

The 3rd National and 2nd International Conference on Education 2022
การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 และนานาชาติ ครั้งที่ 2

Teachers Competency Building to the New Normal Future

การสร้างสมรรถนะครู สู่อนาคตในยุคปกติใหม่

รวมบทความและบทคัดย่อ

E-PROCEEDINGS

NICE.SNRU2022

นำเสนอระดับชาติ

เล่ม 4 กลุ่มหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

หอประชุมทิวไรเฉลิมพระเกียรติ

จัดโดย คณะครุศาสตร์ ร่วมกับบัณฑิตวิทยาลัย
และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย
ระดับชาติ ครั้งที่ 3 และนานาชาติ ครั้งที่ 2

“การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่”
“Teachers Competency Building to the New Normal Future”

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏนคร
จัดโดย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คำนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มีความภูมิใจและยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยจัดเวทีให้นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย นักวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงผู้สนใจทุกท่าน ได้นำผลงานสร้างสรรค์ด้านการวิจัย มาเผยแพร่และนำเสนองานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมถึงการสนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการวิจัยกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อพันธกิจดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ในหัวข้อ “การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่” “Teachers Competency Building to the New Normal Future” ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 นี้ขึ้น

ในการจัดการประชุมวิชาการครั้งนี้ เป็นการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 และเป็นการจัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2 ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี จากบุคลากรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังปรากฏเป็นผลงานวิจัยในเล่ม

การดำเนินงานจะประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาจากหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ทั้ง คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ งานประชาสัมพันธ์และโสตทัศนูปกรณ์ และงานอาคารสถานที่ รวมถึงฝ่ายต่าง ๆ ที่ไม่ได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความร่วมมือของทุกฝ่าย ทั้งในส่วนผู้จัดงานประชุมวิชาการและผู้เข้าร่วมงานที่ได้เสียสละกำลังกาย ความคิด เวลา และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของชาติ ด้วยความตระหนักในสำคัญของการวิจัย และร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสรรค์สังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้วิถีใหม่ (New Normal)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ประมวลบทความวิจัย สืบเนื่องจากการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ในหัวข้อ “การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่” เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความก้าวหน้าในองค์ความรู้ทางการศึกษา รวมทั้งเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของผู้ที่สนใจได้ตามสมควรสืบไป

คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สารจาก

คณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดย คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้จัดการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 2 ในหัวข้อ “การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่” “Teachers Competency Building to the New Normal Future” ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ ของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึง นักศึกษา นอกจากนั้น ยังเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ทางการวิจัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการ ตลอดจนพัฒนางานวิจัยไปสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชาญชิตปรีชา รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิด การประชุมวิชาการ ในหัวข้อ “การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่” รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งจากคนไทยและต่างประเทศทั้ง 3 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แคมมณี, Dr. Wang Yanyan Kunming Medical University Yunnan China, Prof. Dr. Dwi Sulisworo Ahmad Dahlan University ที่ได้ให้เกียรติมาบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติ ใหม่” ซึ่งเป็นการจุดประกายความคิดใหม่ ๆ ให้กับผู้เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ได้ตระหนักถึง การจัดการศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน ให้มีคุณภาพเหมาะสมตามแนววิถีใหม่ (New Normal) มากที่สุด และขอขอบคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความกรุณาพิจารณาและประเมินบทความที่นำเสนอ ในการประชุมทางวิชาการให้มีคุณภาพ

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดการประชุมในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทุกท่านที่เข้าร่วม การประชุมวิชาการในการนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อ ตนเอง สถาบัน และสังคมต่อไป ขอขอบคุณ คณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม ในการวางแผนและดำเนินการจัดงานในครั้งนี้ด้วยดี ทำให้การจัดประชุมวิชาการและการนำเสนอ ผลงานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ทุกประการ

(รศ.ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(รศ.ดร.ไชยา ภาวะบุตร)
คณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(รศ.วาสนา เกษมสินธ์)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ

“การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่”

“Teachers Competency Building to the New Normal Future”

วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรธร จันวันดี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัย บุคลากรคณะครุศาสตร์ บุคลากรสถาบันวิจัยและพัฒนา

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์

รองศาสตราจารย์วาศนา เกษมสินธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ

อาจารย์ ดร.ธีระ ภูดี

คณบดีคณะครุศาสตร์

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน

อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศาสตร์

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายภาษาและวิเทศสัมพันธ์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ออกแบบปก นายบุญเกื้อ ครุฑคำ

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เลขที่ 680 ถนนสกลนคร-อุดรธานี ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร 47000

โทรศัพท์ 042-970026 โทรสาร 042-743793 เว็บไซต์ <https://edu.snru.ac.th/>

หมายเหตุ: ทักษะ แนวคิด และข้อความที่นำเสนอในบทความของเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมนี้
เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (ระดับชาติ)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. รองศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมพันธ์ พิษณุประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชฏ สุวรรณภูมิ	มหาวิทยาลัยนครพนม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วรรณวัลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ชูสอน	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปนัดดา ญวนกระโทก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วายุ กาญจนศรี	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. อาจารย์ ดร.มาริยา เถาอินปาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
13. อาจารย์ ดร.อัคราพรรณ กันสุขะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
14. อาจารย์ ดร.กัญญาวดี แสงงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
15. อาจารย์ ดร.ธีระ ภูดี	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ กุลไพบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
5. รองศาสตราจารย์ ดร.สายัณต์ บุญใบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
7. รองศาสตราจารย์ วาสนา เกษมสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรดร จันทัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิตย์ ภาคมฤค	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินดา ลาโพธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา นาแพงหมื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศตวรรษ มะละแหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจพร อุผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ปัสังคโท	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิวัฒน์ ปานทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
22. อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สมศรีสุข	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
23. อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
24. อาจารย์ ดร.อุษา ปราบหงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
25. อาจารย์ ดร.ปิ่นจิตา อินทรรักษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
26. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
27. อาจารย์ ดร.พรพิมล ศิวินา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
28. อาจารย์ ดร.ลดาวัลย์ มะลิไทย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
29. อาจารย์ ดร.สุมัทนา หาญสุริย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
30. อาจารย์ ดร.รัชดาพรรณ อินทรสุขสันติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
31. อาจารย์ ดร.ผกาพรรณ วัฒนานาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
32. อาจารย์ ดร.กฤตภาส วงศ์มา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
33. อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยสี ขูรีรัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
34. อาจารย์ ดร.วาทีนี้ แกสमान	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
35. อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ คำแหงพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (ระดับนานาชาติ)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1. Dr. Nguyen Thi Huynh Loc	The University of Danang
2. Ms. Le Thi Phuong Loan	The University of Danang
3. Dr. Vo Thi Dung	Quang Binh University
4. Dr. Phan Van Thanh	Quang Binh University
5. Dr. Tran Thi Le Thanh	Tan Trao University
6. Ms. Do Hai Yen	Tan Trao University

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
และอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการประถมศึกษา
อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
และหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพสิฐ บริบูรณ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
5. อาจารย์ ดร.พรพิมล ศิวินา	ประธานสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
คณะครุศาสตร์

ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย

การนำเสนอระดับชาติ (นำเสนอเป็นภาษาไทยทั้งแบบบรรยายและแบบโปสเตอร์)

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สายัณต์ บุญใบ
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนานันต์ กุลไพบุตร
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรดร จันวันดี
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ นันทะศรี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินดา ลาโพธิ์
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศตวรรษ มะละแหม
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจพร อุฬา
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดประไพ บุษศิริ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิวัฒน์ ปานทอง
15. อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สมศรีสุข
16. อาจารย์ ดร.ลดาวัลย์ มะลิไทย

17. อาจารย์ ดร.ปณิตตา อินทรักษา
18. อาจารย์ ดร.เพ็ญผกา ปัญจนะ
19. อาจารย์ ดร.สุภัทนา หาญสุริย์
20. อาจารย์ ดร.รัชดาพรรณ อินทรสุขสันติ
21. อาจารย์ ดร.ผกาพรรณ วัฒนานาม
22. อาจารย์ ดร.กฤตภาส วงค์มา
23. อาจารย์ ดร.อัจฉรา ไชยสี ขุรีรัง
24. อาจารย์ ดร.วาทีณี แกสमान
25. อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ คำแห่งพล
26. อาจารย์ ดร.เยาวลักษณ์ สุตะโคตร
27. อาจารย์ ดร.ทรัพย์หิรัญ จันทรักษ์
28. อาจารย์ ดร.ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ
29. อาจารย์ ดร.บดินทร์ นารถโคษา

การนำเสนอระดับนานาชาติ (นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษ แบบบรรยาย)

1. Asst. Prof. Dr. Watana Suwanatrai
2. Asst. Prof. Dr. Siriluck Sriprachan
3. Asst. Prof. Dr. Vijittra Vonganusit
4. Asst. Prof. Dr. Paisit Boriboon
5. Dr. Pornpimon Siwina
6. Dr. NGU THIEN HUNG

รายชื่อมหาวิทยาลัยเครือข่ายความร่วมมือ
การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 และนานาชาติ ครั้งที่ 2
คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประจำปี พ.ศ. 2565

เจ้าภาพหลัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันวิจัยและพัฒนา

เจ้าภาพร่วม (ภายในประเทศ)

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เลย

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ร้อยเอ็ด

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

มหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

วิทยาลัยพิษณุพนธ์

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ชัยภูมิ

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี

คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เทพสตรี

เจ้าภาพร่วม (ต่างประเทศ)

University of
Southeastern
Philippines

Tan Trao University,
Vietnam

Quang Binh University,
Vietnam

University of Foreign
Languages Studies,
DA NANG, Vietnam

Ahmad Dahlan
University, Indonesia

Kunming Medical
University, China

Savannakhet
University, Laos

The 3rd National and 2nd International Conference on Education 2022
Faculty of Education, Research and Development Institute and Graduate School

SAKON NAKHON RAJABHAT UNIVERSITY
NRU

กำหนดการประชุมวิชาการ

การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่

Teachers Competency Building to the New Normal Future

on 25th February 2022 at Maha Vajiralongkorn Auditorium, Sakon Nakhon Rajabhat University

ณ

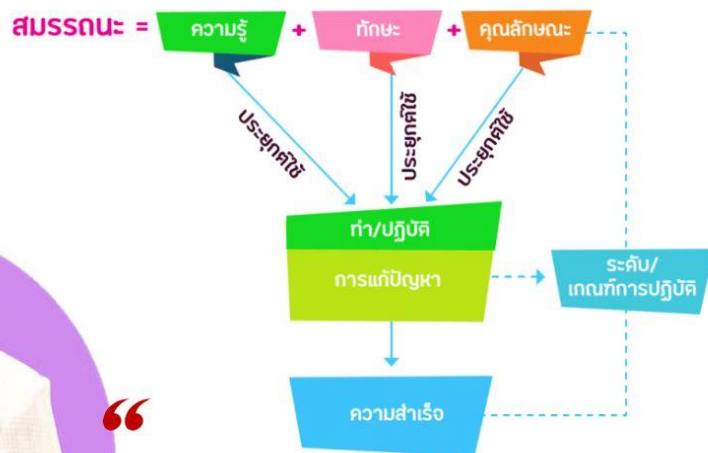

ข้อมูลสำคัญของการบรรยายพิเศษจากผู้ทรงคุณวุฒิ

การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่

ข้อเสนอแนะวิธีการเพื่อการพัฒนา สู่ความเป็นครูที่มีสมรรถนะแบบมืออาชีพ

- On the job training
- Whole school development
- Coaching and mentoring
- Professional learning community: PLC
- Community of practice: COP
- Lesson study: LS
- การจัดประชุมทางวิชาการ
- การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
- การศึกษา สังเกต สัมภาษณ์ ฝึกปฏิบัติ
- เรียนรู้จากบุคคลต้นแบบ
- เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
- เรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายและแพลตฟอร์ม
- การจัดเพื่อนร่วมเรียนรู้ (buddy)

“

ไม่ว่าเทคโนโลยีจะมีความจำเป็นเพียงใดก็ตาม
แต่ยังก็ไม่สามารถทำหน้าที่แทนครูที่ดีได้
แต่เทคโนโลยีในมือของครูที่ดี
สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงอนาคตได้”

”

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิตสนา แชนมณี

Teachers Capacity Building to the New-Normal Future

แนวปฏิบัติในสถานการณ์ปัจจุบัน (Teachers Action Guidelines)

กระบวนการพัฒนาครู (Teachers Development Process)

การส่งเสริมการพัฒนาความสามารถ
ในการสอน การวิจัยทางวิชาการ และ
ความสามารถในการให้บริการสังคม
ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในการพัฒนาครู

Dr. Wang Yanyan
Kunming Medical University
Yunnan, China

1. ด้านวิชาชีพ

- 1.1 ส่งเสริมทางวิชาชีพ ความเป็นครูมืออาชีพ
- 1.2 ส่งเสริมทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. แผนการดำเนินงาน

- 2.1 สร้างทีมงาน ด้านการจัดการเรียนการสอนและงานวิจัย
- 2.2 การขยายหลักสูตร

The mobile learning implementation in Indonesia

The trend of Mobile Learning Implementation

Send information quickly and in a considerable number including Internet of Things

Student got more comfortable using mobile devices in learning activities

Digital Native and Digital Immigrant gap on education

THREE APPROACH

Differentiation

Individualization

Personalization

Prof. Dr. Dwi Sulisworo

AHMAD DAHLAN UNIVERSITY

CRITICAL SUMMARIES

The education system of Indonesia is still in the transition process from the national exam score oriented to learner competency oriented.

In terms of ICT literacy of the teachers is good, the utilization of mobile technology for learning tends to be low

There are many schemes from the government on providing internet access. But the low access is still felt by the some remote islands

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้จัดทำรวมบทความวิจัยจากการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัย	ข ค
คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (ระดับชาติ)	ง
คณะกรรมการพิจารณาบทความวิจัย (ระดับนานาชาติ)	จ
ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย (ระดับชาติ)	ฉ
ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอบทความวิจัย (ระดับนานาชาติ)	ช
รายชื่อมหาวิทยาลัยเครือข่ายความร่วมมือ	ซ
กำหนดการประชุมวิชาการ	ญ
ข้อมูลสำคัญของการบรรยายพิเศษจากผู้ทรงคุณวุฒิ	ฎ
- การสร้างสมรรถนะครูสู่อนาคตในยุคปกติใหม่ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ทีศนา แคมมณี	ฏ
- Teachers Capacity Building to the New-Normal Future By Dr. Wang Yanyan Kunming Medical University, Yunnan, China	ฏ
- The mobile learning implementation in Indonesia By Prof. Dr. Dwi Sulisworo Ahmad Dahlan University, Indonesia	ฐ
สารบัญ	ฑ
ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและ ชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สภิตยัญญา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ชุดาภา ชะดารัตน์, กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, ณัฐพันธ์ วรกุล และปรีดา เบญจการ	1-18
การศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีภูธรกลางต่อการฝ่าฝืนกฎจราจร ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต มนนภัส ชูขาว และพรณวดี ขำจริง	19-27
การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อิงฟ้า เงินศรีเหม, ชุตินา จันทระจิตร, กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ และณัฐพันธ์ วรกุล	28-42

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ผลของโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ต่อความสามารถในการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี มรรณณ อาแว, ชุตินา จันทรจิตร, กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ และณัฐพันธ์ วรกุล	43-54
การศึกษาความสำเร็จการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางพลับ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม โชติรส คำเมือง และอภิเศก ปั่นสุวรรณ	55-66
การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต อังคณา เหล่าศรีไชย และพรรณวดี ขำจริง	67-77
ศึกษาผลกระทบต่อกิจกรรมของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต นุสณี ศรีสกุล และพรรณวดี ขำจริง	78-87
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน ธนภัทร ธวัชกาญจน์, หทัยรัตน์ สุขเพียรพร้อม, วรณันท์ อิศรปริดา และฐิติมา ละอองฐิติรัตน์	88-99
ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด กรณีศึกษา นักศึกษาครูสังคมศึกษา รายวิชาสื่อและนวัตกรรมการทางสังคมศึกษา เพ็ญพรรณษา อัยปัตตมาวงศ์, นนทวรรณ แสนไพร และตรีธิดา บุญทศ	100-114
การวิเคราะห์ปัญหาทักษะการอ่านและการฟังในการทำข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศุภลักษณ์ กฤษณานนท์	115-124

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ธัญวรัตน์ ศิริเขตต์, ทิพย์วรรณ หงกะเชิญ และชัยวรรณ สายเผ่าพันธุ์	125-134
การพัฒนากิจกรรมโดยการใช้งานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย สิริรัตน์ มุ่งคุณโคตร และนิตยา ศรีตาล	135-149

ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยภุผา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี

The Results of Using Science Inquiry Learning Packages of Atmosphere and Animal Life for Grade 3 Students Mayo (Sathitphupha) School

ชุตานา ชะดารัตน์¹
กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์²
ณัฐพันธ์ วรกุล³
ปรีดา เบญจการ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยภุผา) ประชากรที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยภุผา) ตำบลมายอ อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 22 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่ม หน่วยสุ่ม คือ ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยภุผา) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำได้โดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ หลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์

¹นักศึกษาลัทธิสุตประภาคนิยัตถบัณฑิต วิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยในชั้นเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

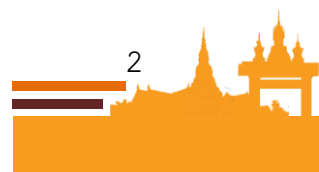
³อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

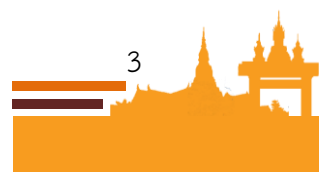
คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ อากาศและชีวิตของสัตว์ โรงเรียนมายอ (สถิตย์ภูผา)

Abstract

The objectives of this research were 1) To study the learning achievement of science on atmosphere and animal life before and after the class with the science inquiry learning packages of Grade 3 students 2) to compare the learning achievement. The science of atmosphere and animal life by using the science inquiry learning packages of Grade 3 students with 70% criteria and 3) to study the satisfaction of Grade 3 students towards the science inquiry learning packages of atmosphere and animal life for Grade 3 students at Mayo (Sathitphupha) School. The sample was students who were studying in the first semester of the academic year 2021 consisted of 1 classroom with 22 students using a random group method. The randomization unit was the classroom. The tools used in this research consisted of 1) an achievement test for science inquiry learning packages of atmosphere and animal life for Grade 3 students at Mayo (Sathitphupha) School, multiple choice, 4 options, 20 items 2) Questionnaire on student satisfaction with learning by using the science inquiry learning packages of atmosphere and animal life for Grade 3 students. Statistics used to analyze data were percentage mean and standard deviation (S.D.). The results of the research can be summarized as follows. After studying, using the science inquiry learning packages of atmosphere and animal life the students had a total grade point average above the threshold of 70 percent, indicating that After studying with the science inquiry learning packages of atmosphere and animal life, the students had higher achievement than before. The results of the study of the students' satisfaction with the science inquiry learning packages of atmosphere and animal life of Grade 3 students found that their satisfaction was at the highest level.

Keywords: Science inquiry learning, Atmosphere and animal life,
Mayo (Sathitphupha) School

1. บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันและมากยิ่งขึ้นในอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของผู้คนทั้งในประจำวันและในงานอาชีพต่าง ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนผลผลิตต่าง ๆ เพื่อใช้อำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมากพร้อมกันนั้น เทคโนโลยีก็มีส่วนสำคัญมากที่จะให้การศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง วิทยาศาสตร์ช่วยทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลและเหตุผลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge based) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การดูแลรักษา ตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน และที่สำคัญยิ่งคือ ความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มขีดความสามารถ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ในสังคมปัจจุบันได้เผชิญปัญหาเกี่ยวกับการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทั่วโลกเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสายพันธุ์ไวรัสที่ติดต่อกันในมนุษย์ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2019 มีต้นกำเนิดมาจากสัตว์ระบาดมาสู่คน เนื่องจากการแพร่กระจายของเชื้อได้รวดเร็วจากคนสู่คนผ่านทางฝอยละอองจากน้ำลาย น้ำมูกซึ่งขับออกมาเมื่อผู้ป่วยไอหรือจาม หรือการสัมผัสพื้นผิวบริเวณต่าง ๆ ที่ผู้ป่วยได้ไปสัมผัสทำให้เกิดการแพร่กระจายออกเป็นวงกว้างและเกิดการติดเชื้อได้ง่าย มีการกลายพันธุ์ของไวรัสเป็นสายพันธุ์ต่าง ๆ ทำให้เกิดการระบาดและติดเชื้อได้ง่ายขึ้นกว่าเดิม ทำให้เกิดนโยบาย work from home ขึ้นสำหรับคนวัยทำงาน และนักเรียนไม่สามารถมาโรงเรียนได้ ทำให้ในหลาย ๆ โรงเรียนจำเป็นต้องมีการเรียนการสอน online เกิดขึ้น การใช้ชีวิตในสังคมเลยเกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้ผู้คนต้องใช้ชีวิตแบบวิถีใหม่ (New normal) เพื่อป้องกันการติดเชื้อ ทำให้คนเลี่ยงการชุมนุมหรือรวมตัวกันเป็นกลุ่มจำนวนมาก การไปสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องยากแต่การเรียนการสอนต้องดำเนินต่อไปไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบ On-hand หรือ Online ตามที่สถานศึกษาเห็นว่าสมควร เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการคิดแม้ว่าจะไม่สามารถไปโรงเรียนได้

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนมายอ (สถิตยัญญา) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาวิทยาศาสตร์ มีนักเรียนที่ได้ผลการเรียนต่ำกว่าระดับดีอยู่มาก ซึ่งต้องปรับปรุง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุการขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดความสนใจในเนื้อหา จึงทำให้ผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้ ทั้งนี้ยังพบปัญหาจากการแพร่กระจายของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่นักเรียนไม่สามารถมาโรงเรียนได้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจำเป็นต้องอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วย ซึ่งได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนรู้ คลิปวิดีโอ เป็นต้น

จากความสำคัญของวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อสังคมโลกในปัจจุบันดังที่กล่าวมาข้างต้นและสภาพปัญหาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ยังอยู่ต่ำกว่าระดับดีมาก ผู้วิจัยเชื่อว่าชุดกิจกรรมวิชาวิทยาศาสตร์สามารถเป็นสื่อที่ช่วยถ่ายทอดวิชาความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสนใจทำการวิจัยผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำผลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 70
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์

3. คำถามของการวิจัย

- 3.1 หลังการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ สูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
- 3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 หรือไม่
- 3.3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ อยู่ในระดับใด

4. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาที่ต้องการจะให้นักเรียนได้รับเพื่อให้การเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของครูการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้ครูสามารถถ่ายทอดวิชาเนื้อหาที่สลับซับซ้อนและเป็นนามธรรมให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น ด้านนักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถ ความสนใจของนักเรียนเองทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งเปิดโอกาส

ให้นักเรียนมีอิสระในการเรียนตามความสามารถความสนใจ โดยมีครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรมไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 จะต้องศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมนั้นอย่างละเอียดว่าจะมุ่งเน้นให้เกิดหลักการเรียนรู้อะไรบ้างกับผู้เรียน นำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งเป็นหน่วยการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยจะต้องมีหัวข้อย่อยรวมอยู่ อีก จะต้องศึกษาพิจารณาให้ละเอียดชัดเจนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในหน่วยอื่น ๆ อันจะสร้างความสับสนให้ผู้เรียนได้ การแบ่งหน่วยการเรียนการสอนของแต่ละวิชานั้น ควรเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาสาระอะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ก่อน

ขั้นที่ 2 เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระแบ่งเป็นหน่วยการเรียนได้แล้ว จะต้องพิจารณาอีกครั้งว่าจะทำชุดกิจกรรมแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่าผู้เรียนคือใคร จะให้อะไรกับผู้เรียนและทำอย่างไร

ขั้นที่ 3 กำหนดหน่วยการเรียนการสอน โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงถึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้ หาสื่อการเรียนได้ง่าย หน่วยการเรียนนี้มีหลักการหรือความคิดรวบยอดอะไร

ขั้นที่ 4 กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วย และหัวข้อโดยสรุปแนวความคิด และหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 5 จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอดที่กำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งผู้เรียนสามารถแสดงออกมาให้เห็นภายหลังที่เรียนจบเนื้อหาแต่ละเรื่องและผู้สอนสามารถวัดได้

ขั้นที่ 6 การวิเคราะห์งาน นำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์เพื่อหากิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสม

ขั้นที่ 7 เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืน ไม่เกิดการซ้ำซ้อน คำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานผู้เรียน

ขั้นที่ 8 สื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นและจัดหาไว้ให้เรียบร้อย ถ้าสื่อการเรียนรู้เป็นของใหญ่โตหรือมีคุณค่าที่ต้องจัดเตรียมมาก่อนจะต้องเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในคู่มือครู เกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมว่าจะไปจัดหาได้ ณ ที่ใด เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องบันทึกเสียง และพวกสิ่งเก็บไว้ได้ไม่ทนทานเพราะเกิดการเน่าเสีย เช่น ใบไม้ พืช สัตว์ เป็นต้น

ขั้นที่ 9 การประเมินผล คือการตรวจสอบดูว่าหลังการเรียนการสอนแล้วได้มีการเปลี่ยนแปลงตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่ จะวัดผลให้ผู้เรียนวัดกันเองและตรวจคำตอบได้เอง

ขั้นที่ 10 การทดลองชุดกิจกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพ การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ควรนำไปทดลองกับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องและการแก้ไขปรับปรุงอย่างดี แล้วจึงนำไปทดลองกับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่โดยกำหนดขั้นตอนนี้ไว้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมนี้ต้องการความรู้เดิมของนักเรียนหรือไม่
2. การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดกิจกรรมนี้เหมาะสมหรือไม่

3. การประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสับสนวุ่นวายกับผู้เรียนหรือไม่
4. การสรุปผลการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางสู่ความคิดรวบยอดหรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้น ๆ ดีหรือไม่
5. การประเมินผลหลังการเรียน เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

ดังนั้น สรุปได้ว่า การผลิตชุดกิจกรรมต้องศึกษาเนื้อหาสาระของวิชานั้น ตรวจสอบความถูกต้องให้ละเอียด มีเนื้อหาสาระหน่วยการเรียนการสอนที่จะสอนชัดเจนเหมาะสม กำหนดความคิดรวบยอดให้สอดคล้องและตรงกับจุดประสงค์กับหน่วยการเรียนรู้ นำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์เพื่อหากิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสม เรียงลำดับกิจกรรมการเรียน สื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียน และประเมินผลที่ได้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่

อากาศและชีวิตของสัตว์

การศึกษาเรื่องอากาศและชีวิตของสัตว์มีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต สิ่งมีชีวิตต้องการปัจจัยต่าง ๆ ที่จะให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามปัจจัยในท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมนั้น ต้องการน้ำ อาหาร และอากาศในการดำรงชีวิต

อากาศและความสำคัญต่อสิ่งมีชีวิต

1. ส่วนประกอบของอากาศ

อากาศ เป็นสสารในสถานะแก๊สมีอยู่ทุกที่รอบ ๆ ตัวเรา อากาศไม่มีสี ไม่มีกลิ่น อากาศประกอบด้วยแก๊สไนโตรเจน แก๊สออกซิเจน และแก๊สอื่น ๆ โดยปริมาณของแก๊สที่เป็นส่วนประกอบของอากาศแห่งจะคงที่ ดังตาราง

ตาราง 1 ชนิดและปริมาณของแก๊สที่เป็นส่วนประกอบของอากาศแห่ง

ชนิดของแก๊ส	ปริมาณของแก๊สในอากาศ 100 ส่วน
แก๊สไนโตรเจน	78
แก๊สออกซิเจน	21
แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สอื่น ๆ เช่น อาร์กอน ไอน้ำ และฝุ่นละออง	1

อากาศมีประโยชน์ต่อสิ่งมีชีวิตมากมาย สิ่งมีชีวิตส่วนใหญ่ใช้แก๊สออกซิเจนในการหายใจพืชใช้แก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ในกระบวนการสร้างอาหาร อากาศยังช่วยกรองความร้อนที่มาจากดวงอาทิตย์ และอากาศยังมีผลต่อการเกิดลม ฝน หิมะ และลูกเห็บอีกด้วย

2. มลพิษทางอากาศ

มลพิษทางอากาศ คือ อากาศที่มีแก๊สบางชนิด ฝุ่นละอองและควันที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ซึ่งเกิดได้หลากหลายสาเหตุ

สาเหตุการเกิดมลพิษทางอากาศ

- ภูเขาไฟระเบิด ปล่องควันและขี้เถ้าออกมาจำนวนมากและกระจายไปทั่ว

ชั้นบรรยากาศ

- ไฟป่า ปล่องแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์
- รถยนต์ การเผาไหม้จากเครื่องยนต์ที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เกิดแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์
- โรงงานอุตสาหกรรม บางแห่งปล่อยฝุ่นละอองและแก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์

ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของสิ่งมีชีวิต

ผลกระทบของมลพิษทางอากาศ

- มนุษย์ เกิดการระคายเคืองของตา จมูก คอ และโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ
- สัตว์ อาจได้รับสารพิษจากการหายใจ จากการกินพืชที่มีสารพิษตกค้าง
- พืช ฝุ่นละอองเกาะบริเวณใบทำให้พืชสร้างอาหารได้น้อยลง
- อื่น ๆ เกิดการกร่อนของสิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สกปรกง่าย

แนวทางปฏิบัติตน เพื่อลดมลพิษทางอากาศ

- ใช้ถุงผ้าจ่ายตลาดแทนถุงพลาสติก
- ลดการใช้น้ำมันที่ก่อให้เกิดมลพิษ
- ปลูกต้นไม้เพิ่มมากขึ้น
- แยกขยะและนำขยะไปกำจัดให้ถูกวิธี และไม่เผาขยะ

3. การเกิดลม

ลมพัดเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติอย่างหนึ่ง เกิดจากการเคลื่อนที่ของอากาศในแนวราบ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิและความกดอากาศ อากาศที่เคลื่อนที่ช้า ๆ ทำให้เกิดลมพัดเอื่อย ๆ อากาศที่เคลื่อนที่รวดเร็วทำให้เกิดลมพัดแรง ถ้าลมพัดเร็วแรงมาก ๆ จนถึงระดับหนึ่ง เราเรียกว่า พายุ อากาศเกิดการเคลื่อนที่ได้จากหลายสาเหตุ ซึ่งสาเหตุหลักคือความร้อนความเย็นหรืออุณหภูมิ โดยเมื่ออากาศได้รับพลังงานความร้อนหรือมีอุณหภูมิสูงขึ้น อากาศก็จะขยายตัวทำให้อนุภาคของอากาศอยู่ห่างกันมากขึ้น ความหนาแน่นของอากาศก็น้อยลง เมื่ออากาศร้อนมีความหนาแน่นหรือความกดอากาศน้อยลง ก็จะถูกอากาศเย็นที่มีความหนาแน่นมากกว่าเบียดแทรกเข้ามาแทนที่ เป็นผลให้อากาศร้อนถูกผลักให้ลอยขึ้นข้างบน

สรุปได้ว่า การเคลื่อนที่ของอากาศเย็นไปแทนที่อากาศร้อนที่ลอยขึ้นไปทำให้เกิดเป็นลมพัด โดยการเคลื่อนที่ของอากาศเป็นไปตามความกดอากาศ อากาศที่มีความกดอากาศสูงหรือหนาแน่นกว่า (อากาศเย็น) จะเคลื่อนตัวเข้าหาอากาศที่มีความกดอากาศต่ำหรือเบาบางกว่า (อากาศร้อน) ซึ่งความกดอากาศที่แตกต่างกันก็เกิดจากอุณหภูมิที่แตกต่างกันของอากาศ

ลมมีประโยชน์มากมาย พลังงานจากลมช่วยให้สิ่งต่าง ๆ เคลื่อนที่ได้ เช่น ใช้ในการแล่นเรือ ใช้ในการหมุนกังหันลมผลิตกระแสไฟฟ้าหรือหมุนรูดวิดน้ำ ช่วยพัดพาเมล็ดพืชให้กระจายไปออกเจริญเติบโตในสถานที่ต่าง ๆ

แม้ว่าลมจะมีประโยชน์มาก แต่บางครั้งลมก็มีโทษเช่นกัน เช่น ลมที่พัดพาฝุ่นละอองหรือกลิ่นเหม็นเข้าสู่บ้านเรือน และลมที่เคลื่อนที่ด้วยความเร็วสูงหรือพายุ สามารถทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ทำให้ต้นไม้ล้มตาย บ้านเรือนเสียหาย

การดำรงชีวิตของสัตว์

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีวิตของสัตว์

1.1 อาหาร สัตว์ต่าง ๆ ต้องการอาหารเพื่อช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโตและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ถ้าสัตว์ขาดอาหาร หรือไม่ได้กินอาหารเป็นเวลานาน ๆ จะทำให้สัตว์ตายได้

อาหารหลัก 5 หมู่ คือ อาหารที่ร่างกายต้องการในแต่ละวันรวม 5 ชนิด โดยสารอาหารที่เหมือนกันจะถูกจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน และร่างกายของคนเราก็ต้องการสารอาหารให้ครบทั้ง 5 หมู่ หรือ 5 ชนิด ในแต่ละวัน เพราะไม่มีอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งที่สามารถจะให้สารอาหารได้ครบทั้ง 5 หมู่ โดยเราสามารถแบ่งอาหารออกเป็นหมู่หลัก ๆ ได้ 5 หมู่ ได้แก่

- หมู่ที่ 1 โปรตีน (เนื้อสัตว์ ไข่ นม ถั่ว)
- หมู่ที่ 2 คาร์โบไฮเดรต (ข้าว แป้ง น้ำตาล เผือก มัน)
- หมู่ที่ 3 เกลือแร่หรือแร่ธาตุ (พืชผัก)
- หมู่ที่ 4 วิตามิน (ผลไม้)
- หมู่ที่ 5 ไขมัน (ไขมันจากพืชและสัตว์)

1.2 น้ำ สิ่งมีชีวิตทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นพืชหรือสัตว์ ก็ต้องการน้ำในการดำรงชีวิตทั้งนั้น ถ้าสัตว์ขาดน้ำเป็นเวลานานก็จะทำให้สัตว์ตายได้ นอกจากนั้นสัตว์บางชนิดยังอาศัยน้ำเป็นที่อยู่อาศัยดำรงชีวิตอยู่ในน้ำ และใช้เป็นแหล่งอาหารอากาศ สัตว์ทุกชนิดต้องการ

1.3 อากาศในการหายใจ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ถ้าไม่มีอากาศ หรือขาดอากาศหายใจก็จะทำให้สัตว์ตายได้

1.4 ที่อยู่อาศัย สัตว์ทุกชนิดต้องการที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันไป บางชนิดอาศัยอยู่บนต้นไม้ บางชนิดอาศัยอยู่ในรู บางชนิดอาศัยอยู่บนบก บางชนิดอาศัยอยู่ในน้ำ

2. วงจรชีวิตของสัตว์

วงจรชีวิตของสัตว์ คือ การเปลี่ยนแปลงรูปร่างของสัตว์ตั้งแต่แรกเกิดจนพัฒนาไปเป็นระยะโตเต็มวัย สามารถสืบพันธุ์ ออกลูกหลานได้ และจะหมุนเวียนแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ วงจรชีวิตของสัตว์ แบ่งได้ 2 แบบ สัตว์ออกลูกเป็นไข่ แบ่งได้เป็น 3 ระยะ และ 4 ระยะ

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

การสืบเสาะหาความรู้ เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้เรื่องใหม่จะมีพื้นฐานมาจากความรู้เดิม โดยอาศัยกระบวนการที่นักเรียนต้องสืบค้น เสาะหาสำรวจ ตรวจสอบ และค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย และสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเอง

สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2554) การสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ซึ่งกล่าวไว้ว่าเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องสืบค้น เสาะหาสำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ และเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย จึงจะสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเอง และเก็บเป็นข้อมูลไว้ในสมองได้อย่างยาวนาน สามารถนำมาใช้ได้เมื่อมีสถานการณ์ใด ๆ มาเผชิญหน้า

ภพ เลหาไฟบูลย์ (2540) ให้ความหมายว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการในการแสวงหาความรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบความจริงต่าง ๆ ด้วยตนเอง

รัตนา ภูคาบเพชร (2542) กล่าวว่า การสืบเสาะ หมายถึง กระบวนการค้นหาคำตอบด้วยปัญญาผ่านกระบวนการทำ (Process of Doing) และกระบวนการคิด (Process of Thinking) คำตอบที่ได้จะเป็นคำตอบที่สมเหตุสมผล

สรุปได้ว่า การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ อย่างเช่น การทดลอง การสำรวจ การสืบค้น สืบเสาะ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของนักเรียนเองได้

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พอใจ หมายถึง สนใจ ชอบใจ เหมาะ พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

สุภลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540) กล่าวถึง ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใด ๆ นั้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542) กล่าวว่า

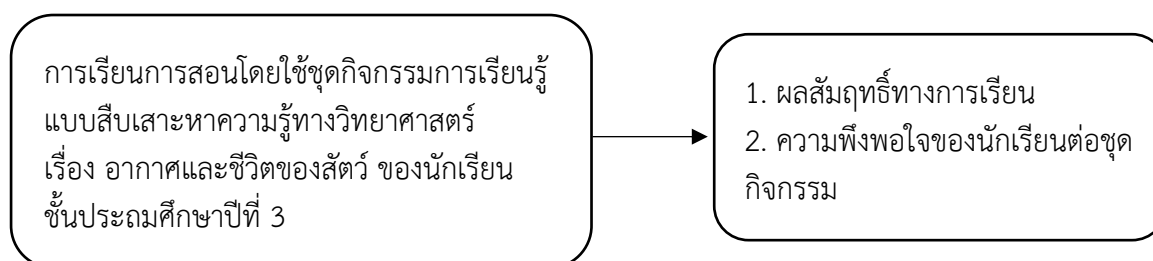
1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่าง ๆ
2. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลจากการปฏิบัติที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็น

ความภูมิใจและได้ผลตอบแทน

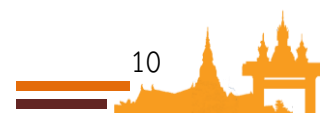
มณี โพธิ์เสน (2543) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกยินดี เจตคติที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการของตนทำให้เกิดความรู้สึกดีในสิ่งนั้น ๆ

สรุป จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลในทางที่ดี ซึ่งเกิดจากการกระทำที่ตอบสนองความต้องการทำให้เกิดความสุขและเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงาน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนายอ (สถิตย์ภูผา) ตำบลนายอ อำเภอนายอ จังหวัดปัตตานี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 44 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนายอ (สถิตย์ภูผา) ตำบลนายอ อำเภอนายอ จังหวัดปัตตานี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 22 คน ใช้วิธีสุ่มกลุ่ม หน่วยสุ่มคือ ห้องเรียน

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

R O₁ X O₂

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

5.3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนายอ (สถิตย์ภูผา) แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

5.3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตสัตว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนายอ (สถิตย์ภูผา) ตำบลนายอ อำเภอนายอ จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 22 คน มีการดำเนินงานโดยการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ จำนวน 20 ข้อ เพื่อเป็นคะแนนก่อนเรียนของนักเรียน
2. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการสอน
3. ทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ จำนวน 20 ข้อ ฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

1) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังการทดลองมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2) นำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนและก่อนเรียน โดยใช้สถิติร้อยละ

5.5.2 แบบทดสอบความพึงพอใจ ดำเนินตามลำดับ ดังนี้

1) นำผลการตอบแบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาตรวจให้คะแนน บันทึกข้อมูลผลการตอบของนักเรียนรายบุคคล ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิกอร์ท (Likert) ดังนี้

ให้คะแนน 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ให้คะแนน 4 หมายถึง เห็นด้วย

ให้คะแนน 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

ให้คะแนน 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ให้คะแนน 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2) นำผลการตอบแบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบที (t-test)

6. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศ และชีวิตของสัตว์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศ และชีวิตของสัตว์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยัญญา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี โดยผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยรายละเอียดดังนี้

**ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิต
ของสัตว์ ก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ก่อนและ
หลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมายอ (สถิตยภุมมา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 คะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม
การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	คะแนนที่เพิ่มขึ้น
1	9	15	6
2	8	16	8
3	7	13	6
4	8	15	7
5	9	14	5
6	9	15	6
7	8	16	8
8	9	15	6
9	8	15	7
10	10	17	7
11	12	18	6
12	8	14	5
13	10	15	7
14	11	18	7
15	10	17	7
16	12	19	7
17	9	15	6
18	8	15	7
19	10	17	7
20	10	19	9
21	11	17	6
22	8	12	4
$\bar{X}$	9.27	15.77	6.55
S.D.	1.39	1.82	1.10

จากตาราง 2 จะเห็นว่า ก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 12 คะแนน คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) 9.27 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 1.39 และหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 12 คะแนน คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) 15.77 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 1.82 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แบบทดสอบ	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t-test
ก่อนเรียน	22	9.27	1.39	27.67*
หลังเรียน	22	15.77	1.82	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงวก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตย์ภูผา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงตาราง 4

ตาราง 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

นักเรียนคนที่	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (ผ่านเกณฑ์ 14 คะแนน)
1	15	75
2	16	80
3	13	65
4	15	75
5	14	70
6	15	75
7	16	80
8	15	75
9	15	75
10	17	85
11	18	90
12	14	70
13	15	75
14	18	90
15	17	85
16	19	95
17	15	75
18	15	75
19	17	85
20	19	95
21	17	85
22	12	60
$\bar{X}$	15.77	79.21

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่า หลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาคะแนนความเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 20 คน และนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 2 คน

ตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 5 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

รายการประเมิน	n = 22		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. คำชี้แจงของชุดกิจกรรมชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.36	0.49	มาก
2. ชุดกิจกรรมมีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม	4.68	0.48	มากที่สุด
3. ชุดกิจกรรมมีความหลากหลายน่าสนใจ	4.68	0.48	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่กำหนดในชุดกิจกรรมเหมาะสมกับนักเรียน	4.77	0.43	มากที่สุด
5. ใบกิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสม	4.55	0.51	มากที่สุด
6. ใบกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนให้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล	4.50	0.51	มากที่สุด
7. ใบกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย และรับผิดชอบในการทำงาน	4.64	0.49	มากที่สุด
8. นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้	4.73	0.46	มากที่สุด
9. นักเรียนสามารถนำความรู้จากชุดกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.45	0.51	มาก
10. ชุดกิจกรรมทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนได้	4.64	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.60	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.48)

7. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของวิจัย ดังนี้

7.1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนายอ (สถิตยัญญา) อำเภอนายอ จังหวัดปัตตานี พบว่าหลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิด หาเหตุผล ทำให้ค้นพบความรู้ หรือแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมากขึ้น สามารถจดจำได้นานและเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เดิมเข้ากับเรื่องที่เรียนต่อไปได้และเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติการทดลองสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีการให้แรงเสริมทางบวกด้วยการชมในเบื้องต้นเมื่อนักเรียนมีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ ทิศนา ขัมมณี (2553) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนทุกคนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้เป็นธรรมชาติ หากได้รับการส่งเสริมให้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และได้รับการฝึกฝนทักษะ ที่จำเป็นต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจตลอดชีวิต จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะเป็นชุดกิจกรรมที่มีระบบสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ เน้นการคิดที่ส่งผลต่อผู้เรียนในการพัฒนาตัวเองเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาอื่น ๆ ทำให้สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริงถึงแม้จะไม่เคยเรียนเรื่องนั้น ๆ มาก่อนก็ตาม นอกจากนี้ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยวิธีการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแหล่งเรียนรู้ที่จะต้องรู้และวิธีศึกษาหาความรู้จากแหล่งวิชาการต่าง ๆ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

7.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมายอ (สถิตยัญญา) อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า หลังที่นักเรียนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า โดยใช้กระบวนการทางความคิด ทำให้ค้นพบความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญา เคนบุปผา (2546) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนของครู และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมจากชุดกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายที่จะเรียน แต่มีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ทำให้นักเรียนมีโอกาสในการฝึกทักษะปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ได้ด้วย

7.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ พบว่า มีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นผลต่อเนื่องมาจากความน่าสนใจของชุดกิจกรรม นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูมีหน้าที่ในการแนะนำทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนได้เรียนรู้เต็มตามความสามารถการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีแนวคิดพื้นฐานมาจากทฤษฎี ทิศนา ขัมมณี (2553) กล่าวว่า มนุษย์จะสามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสถานการณ์ที่ผ่อนคลายและอิสระ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายและ

เอื้อต่อการเรียนรู้ และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูใช้วิธีการสอนแบบชี้แนะ และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และการเรียนรู้จะเน้น กระบวนการเป็นสำคัญ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นสามารถนำผลจากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ฝึกให้นักเรียนรู้จักการค้นคว้าหาความรู้ การคิดอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

8.2 ครูผู้สอนควรมีการชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง อากาศและชีวิตของสัตว์ ให้นักเรียนเข้าใจวิธี ขั้นตอนกิจกรรมอย่างละเอียดเน้นย้ำความซื่อสัตย์ในการทำแบบทดสอบ

9. เอกสารอ้างอิง

- ทิศนา ขัมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2540). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- มณี โพธิเสน. (2543). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนโพธิเสนวิทยา อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย*. รายงานค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รัตนา ภูคาเพชร. (2542). *ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออก เชียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). *พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สาขาชีววิทยา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2554). *การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง*. เข้าถึงได้จาก <http://biology.ipst.ac.th/?p=688> 24 พฤศจิกายน 2564.
- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. (2540). *ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). *การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อภิญา เคนบุปผา. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีภูธรกลาง ต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต

Study of the Attitude of Police Officers of Thalang Police Station towards Traffic Violations of People in Phuket Province

มนนภัส ชูขาว¹

พรรณวดี ขำจริง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน 2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีภูธรกลาง อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม คือ แบบสอบถามประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ตำรวจจราจรมีระดับองค์ประกอบของทัศนคติ ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 55.60 ด้านอารมณ์ในระดับมากที่สุด คือ ความรู้สึกชอบเมื่อประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 1.08) และด้านพฤติกรรมในระดับปฏิบัติเป็นประจำ คือ แสดงความห่วงใยต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) โดยมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมากที่สุด คือ งานจราจรมีคุณค่าและความสำคัญ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46) และมีทัศนคติเชิงลบในระดับปานกลาง คือ ประชาชนฝ่าฝืนกฎจราจรจนเป็นความเคยชินทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.07) 2. ความคิดเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจร คือ ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด คิดเป็นร้อยละ 38.70

คำสำคัญ: ทัศนคติ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร การฝ่าฝืนกฎจราจร

¹นักศึกษา สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²อาจารย์ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the attitude of police officers towards traffic violations of people 2) To study about traffic violation problem solutions. The sample was selected from 18 police officers of Thalang Police Station, Thalang district, Phuket province. The research instrument used in the study was Likert's Rating Scale. The statistics were used for data analysis using mean, percentage and standard deviation.

The research found that 1) Traffic police had attitude compositions, knowledge and understanding was at high levels at the percentage of 55.60. The highest was emotional aspect which they preferred people strictly followed traffic rules ($\bar{X} = 4.33$), (S.D. = 1.08). Behavior aspect in common performance was to concern about people ($\bar{X} = 4.67$), (S.D. = 0.49). The most positive attitude was important and valuable traffic work ($\bar{X} = 4.72$), (S.D. = 0.46). Finally, the medium level of negative attitude was people regularly violated traffic rules which made them bored ($\bar{X} = 3.28$), (S.D. = 1.07). 2) The problem solution was people must follow traffic rules strictly at the percentage of 38.70.

Keyword: Attitude, Traffic Police Officers, Traffic Violations

1. บทนำ

การเดินทางด้วยยานพาหนะของประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางภายในจังหวัดหรือเดินทางข้ามจังหวัด ต่างก็มีความสะดวกเป็นอย่างมาก โดยทางบกเป็นเส้นทางหลักที่ได้ทั่วถึงทุกจังหวัดในประเทศไทย ยานพาหนะสำหรับการเดินทางในทางบกมีหลากหลาย อาทิ รถประจำทาง รถแท็กซี่ รถเช่า และการเดินทางโดยรถยนต์และรถจักรยานยนต์ส่วนตัวทำให้มีรถสะสมในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทราบได้จากสถิติรถจดทะเบียนสะสมปัจจุบันรวมแล้วกว่า 41 ล้านคัน โดยรถจำนวนมากกระจายอยู่ตามจังหวัดใหญ่ ๆ ที่มีการประกอบอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศ (กรมการขนส่งทางบก, 2564) เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย การสัญจรในจังหวัดภูเก็ตจึงมีทั้งนักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนคนในพื้นที่ โดยเส้นทางหลักในการจราจรเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาและย่านการค้า เส้นทางสัญจรจึงมีพื้นที่จำกัดไม่สอดคล้องกับผู้ใช้รถใช้ถนนที่มีจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเช้าและช่วงเย็นที่มีการจราจรคับคั่ง ส่งผลให้เกิดปัญหาการจราจรคือ ปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหาอุบัติเหตุจากการจราจร ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของจังหวัดภูเก็ต (MGR Online, 2555) นอกจากนี้ยังมีปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจร จากสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของจังหวัดภูเก็ต จัดอยู่ในอันดับ 1 ใน 5 ของประเทศไทยแต่ละวันมีผู้สัญจรบนถนนทั้งคนไทยและคนต่างชาติได้รับบาดเจ็บราว 35 คน เสียชีวิตปีละกว่า 300 ราย ในปี 2551 ภูเก็ตจึงได้เริ่มจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการจัดการอันตรายบนถนน ในด้านความปลอดภัยจึงเน้นให้ความสำคัญตามหลักวิศวกรรมจราจรในการแก้ไขจุดเสี่ยง ควบคู่กันไปกับการติดตั้งป้ายแจ้งเตือน และการตรวจจับผู้ฝ่าฝืน (VOICE Online, 2563) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจึงต้องมีความเข้มงวดในการควบคุมประชาชนให้ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

จากการบังคับใช้กฎหมายจราจรและการลงโทษต่อผู้กระทำความผิดกฎจราจร ส่งผลให้ประชาชนที่ฝ่าฝืนกฎจราจรต้องได้รับบทลงโทษ ไม่ว่าจะเป็นการจับหรือปรับ ผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรล้วนได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินทั้งสิน และการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรบางท่านมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ของตำรวจที่ถูกมองในเชิงลบจากประชาชนในสังคม ส่วนใหญ่เกิดจากประสบการณ์เชิงลบของประชาชนที่มาจากงานจราจร การสื่อสารถ่ายทอดกันในรูปแบบปากต่อปาก ไปจนกระทั่งถึงการโพสต์บนสื่อออนไลน์ถ่ายทอดทัศนคติและประสบการณ์เชิงลบต่อตำรวจจราจร ยิ่งทำให้ภาพลักษณ์เชิงลบแพร่ขยายอย่างรวดเร็ว (ปนัดดา ชำนาญสุข, 2555)

เนื่องจากพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีความสำคัญต่อภาพลักษณ์ โดยพฤติกรรมอาจขึ้นอยู่กับการทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อประชาชน ซึ่งทัศนคตินั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนด หรือผลักดันให้แต่ละบุคคลนั้นเกิดพฤติกรรม หรือการกระทำที่สอดคล้องกับทัศนคติที่แต่ละบุคคลนั้นมีอยู่ (มณฑนา ศิริเอก, 2547) จะเห็นได้ว่าทัศนคติส่งผลต่อพฤติกรรมไม่มากนักน้อย หากเจ้าหน้าที่ตำรวจมีทัศนคติต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในเชิงลบส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จนเกิดภาพลักษณ์เชิงลบต่ออาชีพตำรวจและได้รับผลกระทบในการปฏิบัติหน้าที่ หรือในด้านของตำรวจจราจร พฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนอาจก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบได้เช่นกัน

ดังนั้น การฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนอาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการจราจร เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จึงมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาการจราจรและควบคุมการกระทำความผิดกฎจราจรของประชาชน เมื่อประชาชนผู้ฝ่าฝืนกฎจราจรได้รับความเสียหายในทรัพย์สินและเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรบางท่าน

มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จนเกิดภาพลักษณ์เชิงลบต่ออาชีพตำรวจ ซึ่งพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จราจรอาจเป็นผลมาจากทัศนคติในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยเหตุนี้ ผู้ทำการวิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษา “ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการกระทำผิดกฎจราจรของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน
- 2.2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

กาญจนา พูนสินรุ่งโรจน์ (2558) ได้ให้ความหมายทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิด หรือความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบ โดยการประมาณค่าว่าชอบหรือไม่ชอบ ที่จะส่งผลกระทบต่อตอบสนองของบุคคลในเชิงบวกหรือเชิงลบต่อบุคคลสิ่งของ และสถานการณ์ ในสภาวะแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ โดยที่ทัศนคตินี้สามารถเรียนรู้หรือจัดการได้โดยใช้ประสบการณ์ และทัศนคตินั้นสามารถที่จะรู้หรือถูกตีความได้จากสิ่งที่คนพูดออกมาอย่างไม่เป็นทางการ หรือจากการสำรวจที่เป็นทางการ หรือจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น

3.2 แนวคิดตำรวจจราจร

เหมือนฝัน เย็นเจริญ (2560 อ้างอิงมาจาก สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2557) เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรนั้น มีภารกิจและหน้าที่หลายประการ นอกเหนือจากหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก และการบังคับใช้กฎหมายแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรยังถือเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่ในด้านของการป้องกันปราบปรามและด้านของความมั่นคงอีกส่วนหนึ่งด้วย

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

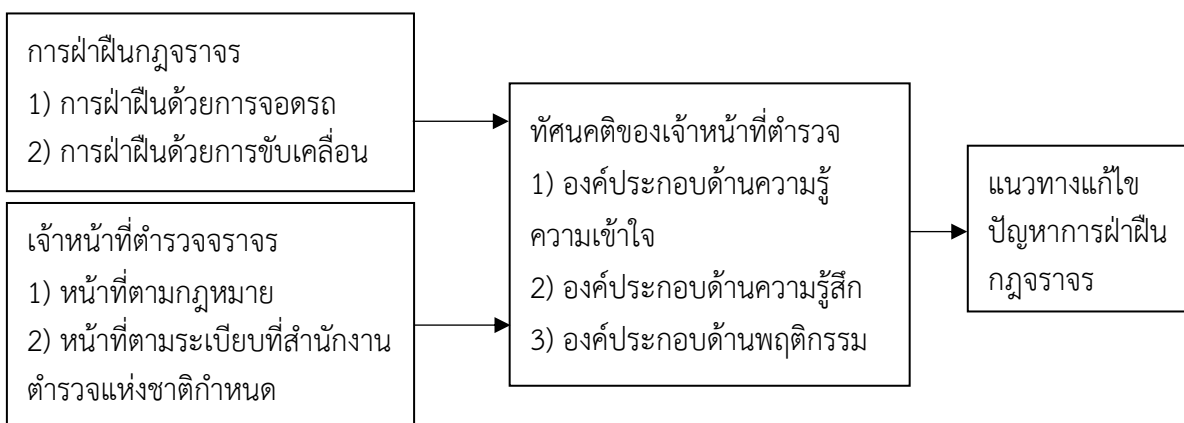
สุวิทย์ ภูหนองโอ (2558) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนต่อจุดตรวจจราจร ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ข้อมูลที่ใช้ในการเขียนรายงานนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่นและประชาชน กลุ่มละ 12 คน และจากการประชุมกลุ่มย่อยของทั้ง 2 กลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างชัดเจนและเหมาะสมแล้ว แต่ในบางกรณีอาจจะมีความไม่เสมอภาคบ้างเพราะต้องทำงานภายใต้ระบบอุปถัมภ์ และขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอุบัติเหตุในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนประชาชนกลับมองว่า การทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการ แสวงหาผลประโยชน์ และทำความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มโซเชียลเน็ตเวิร์ค เพื่อแจ้งสถานที่จุดตรวจและโจมตีการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกทั้งยังมองว่าการขาดการสื่อสารที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนเป็นอุปสรรคสำคัญในการสร้างความร่วมมือในการทำงานระหว่างตำรวจกับประชาชน

สุวรรณา ภัทรเบญจพล และทัตตา ศรีบุญเรือง (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติ ตามกฎจราจร ของชุมชนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโดยสมัครใจ จำนวน 300 คน ประกอบด้วย นักศึกษา บุคลากรมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก (ร้อยละ 39.3, 28.7 และ 32.0 ตามลำดับ) พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร คือ ไม่สวมหมวกนิรภัย หรือไม่คาดเข็มขัดนิรภัย ขณะขับซิ่ง (ร้อยละ 53.9) ขับซิ่งย้อนศร (ร้อยละ 66.4) ไม่ปฏิบัติตามไฟจราจรอย่างเคร่งครัด (ร้อยละ 47.6) และไม่ขับซิ่งตามความเร็วที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 50.2) การประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเชิงบวกต่อการปฏิบัติตามกฎจราจร มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในระดับดีและมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ ตำรวจจราจร ในสังกัดสถานีตำรวจภูธรกลาง อำเภอกลาง จังหวัดอุกเก็ด จำนวน 18 คน

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จราจรสถานีภูธรกลางต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนในจังหวัดอุกเก็ด

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเป็นแบบสอบถามสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง

- 2) แบบสอบถามการแสดงผลงานจรรยาบรรณเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 4 ข้อ
- 3) แบบสอบถามการฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณของประชาชนเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 8 ข้อ
- 4) แบบสอบถามทัศนคติ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้
 - 4.1) องค์ประกอบด้านความรู้เป็นแบบสอบถามสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วยข้อกฎหมายในพระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ. 2522 (ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2562)
 - 4.2) องค์ประกอบด้านอารมณ์เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 5 ข้อ
 - 4.3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 3 ข้อ
 - 4.4) ด้านทัศนคติเชิงบวกเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 6 ข้อ
 - 4.5) ด้านทัศนคติเชิงลบเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close Form) จำนวน 6 ข้อ
- 5) แบบสอบถามแนวทางแก้ไขปัญหายจรรยาบรรณเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Form) จำนวน 1 ข้อ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร สถานีภูธรกลางต่อการฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต โดยการยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามวิจัยแก่สถานีตำรวจภูธรกลาง เจาะจงกลุ่มเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรทั้งหมด 18 คน วิธีการตอบแบบสอบถามเป็นรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google form ซึ่งได้รับการตอบกลับแบบสอบถามครบตามจำนวน และนำข้อมูลที่ได้มาบันทึกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเป็นแบบสอบถาม ลักษณะการฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณด้วยการจอดรถ ลักษณะการฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณด้วยการขับเคื่อน และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหายจรรยาบรรณ
- 2) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการอธิบายข้อมูล ได้แก่ การแสดงผลงานจรรยาบรรณ ลักษณะการฝ่าฝืนกฎจรรยาบรรณ และระดับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนของข้อมูล วลัยพร เจริญรุ่งโรจน์ (2554)
- 2) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานของข้อมูล วลัยพร เจริญรุ่งโรจน์ (2554 อ้างอิงมาจาก กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545, หน้า 39)

3) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานของข้อมูล วลัยพร เจียรระโนรุงโรจน์ (2554) อ้างอิงมาจาก ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 65)

6. ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีระดับองค์ประกอบของทัศนคติ ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับดี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 ด้านอารมณ์ในระดับมากที่สุด คือ ความรู้สึกชอบเมื่อประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 1.08) และด้านพฤติกรรมในระดับปฏิบัติเป็นประจำ คือ แสดงความห่วงใยต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) โดยมีทัศนคติเชิงบวกในระดับมากที่สุด คือ งานจราจรมีคุณค่าและความสำคัญ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46) และมีทัศนคติเชิงลบในระดับปานกลาง คือ ประชาชนฝ่าฝืนกฎจราจรจนเป็นความเคยชินทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = 1.07) และวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรแสดงความคิดเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจร คือ ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด คิดเป็นร้อยละ 38.70

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 เพื่อศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีภูธรกลาง อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต มีระดับทัศนคติเชิงบวกในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46) ซึ่งสอดคล้องกับ ปฏิภาศ บุญมั่งมี (2552) ได้ศึกษาความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ศูนย์การจราจร ตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าภาพรวมความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ศูนย์การจราจร ตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับสูง ระดับความคิดเห็นด้านค่านิยมองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยด้านอื่น ๆ โดยอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

7.2 เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน พบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรสถานีภูธรกลาง อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต มีความคิดเห็นแนวทางแก้ไขปัญหาการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชน คือ ให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด คิดเป็นร้อยละ 38.70 ซึ่งสอดคล้องกับ สุวรรณ ภัทรเบญจพล และหัตตา ศรีบุญเรือง (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎจราจร ของชุมชนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโดยสมัครใจ จำนวน 300 คน ประกอบด้วยนักศึกษา บุคลากรมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอก (ร้อยละ 39.3, 28.7 และ 32.0 ตามลำดับ) พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร คือ ไม่สวมหมวกนิรภัย หรือไม่คาดเข็มขัดนิรภัยขณะขับขีรถ (ร้อยละ 53.9) ขับขีรถย้อนศร (ร้อยละ 66.4) ไม่ปฏิบัติตามไฟจราจรอย่างเคร่งครัด (ร้อยละ 47.6) และ ไม่ขับขีรถตามความเร็วที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ 50.2) ซึ่งสอดคล้องกับ ภาณุพงศ์ เฉลิมสิน (2565) ได้เขียนคอลัมน์ : กฎหมาย 4.0 บนหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เรื่อง ควรแก้กฎหมายจราจรหรือจิตสำนึกผู้ขับขี? กล่าวว่ากรณีขับขีโดยประมาท ตัวอย่างเช่น การไม่ให้สัญญาณไฟเขียว การหยุดรถกะทันหัน หรือไม่ซ่อมไฟท้าย ถือว่าเป็นการขับขีโดยประมาททั้งสิ้น การขับขีรถโดยประมาทสามารถทำความเสียหายได้มากกว่าที่คิด กล่าวคืออุบัติเหตุจากความประมาทจำนวน 1 ใน 3

ส่งผลให้มีการเสียชีวิต วิธีป้องกันความเสียหายที่ดีที่สุด คือ การปฏิบัติตามกฎจราจร คาดเข็มขัดนิรภัย ทุกครั้ง และแจ้งแก่เจ้าหน้าที่หากพบเห็นผู้อื่นขับซัดโดยประมาท

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่องการศึกษาทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรต่อการฝ่าฝืนกฎจราจร ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เสริมสร้างทัศนคติเชิงบวกให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ซึ่งทัศนคติเชิงบวกจะส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงานในทางที่ดี
2. สะท้อนพฤติกรรมการฝ่าฝืนกฎจราจรของประชาชนซึ่งอาจก่อให้เกิดทัศนคติเชิงลบของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเพิ่มขึ้นในอนาคตได้ ส่งผลต่อพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดปัญหาภาพลักษณ์ของตำรวจจราจรถูกมองในเชิงลบจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นประชาชนควรตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเองในการใช้รถใช้ถนน ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด
3. ประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญของงานจราจรซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาจราจรและสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อตำรวจจราจร เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรและผู้ใช้รถใช้ถนน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของประชาชนและเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร
2. ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรในการปฏิบัติงานด้านอื่น ๆ เช่น การบังคับใช้กฎหมาย การให้บริการประชาชน เป็นต้น
3. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะสถานีตำรวจภูธรถลางเท่านั้น การศึกษามีขอบเขตที่จำกัด ดังนั้นควรขยายขอบเขตการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างในหลายสถานีตำรวจ

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมการขนส่งทางบก. (2564). จำนวนรถจดทะเบียนสะสมทั่วประเทศ. เข้าถึงได้จาก <https://datagov.mot.go.th/dataset> 2 สิงหาคม 2564.
- กาญจนา พูนสินรุ่งโรจน์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายจราจรนอกเขตโรงงาน กรณีศึกษาพนักงานโรงงานประกอบรถยนต์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดสมุทรปราการ. ลำปาง: คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- ปฎิภาศ บุญมั่งมี. (2552). ความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ศูนย์การจราจรตำรวจภูธร จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปนัดดา ชำนาญสุข. (2555, 5 ธันวาคม). ผบ.ตร.ขยายฝันกับนโยบายสุภาพบุรุษจราจร. คมชัดลึกออนไลน์.
- ภาณุพงศ์ เฉลิมสิน. (2565, 30 มกราคม). ควรแก้กฎหมายจราจรหรือจิตสำนึกผู้ขับขี่. กรุงเทพธุรกิจ.
- มันทนา ศิริเอก. (2547). ทัศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรมในองค์กรอย่างไร. เข้าถึงได้จาก [tps://www.jobpub.com](https://www.jobpub.com) 2 สิงหาคม 2564.

- วลัยพร เจียรระโนรุงโรจน์. (2554). ทักษะคิดต่อการประกันสุขภาพถ้วนหน้า และทัศนคติเกี่ยวกับการรับบริการที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขของโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวรรณ ภัทรเบญจพล และทัตตา ศรีบุญเรือง. (2557). พฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎจราจรของชุมชนมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- สุวิทย์ ภูหนองโอ. (2558). ทักษะคิดของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนต่อจุดตรวจจราจร ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เหมือนฝัน เย็นเจริญ. (2560). ทักษะคิดของประชาชนที่มีต่อตำรวจจราจรภายหลังการเปิดรับข้อมูลตำรวจจราจรผ่านสื่อออนไลน์. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- MGR Online. (2555, 22 ธันวาคม). ภูเก็ตเปิดเวทีเสวนาแก้รถติด ทางหลวงเสนอแผนแม่บทใช้งบ 3 หมื่นล้าน.
- VOICE Online. (2563, 20 กันยายน). ภูเก็ต ไขว่ยุทธศาสตร์จัดการอันตรายบนถนน ลด 'ตาย' กว่าครึ่งในรอบทศวรรษ.

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

The Development of Scientific Process Skills in the Topic of Rocks Types by using 5Es Learning Cycle Model Combined with Game for 6th Grade Students Watnikhomsathit School

อิงฟ้า เงินศรีเหม¹
ชุติมา จันทระจิตร²
กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์³
ณัฐพันธ์ วรกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน หลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม กับเกณฑ์ร้อยละ 70 2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ประเภทหิน ก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สมบัติและประเภทของหินและแหล่งหินในประเทศไทยและการใช้ประโยชน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2. การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม 3. แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน การวิเคราะห์ข้อมูลทำได้โดยการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 8 คน

¹นักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

⁴อาจารย์ ดร., อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

2. ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 16 คะแนนคะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 10.75 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.32 และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 16 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.85 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) เกม ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

Abstract

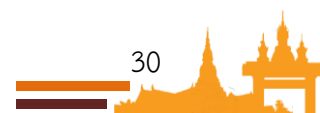
The objectives of this study are 1. To compare the scientific process skills in the topic of rock types after applying the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game, under the 70% criteria. 2. To compare the scientific process skills in the topic of rock types before and after studying through the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game. The population used in this research was 8 students who were studying in 6th Grade of Watnikhomsathit School, Khok Pho District, Pattani Province, in the academic year 2021. The tools used in this research consisted of 1. A learning plan for science learning subjects on properties and types of rocks in Thailand and their implementation for 6th Grade Students 2. The 5Es Learning Cycle Model Combined with Game 3. Scientific process skills test in the topic rock types. Data analysis was performed by analyzing the mean percentage and standard deviation.

The results of the research were summarized as follows.

1. After studying by using the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game, the students had a total average score higher than the 70 percent threshold. All 8 students got scores above the 70% threshold.

2. Before learning with the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game, students achieved a maximum score of 16, a minimum score of 7, a mean score of 10.75, and a standard deviation of 6.32. After studying with the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game, students achieved a maximum score of 19, a minimum score of 14, a mean score of 16, and a standard deviation of 1.85, indicating that after studying with the 5Es Learning Cycle Model Combined with Game, students have higher scientific process skills than before.

Keywords: 5Es Learning Cycle Model, Game, scientific process skills

1. บทนำ

โลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลต่อสิ่งต่าง ๆ บนโลก เนื่องจากวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์และการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีส่วนช่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้อยู่ดีมีกินดี ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และสามารถนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ทุกประเทศจึงจัดให้มีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ และฉลาดทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลต่อมนุษย์ มนุษย์จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม (Yager, 1984, p. 194 อ้างถึงใน สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546, หน้า 1-5)

การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิคมสถิต มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ทั้งหมด 7 หน่วยการเรียนรู้ดังนี้ สารอาหารและระบบย่อยอาหาร, การแยกสารในชีวิตประจำวัน, แสงไฟฟ้า, วงจรไฟฟ้า, สรีรวิทยาของพืชและสัตว์ และเทคโนโลยีอวกาศ, โลกและการเปลี่ยนแปลง, วิทยาการคำนวณ ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหน่วยการเรียนรู้โลกและการเปลี่ยนแปลง เรื่อง ประเภทหินค่อนข้างต่ำ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่ไม่สามารถจำแนกหินแต่ละประเภทได้ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้อย่างเข้าใจในเนื้อหาสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน เช่น การเกิดหินอัคนี หินตะกอน และหินแปร, การใช้ประโยชน์ของหินและแร่ในชีวิตประจำวัน, การเกิดซากดึกดำบรรพ์ ทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้โลกและการเปลี่ยนแปลง

การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) นั้นเป็นวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม การสืบเสาะหาความรู้จนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้พื้นฐานที่มีอยู่เดิมและความรู้ใหม่ที่ได้รับ เป็นความคิดรวบยอดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการเล่นเกมเช่นเดียวกัน โดยการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวนี้มีการสร้างสถานการณ์ที่เร้าความสนใจของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาบทเรียน มีการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความคิด ส่งเสริมให้นักเรียนหาคำตอบในสิ่งที่เขาต้องการศึกษา และต่อยอดความคิดของเขาผ่านการเล่นเกมได้ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและคอยให้กำลังใจ ในการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) นั้น ผู้เรียนยังได้เรียนรู้ตามความสนใจของตนเองอย่างเต็มที่ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แต่ยังคงอยู่ภายใต้ขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือคำตอบที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของตัวเองกับของความคิด หรือคำตอบของผู้อื่นที่แตกต่างจากของตัวเองได้ นับเป็นการส่งเสริมทักษะกระบวนการกลุ่ม หรือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนได้ด้วย ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน และในสถานการณ์อื่น ๆ จากการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น จนประสบความสำเร็จในการเรียนได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นแล้วว่า การเรียนวิชาวิทยาศาสตร์โดยการนำเกม มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม การสืบเสาะหาความรู้ จนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้พื้นฐานที่มีอยู่เดิมและความรู้ใหม่ที่ได้รับ รวมไปถึงการใช้เกมที่มีความหลากหลาย จะสามารถ

สร้างความน่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความเพลินเพลินสนุกสนาน เกิดการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอน สามารถพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในหน่วยการเรียนรู้โลกและการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น อีกทั้งยังสามารถสร้างบรรยากาศในการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์อย่างผ่อนคลายทั้งตัวนักเรียนและครูผู้สอน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ ร้อยละ 70

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท., 2546) ได้เสนอรูปแบบ การสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

1) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนหรือเรื่องที่สนใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากความสงสัย หรืออาจเริ่มจากความสนใจของตัวนักเรียนเองหรือเกิดจากการอภิปราย ภายในกลุ่ม เรื่องที่น่าสนใจอาจมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่ในช่วงเวลานั้น หรือเป็นเรื่องที่เชื่อมโยง กับความรู้เดิมที่เพิ่งเรียนรู้มาแล้ว เป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสร้างคำถาม กำหนดประเด็นที่ศึกษา ในกรณี ที่ไม่มีประเด็นใดที่น่าสนใจ ครูอาจให้ศึกษาจากสื่อต่าง ๆ หรือเป็นผู้กระตุ้นด้วยการเสนอด้วยประเด็นขึ้นมา แต่ไม่ควรบังคับให้นักเรียนยอมรับประเด็นหรือคำถามที่ครูกำลังสนใจเป็นเรื่องที่จะใช้ศึกษาเมื่อมีคำถาม ที่น่าสนใจและนักเรียนส่วนใหญ่ยอมรับให้เป็นประเด็นที่ต้องการศึกษา จึงร่วมกันกำหนดขอบเขตและ แจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากขึ้น อาจรวมทั้งการรับรู้ประสบการณ์เดิม หรือความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องหรือ ประเด็น ที่จะศึกษามากขึ้น และมีแนวทางที่ใช้ในการสำรวจตรวจสอบอย่างหลากหลาย

2) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจ จะศึกษาอย่างถ่องแท้แล้วก็มีวางแผนกำหนดแนวทางสำหรับการตรวจสอบตั้งสมมติฐาน กำหนด ทางเลือกที่เป็นไปได้ ลงมือปฏิบัติเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะ หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ วิธีการ ตรวจสอบอาจทำได้หลายวิธี เช่น ทำการทดลอง ทำกิจกรรมภาคสนาม การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อ ช่วยสร้าง สถานการณ์จำลอง (Simulation) การศึกษาหาข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง หรือจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะใช้ขั้นต่อไป

3) ขั้นตอนิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอจากการสำรวจตรวจสอบแล้ว จึงนำข้อมูลข้อสนเทศที่ได้วิเคราะห์ แปรผล สรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บรรยายสรุป สร้างแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ หรือรูปวาด สร้างตาราง ฯลฯ การค้นพบในขั้นนี้อาจเป็นไปได้หลายทาง เช่น สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ได้แย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ได้กำหนดไว้ แต่ผลที่ได้จะอยู่ในรูปใดก็สามารถสร้างความรู้และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้

4) ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) เป็นการนำความรู้ที่สร้างขึ้นไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือความคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมหรือนำแบบจำลองหรือข้อสรุปที่ได้ไปใช้อธิบาย สถานการณ์หรือเหตุการณ์อื่น ๆ ถ้าใช้อธิบายเรื่องต่าง ๆ ได้มากก็แสดงว่าข้อจำกัดน้อย ซึ่งจะช่วยให้เชื่อมโยงกับเรื่องต่าง ๆ และทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้น

5) ขั้นประเมิน (Evaluation) เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่านักเรียนมีความรู้ะไรบ้าง อย่างไรและมากน้อยเพียงใด จากขั้นนี้จะนำไปสู่การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องอื่น ๆ การนำความรู้หรือแบบจำลองไปใช้อธิบายหรือประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์หรือเรื่องอื่น ๆ จะนำไปสู่ข้อโต้แย้งหรือข้อจำกัดซึ่งจะก่อให้เกิดประเด็นหรือคำถาม หรือปัญหาที่จะต้องสำรวจตรวจสอบต่อไป ทำให้เกิดเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จึงเรียกว่า Inquiry cycle กระบวนการสืบเสาะหาความรู้จึงช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาหลักและหลักการทฤษฎี ตลอดจนลงมือปฏิบัติเพื่อให้ได้ความรู้ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป

3.2 เกม (Games)

3.2.1 ความหมายของเกม

เกม หมายถึง กิจกรรมการเล่น หรือการแข่งขันเพื่อการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ กติกา ผู้เล่น วิธีการเล่น การตัดสินผลการเล่นเป็นแพ้ หรือชนะ การนำเกมมาประกอบการสอน จะช่วยทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา บทเรียนนั้น ๆ น่าสนใจไม่ รู้สึกเบื่อหน่าย ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน นักเรียนมีโอกาสใช้ปฏิภาณไหวพริบของตน สามารถจับบทเรียนได้ง่ายเร็ว และจำได้นาน เกมช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งต้องกำหนดกฎเกณฑ์หรือกติกาในการเล่น กระบวนการเล่น การเล่นอาจเล่นด้วยตัวคนเดียวหรือมากกว่าโดยแบ่งเป็นกลุ่ม จะมีอุปกรณ์ในการประกอบการเล่นด้วยหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ การที่เด็กได้เล่นเกมจะได้ความรู้ทางวิชาการ และแล้วยังช่วยพัฒนาสติปัญญาตลอดจนความเจริญเติบโตของร่างกายอีกด้วย อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้แสดงความสามารถของตนเอง การตัดสินใจ และจะต้องมีการประเมินผลความสำเร็จของผู้เล่นออกมาในรูปของการแพ้ชนะอีกด้วย (มณฑาทิพย์ อุตตปัญญา, 2542, หน้า 17; ยุพิน จันทรศรี, 2545, หน้า 19; ดวงจันทร์ แก้วกพาน, 2552, หน้า 20)

3.2.2 การนำเกมมาใช้ประกอบการสอนวิทยาศาสตร์ มีหลักในการใช้ ดังนี้
(สมจิต สวธนไพบูลย์, 2534)

- 1) ครูควรสร้างบรรยากาศที่ดีให้กับนักเรียนในขณะที่เล่นเกม
- 2) ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและเพลิดเพลิน
- 3) หากไม่จำเป็น ไม่ควรมีการให้คะแนน เพราะอาจเป็นการสร้างความกังวลใจ

ให้กับนักเรียน

- 4) ตรวจสอบภาพและจัดเตรียมเกมและอุปกรณ์ในการเล่นแต่ละครั้ง ให้เรียบร้อย

5) ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจการเล่นและกติกา

6) ครูคอยให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาการเล่น

3.2.3 ขั้นตอนในการใช้เกมประกอบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

(รายา ปัญจมานนท์, ม.ป.ป.)

ขั้นที่ 1 เตรียมการ

ขั้นที่ 2 กล่าวนำ

ขั้นที่ 3 เล่นเกม

ขั้นที่ 4 สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

ขั้นที่ 5 ทำกิจกรรมประเมินผลความเข้าใจ

ขั้นตอนในการใช้เกมประกอบการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นก่อนผู้เรียนลงมือเล่นเกม ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนการเล่น จากนั้นต้องอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจทุกขั้นตอนของกฎ/กติกาในการเล่น เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เล่นเข้าใจกฎ/กติกาในการเล่นอย่างกระจ่างชัด ขั้นตอนต่อมา คือ ระหว่างผู้เรียน เล่นเกม ผู้สอนต้องกำหนดเวลาในการเล่น และเป็นผู้ควบคุมการเล่นของผู้เรียนให้อยู่ในเวลาที่กำหนด ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและผู้ให้คำแนะนำในการเล่นของผู้เรียนเท่านั้น ขั้นตอนสุดท้าย คือ ภายหลังผู้เรียนเล่นเกม ผู้สอนต้องให้ผู้เรียนทำกิจกรรมวัดประเมินผล ความเข้าใจหลังการเล่นโดยเน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และควรมีประเด็นนั้น ในกิจกรรมวัดประเมินผลหลังการเล่นด้วย

3.3 ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.3.1 ความหมายของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ความสามารถในการเลือกใช้พฤติกรรมต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ต้องให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อจะได้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในวิชาอื่น ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากการได้รับการฝึกฝน การคิดอย่างมีเหตุผล และมีระบบซึ่งเกิดจากกระบวนการทางปัญญา การฝึกฝนและการปฏิบัติด้วยกระบวนการสังเกต การจำแนกประเภท การวัด การตีความหมายข้อมูล ลงข้อสรุปและทดลอง ซึ่งก่อให้เกิดความงอกงามทางปัญญา (นุศรา วรรณชื่น, 2553)

3.3.2 ประเภทของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นวิธีการที่นักวิทยาศาสตร์ใช้ในการแสวงหาความรู้หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ได้จัดประเภทของทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไว้ ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ (2547, หน้า 38-41) และสมาคมวิทยาศาสตร์ขั้นสูงของสหรัฐอเมริกา (America Association for the Advancement of Science) ได้แบ่งกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็น 13 ทักษะ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ทักษะการสังเกต (Observing) หมายถึง การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการสังเกต ได้แก่ ใช้ตาดูรูปร่าง ใช้หูฟังเสียง ใช้ลิ้นชิมรส ใช้จมูกดมกลิ่น และใช้ผิวหนังสัมผัสความร้อนหรือใช้มือจับต้องความอ่อนแข็ง เป็นต้น การใช้ประสาทสัมผัสเหล่านี้จะใช้ที่ละอย่างหรือหลายอย่างพร้อมกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลก็ได้โดยไม่เพิ่มความคิดเห็นของผู้สังเกตลงไป

2) ทักษะการวัด (Measuring) หมายถึง การเลือกและการใช้เครื่องมือวัดปริมาณของสิ่งของออกมาเป็นตัวเลขที่แน่นอนได้อย่างเหมาะสม และถูกต้องโดยมีหน่วยกำกับเสมอในการวัด เพื่อหาปริมาณของสิ่งที่วัดต้องฝึกให้ผู้เรียนหาคำตอบ 4 คำ คือ จะวัดอะไร วัดทำไม ใช้เครื่องมืออะไร วัดและจะวัดได้อย่างไร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

3) ทักษะการจำแนกหรือทักษะการจัดประเภทสิ่งของ (Classifying) หมายถึง การแบ่งพวกหรือการเรียงลำดับวัตถุ หรือสิ่งที่อยู่ในปรากฏการณ์โดยการหาเกณฑ์หรือสร้างเกณฑ์ในการจำแนกประเภท ซึ่งอาจใช้เกณฑ์ความเหมือนกัน ความแตกต่างกัน หรือความสัมพันธ์กันอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ซึ่งแล้วแต่ผู้เรียนจะเลือกใช้เกณฑ์ใด นอกจากนี้ควรสร้างความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นด้วยว่าของกลุ่มเดียวกันนั้น อาจแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่เลือกใช้และวัตถุ ชิ้นหนึ่งในเวลาเดียวกันจะต้องอยู่เพียงประเภทเดียวเท่านั้น

4) ทักษะการใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับเวลา (Using Space/Relationship) หมายถึง การหาความสัมพันธ์ระหว่างมิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสถานที่ รูปทรง ทิศทาง ระยะทาง พื้นที่ เวลา ฯลฯ เช่น การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปส คือ การหารูปร่างของวัตถุ โดยสังเกตจาก เงาของวัตถุ เมื่อให้แสงตกกระทบวัตถุในมุมต่าง ๆ กัน การหาความสัมพันธ์ระหว่างเวลากับเวลา เช่น การหาความสัมพันธ์ระหว่างจังหวะการแกว่งของลูกตุ้มนาฬิกากับจังหวะการเดินของซีพजर ฯลฯ การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับเวลา เช่น การหาดำแหน่งของวัตถุ ที่เคลื่อนที่ไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป ความสามารถที่แสดงให้เห็นว่าเกิดทักษะการหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับเวลา

5) ทักษะการคำนวณและการใช้จำนวน (Using Numbers) หมายถึง การนำเอาจำนวนที่ได้จากการวัด การสังเกต และการทดลองมาจัดกระทำให้เกิดค่าใหม่ เช่น การบวก ลบ คูณ หาร การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์เพื่อนำค่าที่ได้จากการคำนวณ ไปใช้ประโยชน์ ในการแปลความหมาย และการลงข้อสรุป ซึ่งในทางวิทยาศาสตร์เราต้องใช้ตัวเลขอยู่ตลอดเวลา เช่น การอ่าน เทอร์โมมิเตอร์การตวงสารต่าง ๆ เป็นต้น ความสามารถที่จะแสดงว่าเกิดทักษะแล้ว (สมจิต สวธนไพบูลย์, 2535)

6) ทักษะการจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล (Communication) หมายถึง การนำเอาข้อมูล ซึ่งได้มาจากการสังเกต การทดลอง ฯลฯ มาจัดกระทำเสียใหม่ เช่น นำมาจัด เรียงลำดับ หาค่าความถี่ แยกประเภท คำนวณหาค่าใหม่ นำมาจัดเสนอในรูปแบบใหม่ ตัวอย่างเช่น กราฟ ตาราง แผนภูมิ แผนภาพ วงจร ฯลฯ

7) ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล (Inferring) หมายถึง การเพิ่มเติมความคิดเห็นให้กับข้อมูลที่มีอยู่อย่างมีเหตุผลโดยอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วย ข้อมูลอาจจะได้จากการสังเกต การวัด การทดลอง การลงความเห็นจากข้อมูลเดียวกันอาจลงความเห็นได้หลายอย่าง

8) ทักษะการพยากรณ์ (Predicting) หมายถึง การคาดคะเนหาคำตอบล่วงหน้า ก่อนการทดลองโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การวัด รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ได้ศึกษามาแล้ว หรืออาศัยประสบการณ์ที่เกิดขึ้น

9) ทักษะการตั้งสมมุติฐาน (Formulating Hypothesis) หมายถึง การคิดหาคำตอบล่วงหน้าก่อนจะทำการทดลอง โดยอาศัยการสังเกต ความรู้ประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน คำตอบที่คิดล่วงหน้ายังไม่เป็นหลักการ กฎ หรือทฤษฎีมาก่อน คำตอบที่คิดไว้ล่วงหน้านี้มักกล่าวไว้ เป็นข้อความที่บอกความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

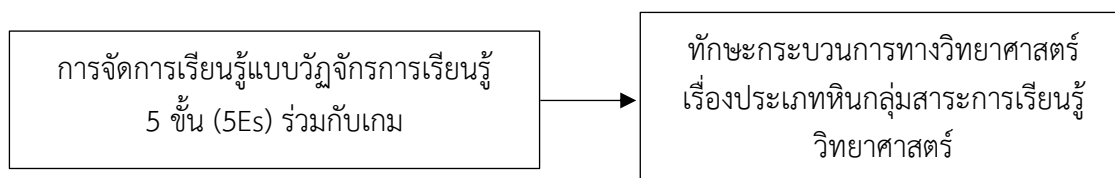
10) ทักษะการควบคุมตัวแปร (Controlling Variables) หมายถึง การควบคุมสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรอิสระที่จะทำให้ผลการทดลองคลาดเคลื่อน ถ้าหากว่าไม่ควบคุมให้เหมือน ๆ กัน และเป็นการป้องกันเพื่อมิให้มีข้อโต้แย้ง ข้อผิดพลาดหรือตัดความไม่น่าเชื่อถือ ออกไปตัวแปรแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรที่ต้องควบคุม

11) ทักษะการตีความและลงข้อสรุป (Interpreting data) ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของลักษณะตาราง รูปภาพกราฟ ฯลฯ การนำข้อมูลไปใช้จึงจำเป็นต้องตีความ ให้สะดวกที่จะสื่อความหมายได้ถูกต้องและเข้าใจตรงกัน การตีความหมายข้อมูล คือ การบรรยายลักษณะ และคุณสมบัติ การลงข้อสรุป คือ การบอกความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่ เช่น ถ้าความดันน้อย น้ำจะเดือด ที่อุณหภูมิต่ำหรือน้ำจะเดือดเร็ว ถ้าความดันมากน้ำจะเดือดที่อุณหภูมิสูง หรือน้ำจะเดือดช้าลง

12) ทักษะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Defining Operationally) หมายถึง การกำหนดความหมาย และขอบเขตของคำต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมมุติฐานที่จะทดลองให้มีความรัดกุม เป็นที่เข้าใจตรงกันและสามารถสังเกตและวัดได้ เช่น “การเจริญเติบโต” หมายความว่าอย่างไร ต้องกำหนด นิยามให้ชัดเจน เช่น การเจริญเติบโต หมายถึง มีความสูงเพิ่มขึ้น เป็นต้น

13) ทักษะการทดลอง (Experimenting) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติการโดยใช้ ทักษะต่าง ๆ เช่น การสังเกต การวัด การพยากรณ์ การตั้งสมมุติฐาน ฯลฯ มาใช้ร่วมกันเพื่อหาคำตอบ หรือทดลองสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 3 ขั้นตอน คือ การออกแบบการทดลอง การปฏิบัติการทดลองและการบันทึกผลการทดลอง

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียน วัดนิคมสถิต ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวนนักเรียน 8 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรื่องประเภทหิน จำนวน 2 แผน ได้แก่

1.1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง สมบัติและประเภทของหิน

1.2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง แหล่งหินในประเทศไทยและการใช้ประโยชน์

2) นวัตกรรมที่เลือกใช้ จำนวน 1 ชุด ได้แก่

การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม

3) แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเพณีหิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งใช้ทดสอบนักเรียนหลังใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ

5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ดำเนินการทดสอบก่อนจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เรื่องประเพณีหิน กับนักเรียนกลุ่มประชากร จำนวน 8 คน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเพณีหิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เรื่องประเพณีหิน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 เกม และแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 2 แผน เป็นเวลา 4 คาบเรียน

3) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ จะมีการทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรู้ในแต่ละประเพณี ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะละ 5 ข้อ จนครบทั้ง 4 ทักษะ

และเมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ตามกำหนด (2 แผนการจัดการเรียนรู้) ผู้วิจัยทำการทดสอบการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน เรื่องประเพณีหิน จากการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หลังการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เรื่องประเพณีหิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

2. เปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเพณีหิน ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ การตรวจสอบความตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง ประเพณีหิน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

6. ผลการวิจัย

6.1 หลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 8 คน และไม่มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 คะแนนหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70

นักเรียนคนที่	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 (ผ่านเกณฑ์ 14 คะแนน)
1	17	ผ่าน
2	15	ผ่าน
3	14	ผ่าน
4	19	ผ่าน
5	14	ผ่าน
6	18	ผ่าน
7	15	ผ่าน
8	16	ผ่าน
μ	16	

จากตาราง 1 จะเห็นว่าหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เมื่อพิจารณาคะแนนเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 8 คน และไม่มีนักเรียนมีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

6.2 ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 16 คะแนน คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 10.75 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.32 และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 16 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.85 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 คะแนน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนก่อนและหลังเรียนการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)	คะแนนที่เพิ่มขึ้น
1	9	17	8
2	7	15	8
3	11	14	3
4	12	19	7
5	13	14	1
6	16	18	2
7	10	15	5
8	8	16	8
μ	10.75	16	5.25
σ	6.32	1.85	

จากตาราง 2 จะเห็นได้ว่า ก่อนเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 16 คะแนน คะแนนต่ำสุด 7 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 10.75 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 6.32 และหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนทำคะแนนสูงสุดได้ 19 คะแนน คะแนนต่ำสุด 14 คะแนน คะแนนเฉลี่ย (μ) 16 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 1.85 แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

7.1 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน หลังเรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี กับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่าหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกมช่วยสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้การนำเกมมาประกอบในการเรียนการสอนจึงเป็นการพัฒนานักเรียนทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้เป็นอย่างดี และเป็นสื่อในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปควบคู่กันด้วย ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ และทำกิจกรรมด้วยตัวเอง ดังนั้น การใช้เกมประกอบการเรียนการสอน

เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม และวัดผลการพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นจากการใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนรู้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการดัดแปลงให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และใกล้ตัวนักเรียนมากที่สุด ตลอดจนจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ปลูกฝังให้นักเรียน คิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ และให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนรู้เหล่านั้น ได้โดยผ่านการลงมือปฏิบัติการฝึกฝน จนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทั้งมีการเน้นเนื้อหาไปพร้อม ๆ กับทักษะกระบวนการเกิดความเข้าใจในการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และมีความรู้สึกว่าการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สัมพันธ์กับชีวิตจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรณัฐ ทางมีศรี และอัมรินทร์ อินทร์อยู่ (2558) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเสียงและการได้ยิน ของนักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้รูปแบบแบบสืบเสาะหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของ นักเรียนที่ได้เรียน โดยใช้รูปแบบแบบสืบเสาะหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง ประเภทหิน ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนิคมสถิต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยพบว่า หลังจากทีนักเรียนเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่องประเภทหิน สูงกว่าก่อนเรียน มีผลมาจากการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม เป็นวิธีการหนึ่งที่น่าสนใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาในบทเรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการเรียนการสอนควบคู่ไปด้วย นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจนสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาที่เรียนได้อย่างแท้จริง ซึ่งนับเป็นการเสริมสร้างเจตคติเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ กิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบของเกมที่ช่วยให้นักเรียน ได้รับแรงกระตุ้นและมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ส่งผลให้เกิดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นตามไปด้วย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจสนุกสนานกับการเรียน มีความรู้สึกรักอยากเรียน และตั้งใจเรียนจนประสบผลสำเร็จในการเรียน เนื่องจากใช้วัฏจักรการเรียนรู้แบบ 5 ขั้น (5Es) นั้นเป็นกระบวนการที่เน้นการเรียนรู้ที่เป็นลำดับขั้นตอน มีการประติดประต่อข้อมูลระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด ประสานกับการเล่นเกมเพื่อช่วยในการจดจำและการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนจนนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและคงทนอีกยังเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านทักษะต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน อาทิเช่น ทักษะการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสังเกต การปรับตัว และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และในขณะเดียวกันนักเรียนได้เรียนรู้แนวคิด หลักการ และทฤษฎี ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้เกมในการฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อนักเรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง แล้วจะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และช่วยสร้างความสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงจันทร์ แก้วกาน (2552, หน้า 125) ที่ได้ทำการศึกษาการใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะ

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เกมมีความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลังจากได้รับการพัฒนาโดยใช้เกมสูงกว่าก่อนการได้รับการพัฒนา แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้เกม มีพัฒนาการความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาวรรณ ก้นหาชาติ (2557) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโครงสร้างและหน้าที่ของพืชโดยใช้การสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพังโคนพิทยาสรรพ์ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 37 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความก้าวหน้าทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 0.69 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ 78.49/76.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และ 3) นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาชีววิทยาทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 คิดเป็นร้อยละ 68.4

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1 ควรมีการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกมประเภทต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ มีความทันสมัย มีความซับซ้อนเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

8.2 ควรวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนอื่น ๆ ร่วมกับเกม เพื่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

8.3 ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม

8.4 การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับเกม ผู้สอนควรเพิ่มการใช้เพลงในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างความสนใจ เพิ่มความสนุกสนานยิ่งขึ้น และเพลงช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหา และภาษาต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบจัดการเรียนรู้

และการวัดประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จิรณัฐ ทางมีศรี และอัมรินทร์ อินทร์อยู่. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะ

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้. นครปฐม: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ดวงจันทร์ แก้วกพาน. (2552). การใช้เกมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นุศรา วรรณชื่น. (2553). รายงานวิจัยเรื่อง การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

มณฑาทิพย์ อัดตปัญญา. (2542). การใช้เกมพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม.

การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ยุพิน จันทรศรี. (2545). ผลการใช้เกมประกอบการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ และความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รัชดาวรรณ ก้นหาชาติ. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โครงสร้างและหน้าที่ของพืช โดยใช้การสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น. การค้นคว้าอิสระ วท.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- รายา ปัญจมานนท์. (ม.ป.ป.). เกมในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์. เข้าถึงได้จาก <http://nitesphetburi2.net> 20 มิถุนายน 2564.
- สมจิต สวณไพบูลย์. (2534). การสอนวิทยาศาสตร์สำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมจิต สวณไพบูลย์. (2535). ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. เข้าถึงได้จาก <http://www.learners.in.th> 30 มิถุนายน 2564.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กระบวนการทางวิทยาศาสตร์. เข้าถึงได้จาก <http://www.learners.in.th> 27 มิถุนายน 2564.

ผลของโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) ต่อความสามารถในการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี Effects of a Resistance Exercise Program on a Suspension Device on the Ability to Stand Balance among Students with disabilities or mobility, special education centers Pattani Province

มรรณู อาแว¹

ชุตินา จันทระจิตร²

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์³

ณัฐพันธ์ วรกุล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) และเปรียบเทียบความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวก่อน และหลังการสอนโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) ดำเนินการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single Subject Design) รูปแบบ A-B-A แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 (A₁) ระยะเส้นฐาน เป็นระยะ ที่ผู้วิจัยประเมินความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน จำนวน 2 ครั้ง ระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลอง เป็นระยะการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนโดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) จำนวน 8 ครั้ง และระยะที่ 3 (A₂) ระยะถอดถอน เป็นระยะหยุดการพัฒนาโดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) ผู้วิจัยประเมินความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน จำนวน 2 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) อยู่ในระดับดีมาก
2. ความสามารถในการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพุง (Suspension) หลังการสอน สูงกว่าก่อนการสอน

คำสำคัญ: ความสามารถในการยืนทรงตัว อุปกรณ์แขวนพุง แผนการสอนเฉพาะบุคคล
ความบกพร่องทางร่างกาย

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

^{2,3,4}อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Abstract

This research aims to study the development of standing and balancing ability of the students who have physical disability and movement impairment by using the resistant exercise program with a suspension equipment and to compare the ability to stand and balance of the students before and after using the resistant exercise program with the suspension equipment. This study is a single subject design with an A-B-A pattern studied in a sample group. It is divided into three phases, Baseline or A1, Treatment or B, and Withdrawal or A2. Baseline is the step which the researcher twice assesses the subjects' ability to stand and balance. Moreover, Treatment is a phase to develop students' ability to stand and balance by 8-time using the resistant exercise program with the suspension device according to the individual implementation plan or IIP. Lastly, Withdrawal is the stop-using resistant exercise program phase in which the researcher evaluates the students' ability to stand twice.

The result shows that the ability to stand and balance of the students who have impairments and disability related to mobility using the resistant exercise program with the suspension tool is at a very good level, and the ability to stand and balance for the subjects after teaching with the program is higher than before using the program.

Keywords: Standing balance, Suspension, Individual Implementation Plan, Students with disabilities

1. บทนำ

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณาธิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552 ได้ให้คำจำกัดความว่า ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อ และกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ โดยสาเหตุส่วนใหญ่ที่พบมักเกิดจากสมองพิการ (Cerebral Palsy) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย (สมองพิการ) คือเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหว ซึ่งอาจเป็นทั้งตัวทำให้เด็กไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของแขน ขา และร่างกายได้ อาจมีอาการเกร็งหรือตัวอ่อน ไม่มีแรง บางคนเป็นเพียงเล็กน้อยหรือบางส่วน เช่น เป็นเฉพาะแขนหรือขาข้างเดียว หรือสองข้าง เด็กสมองพิการ อาจมีความบกพร่องซ้ำซ้อน เช่น บกพร่องทางสติปัญญาบกพร่องทางการเห็น บกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น การฟื้นฟูสมรรถภาพแก่เด็กสมองพิการจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เด็กสมองพิการจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำศักยภาพที่เหลืออยู่นั้นมาปรับในชีวิตประจำวันต่อไป โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่น ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้จึงต้องใช้ทักษะจำเป็นในการพัฒนาระดับความสามารถด้านการเคลื่อนไหว เพื่อให้มีศักยภาพในการช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดจากการจัดการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี พบว่ามีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว มีปัญหาการยืนและเดิน โดยไม่สามารถยืนทรงตัว และเดินได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีกล้ามเนื้อขาอ่อนแรง มีปัญหาในการทรงตัว สมดุลร่างกาย และการประสานงานของระบบต่าง ๆ รวมทั้งมีอาการสั่นร่วมด้วย จำเป็นต้องได้รับการฝึกเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อสะโพก และขาที่ส่งผลต่อการพัฒนาท่าทาง ในการเดิน การออกกำลังกายเพื่อช่วยการทรงตัว เป็นการฝึกการประสานงานของกล้ามเนื้อและข้อต่อ ช่วยเพิ่มกำลังกล้ามเนื้อ รักษาท่าทางอิริยาบถ และเพิ่มความไวในการเปลี่ยนท่าทาง การฝึกออกกำลังกาย โดยใช้น้ำหนักเป็นแรงต้านสามารถช่วยเสริมสร้างกำลังความแข็งแรง และความอดทนของกล้ามเนื้อ (นุติ วรรณภูมิ, 2538) วิธีการฝึกด้วยน้ำหนักที่ใช้อุปกรณ์ เช่น ดัมเบล บาร์เบล และเครื่องมือแรงต้านทาน แบบไอโซคิเนติกส์ ส่วนซัสเพนชัน (Suspension training) เป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ด้วยแรงต้านชนิดหนึ่งที่ใช้การออกแรงต้านต่อแรงต้านทานที่มากกว่าปกติ (Overload) ที่มาจากน้ำหนัก ตัวของผู้ฝึกในระนาบต่าง ๆ และแรงโน้มถ่วงของโลก (Kibele, A. and Behm, D.G. 2009) โดยการใช้การดึง (Pulling) การดัน (Pressing) ใช้ท่าทาง ในการออกกำลังกาย และใช้อุปกรณ์ที่ออกแบบมาโดยเฉพาะ ลักษณะคล้ายอุปกรณ์ห่วงในกีฬายิมนาสติก สามารถปรับความหนักเบาโดยการเลื่อนตำแหน่งของร่างกาย เข้าออกจากตัวสายซัสเพนชัน (Suspension Anchor) 2 เส้น ใช้แขวนกับที่เกี่ยว (Door Anchor) บนคาน เพดาน ประตู ต้นไม้ และเสาที่แข็งแรง ขณะทำการฝึกกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย กล้ามเนื้อแกนกลาง ลำตัวจะทำงานตลอดเวลา “Core all the times” (Anderson. K. and Behm. D.G, 2005) เหมาะสำหรับผู้ฝึกทุกระดับไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาและบุคคลทั่วไป โดยการศึกษาโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้าน ในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ยังพบได้น้อยมาก และยังไม่มีการนำเข้ามาศึกษาในเด็กพิการ ทางสมองอย่างจริงจัง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาความสามารถในการทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) เพื่อจะช่วยให้แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว มีพัฒนาการอย่างถูกวิธีและเป็นไปตามลำดับขั้นของพัฒนาการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension)

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวก่อน และหลังการสอนโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension)

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายซึ่งเกิดจากการบาดเจ็บ หรือการเกิดพยาธิสภาพในสมองส่วนที่ควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายขณะที่สมองกำลังเติบโต ทำให้มีความผิดปกติเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว และท่าทาง ซึ่งอาจเป็นทั้งตัว ทำให้เด็กไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของแขน ขา และร่างกายได้ อาจมีอาการเกร็งหรือตัวอ่อนไม่มีแรง บางคนเป็นเพียงเล็กน้อย หรือบางส่วน เช่น เป็นเฉพาะแขน หรือขาข้างเดียว หรือสองข้าง เด็กสมองพิการอาจมีความบกพร่องซ้ำซ้อน เช่น บกพร่องทางสติปัญญา บกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2558)

3.2 หลักการออกกำลังกายด้วยยางยืด

การออกกำลังกายด้วยยางยืดเป็นแรงต้าน (Elastic Resistant Training) เป็นการออกกำลังกายที่ให้ผลดีด้านสรีระวิทยาการออกกำลังกาย สามารถเคลื่อนไหวได้โดยไม่มีขีดจำกัดจากแรงโน้มถ่วงของโลกทำให้มีรูปแบบการเคลื่อนไหว เช่นเดียวกันกับการฝึกที่ทำกับเครื่องออกกำลังกาย การใช้ยางยืดด้วยวิธีการ Repetition Maximum (RM) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำหนดความหนักของการออกกำลังกาย ซึ่ง RM คือ จำนวนของแรงต้านสูงสุดที่ถูกกระตุ้นในเวลาที่ยกได้ จนถึงจุดที่ทำให้เหนื่อยล้ายกตัวอย่างเช่น แรงต้าน 1RM คือ จำนวนของแรงต้านที่สามารถทำได้ครั้งเดียวก่อนจะหมดแรง และ 10 RM resistance จะปล่อยให้ผู้ปฏิบัติ ปฏิบัติได้ 10 ครั้งเท่านั้น โดยทั่วไปจะใช้วิธีการกำหนดที่ 1 RM ในการกำหนดความหนักของการออกกำลังกาย (Exercise Intensity) การฝึกด้วยยางยืดก็เริ่มการฝึกด้วยแรงต้านแบบเบาเพื่อที่จะได้ฝึกท่า และการเคลื่อนไหวที่ถูกต้อง เคลื่อนไหวช้า ๆ และ ช้า ๆ การเคลื่อนไหวที่ไม่เหมาะสมและถูกต้องสามารถนำไปสู่การบาดเจ็บที่ข้อต่อได้ (Bandy, Lovelace-Chandler, McKittrickBrandy, 1990)

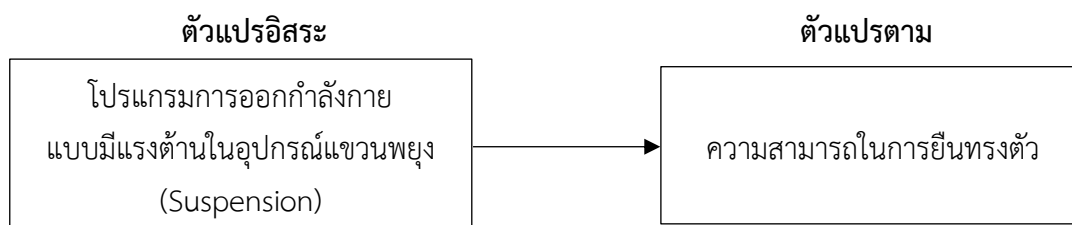
3.3 เทคนิคการออกกำลังกายด้วยอุปกรณ์แขวนพยาง

การวางตำแหน่งของจุดยึด (fixation) คือ การเกี่ยวตะขอ (hook) ที่ผนังตาข่ายด้านบนให้อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อเป็นจุดยึดของเชือกแขวน (rope) และแถบผ้า (sling) เพื่อผลการพยางรองรับแก้อวัยวะที่ต้องการออกกำลังกายตำแหน่งของตะขอมีส่วนสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวหรือพยางรองรับที่ต้องการ มีเทคนิคในการวางตำแหน่งของจุดยึด 2 เทคนิค คือ (Hollis, 1981)

3.1 การวางจุดยึดในแนวตั้ง (vertical fixation) เป็นการวางตำแหน่งของตะขอเหนือจุดศูนย์ถ่วง (center of gravity)

3.2 การวางจุดยึดในแนวข้อต่อ (axial fixation) เป็นการวางตำแหน่งของตะขอเหนือจุดศูนย์กลางของการหมุน (center of movement)

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร

การศึกษานี้ศึกษาในกลุ่มเฉพาะนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ห้องเรียนเตรียมความพร้อมร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ 3/1 ปีการศึกษา 2564 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน มีปัญหาการยืน และเดิน โดยไม่สามารถยืนทรงตัว และเดินได้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีกล้ามเนื้อขาอ่อนแรง มีปัญหา ในการทรงตัว สมดุลร่างกาย และการประสานงานของระบบต่าง ๆ รวมทั้งมีอาการสั่นร่วมด้วย

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว (Single Subject Design) รูปแบบ ABA Design (นวฉวี ประเสริฐกุล, 2558, หน้า 9-25)

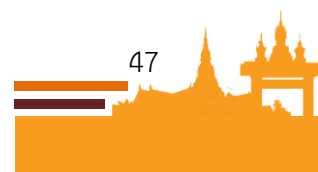
A1	B	A2
----	---	----

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้

ระยะที่ 1 (A₁) ระยะเส้นฐาน หมายถึง การวัดพฤติกรรมก่อนให้เงื่อนไขทดลอง เพื่อใช้เป็นเส้นฐานในการเปรียบเทียบผลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตามเป็นเงื่อนไขควบคุม

ระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลอง หมายถึง เงื่อนไขทดลอง เพื่อศึกษาผลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม

ระยะที่ 3 (A₂) ระยะถอดถอน หมายถึง การถอดถอนเงื่อนไขทดลองกลับมาสู่ระยะเส้นฐานอีกครั้ง

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

5.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่

- 1) โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension)
- 2) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)

จำนวน 1 แผน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบประเมินความสามารถในการยืนทรงตัว (ก่อนเรียนและหลังเรียน)
- 2) แบบบันทึกหลังสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP)
- 3) แบบประเมินผลการยืนทรงตัว

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองความสามารถการยืนทรงตัวโดยโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน ก่อนทำการทดลอง โดยใช้แบบประเมินความสามารถในการยืนทรงตัว ก่อนเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลระยะที่ 1 (A_1) ระยะเส้นฐานในการเปรียบเทียบผลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง

5.4.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ทักษะการยืน ทักษะย่อการทรงตัวในท่ายืน 2 ขา สังเกตพฤติกรรม และบันทึกลงในแบบบันทึกหลังสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP) เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จำนวน 8 ครั้ง เก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (IIP) บันทึกลงในแบบประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลองเพื่อศึกษาการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว

5.4.3 เก็บรวบรวมข้อมูลความสามารถการยืนทรงตัว ก่อนทำการทดลอง โดยใช้แบบประเมินความสามารถการทรงตัวก่อนเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลระยะที่ 3 (A_2) ในการเปรียบเทียบผลของตัวแปรต้นต่อตัวแปรตาม เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 เปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว หลังการฝึกด้วยการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) กับเกณฑ์ร้อยละ โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

5.5.2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวก่อน และหลังการฝึกด้วยการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.6.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC : Index of Item Objective Congruence)

5.6.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

5.6.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษา ผลของโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ต่อความสามารถในการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 (A) ระยะพื้นฐาน เป็นระยะที่ผู้วิจัยประเมินความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน บันทึกลงในแบบประเมินความสามารถการยืนทรงตัว เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง

ระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลอง เป็นระยะความสามารถในการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จำนวน 8 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A₂) ระยะถอดถอน เป็นระยะหยุดการพัฒนาการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) และผู้วิจัยประเมินความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน บันทึกลงในแบบประเมินความสามารถการยืนทรงตัว หลังเรียน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง

จากข้อมูลผลการประเมินความสามารถในการยืนทรงตัว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) นำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยในแต่ละระยะการทดลอง ทั้ง 2 ระยะ โดยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 1-3 และภาพประกอบ 2 ดังนี้

ตาราง 1 ผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว ระยะที่ 1 (A₁) ระยะพื้นฐาน

ครั้งที่	ผลการประเมิน		
	คะแนน	ระดับคุณภาพ	การผ่านเกณฑ์
1	4	พอใช้	ไม่ผ่าน
2	4	พอใช้	ไม่ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	4.00	พอใช้	ไม่ผ่าน

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 4 คะแนน ระดับคุณภาพพอใช้ ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตาราง 2 ผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลอง

ครั้งที่	ผลการประเมิน		
	คะแนน	ระดับคุณภาพ	การผ่านเกณฑ์
1	5	พอใช้	ไม่ผ่าน
2	5	พอใช้	ไม่ผ่าน
3	6	พอใช้	ไม่ผ่าน
4	7	ดี	ผ่าน
5	8	ดี	ผ่าน
6	7	ดี	ผ่าน
7	9	ดี	ผ่าน
8	10	ดีมาก	ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	7.13	ดี	ผ่าน

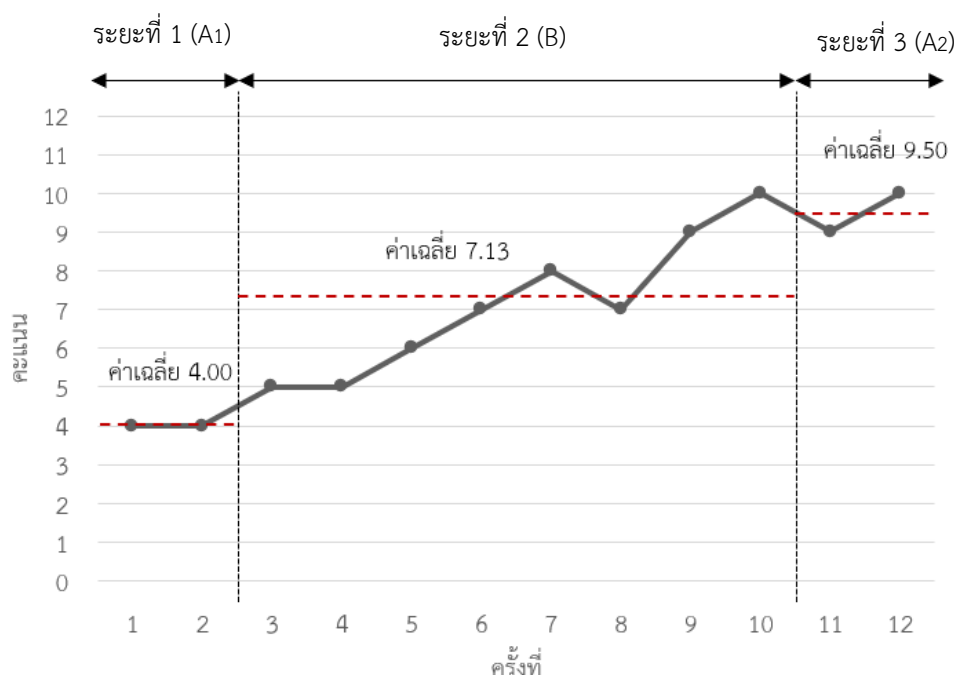
จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการยืนทรงตัว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ของนักเรียน ระยะการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที จำนวน 8 ครั้ง มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 7.13 คะแนน ระดับคุณภาพดี ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความสามารถการยืนทรงตัวดีขึ้น

ตาราง 3 ผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว ระยะที่ 3 (A₂) ระยะถอดถอน

ครั้งที่	ผลการประเมิน		
	คะแนน	ระดับคุณภาพ	การผ่านเกณฑ์
1	9	ดี	ผ่าน
2	10	ดีมาก	ผ่าน
ค่าเฉลี่ย	9.50	ดี	ผ่าน

จากตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียน ระยะถอดถอน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ จำนวน 2 ครั้ง มีผลการประเมินค่าเฉลี่ยคะแนน เท่ากับ 9.50 คะแนน มีระดับคุณภาพดี ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความสามารถการยืนทรงตัวดีมาก และยังคงมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงคะแนนความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวแต่ละระยะของการทดลองทั้ง 3 ระยะ

จากภาพประกอบ 2 กราฟแสดงคะแนนความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวแต่ละระยะของการทดลองทั้ง 3 ระยะ พบว่า ระยะที่ 1 (A_1) ระยะเส้นฐาน เป็นระยะที่เส้นกราฟแสดงคะแนนอยู่ในระดับต่ำสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4 คะแนน และระยะที่ 2 (B) ระยะการทดลองพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) เส้นกราฟแสดงคะแนนจะอยู่ในระดับค่อย ๆ สูงขึ้นตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.13 คะแนน เป็นผลมาจากการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) จำนวน 8 ครั้ง และในระยะที่ 3 (A_2) ระยะถอดถอนเป็นระยะหยุดการพัฒนาโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) เส้นกราฟแสดงคะแนนความสามารถการยืนทรงตัวอยู่ในระดับสูงกว่าระยะเส้นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.50 คะแนน ทำให้สรุปได้ว่าความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากผลของการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพวง (Suspension) สามารถพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวให้อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

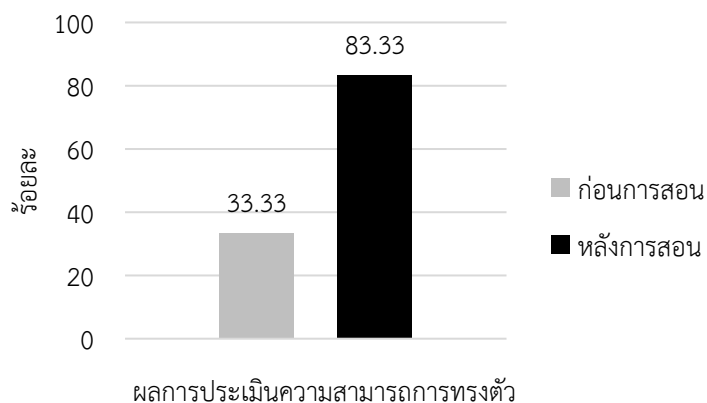

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวก่อน และหลังการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension)

ตาราง 4 ผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว ก่อนและหลังการสอน

รายการประเมิน	ผลการประเมิน	
	ก่อนการสอน	หลังการสอน
1. นักเรียนมีความเข้าใจวิธีการยืนทรงตัว	1	3
2. นักเรียนสามารถยืนทรงตัว เป็นระยะเวลา 5 นาที	2	4
3. นักเรียนมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม	1	3
รวม	4	10
ร้อยละ	33.33	83.33
ระดับคุณภาพ	พอใช้	ดีมาก
สรุปผลการประเมิน	ไม่ผ่าน	ผ่าน

จากตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัวก่อน และหลังการสอน พบว่านักเรียนมีความความสามารถการยืนทรงตัวก่อนสอนมีคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับคุณภาพพอใช้ ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และหลังสอน มีคะแนนเท่ากับ 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ระดับคุณภาพดีมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินจะเห็นได้ว่าคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 6 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 50 มีระดับคุณภาพเพิ่มขึ้นสองระดับ และผ่านเกณฑ์การประเมิน จึงสรุปได้ว่า ความสามารถการยืนทรงตัวดีขึ้น แสดงว่าการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ในการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว สามารถเพิ่มความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนได้

ภาพประกอบ 3 กราฟแสดงการเปรียบเทียบร้อยละของผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว ก่อนและหลังการสอน

จากภาพประกอบ 3 กราฟแสดงการเปรียบเทียบร้อยละของผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัวก่อน และหลังการสอน พบว่า ผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว หลังการสอนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) แตกต่างจากก่อนการสอน โดยที่มีผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 50 จากก่อนการสอนมีผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว เท่ากับร้อยละ 33.33 และเมื่อได้รับการสอนนักเรียนมีผลการประเมินความสามารถการยืนทรงตัว เท่ากับร้อยละ 83.33

สรุปได้ว่า ความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหลังการสอนโดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) สูงกว่าก่อนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

7.1 การใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) มีผลในการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว อยู่ในระดับดีมาก แสดงว่าโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ที่ผู้วิจัยออกแบบมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาในการใช้ฝึกการยืนทรงตัว และมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่และสอดคล้องกับหลักการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว โดยโปรแกรมการฝึกนี้ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ไ่วยะ เช่น แขน ขา และลำตัวช่วยในการยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2528, หน้า 77-79) ที่กล่าวว่า การออกกำลังกาย จะทำให้กล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายได้มีการเคลื่อนไหวเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ กล้ามเนื้อก็จะมีความแข็งแรงและมีประสิทธิภาพทำงานได้ดี

7.2 ความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หลังการสอน โดยการใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) สูงกว่าก่อนการสอน เนื่องจากโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) ได้พัฒนาให้มีความเหมาะสมสำหรับการฝึกยืนทรงตัว ประกอบไปด้วย ขั้นตอนการฝึก 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นนำกิจกรรมอบอุ่นร่างกาย (Warm Up) 2. ขั้นสอนการอธิบาย 3. กิจกรรมผ่อนคลาย ประกอบกับการใช้แรงต้าน ทำให้มีการเพิ่มขึ้นของความสมดุล และมีการพัฒนาด้านการทรงตัวที่ดีขึ้น นอกจากนี้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) สามารถฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเฉพาะที่ ทำให้กล้ามเนื้อใหญ่ขึ้น และมีการปรับตัวของระบบประสาทเพื่อเพิ่มความแข็งแรงในการฝึกการหดตัว และคลายตัวช่วยชะลอกล้ามเนื้อลีบ (Sarcopenia) และช่วยเพิ่มความสามารถในการทำงานของกล้ามเนื้อได้อย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาควิชา พิสิฐ (2552, หน้า 12) กล่าวว่า การพยายามกระตุ้นให้ร่างกายได้รับโอกาสปฏิบัติกิจกรรมหรือเข้าร่วมการปฏิบัติกิจกรรมการเคลื่อนไหวจะช่วยให้การปรับตัว

และการพัฒนาการเรียนรู้ของระบบกลไกการเคลื่อนไหว (Motor skill leaning) ซึ่งจะมีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมองโดยเฉพาะเด็กในช่วงระหว่าง 4–10 ขวบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คิวเซอร์และพาร์สัน (Cushing, L. Sharon; & Papsin, C. Blake, 2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทรงตัวขณะที่อยู่กับที่ และขณะที่มีการเคลื่อนไหวในกลุ่มเด็กที่สูญเสียการทำหน้าที่ควบคุมการทรงตัวของอวัยวะในหูชั้นใน (Cochlear) ผลการศึกษา คือ เมื่อประเมินแบบประเมินความสามารถในการทรงตัว พบว่ามีความแตกต่างของความสามารถในการทรงตัว

สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวโดยใช้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีแรงต้านในอุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) สามารถพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวให้อยู่ในระดับดีมาก และความสามารถการยืนทรงตัว ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างเห็นได้ชัด

8. ข้อเสนอแนะการวิจัย

ควรใช้โปรแกรมการออกกำลังกายอื่น ๆ ร่วมด้วย ในการพัฒนาความสามารถการยืนทรงตัว นอกจากนี้ยังสามารถทำการศึกษาผลการฝึกเพิ่มเติมนอกเหนือจากความสามารถการยืนทรงตัว เนื่องจากนักเรียนอาจจะทำกิจกรรมอย่างอื่นในระหว่างการฝึกโดยใช้อุปกรณ์แขวนพยาง (Suspension) เช่น ใช้สื่ออุปกรณ์ในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก การปรับพฤติกรรม เป็นต้น

9. เอกสารอ้างอิง

- นวนฉวี ประเสริฐสุข. (2558). การวิจัยแบบการทดลองกลุ่มเล็ก. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(1), 9-25.
- นุติ วรมหาภูมิ. (2538). *การใช้ร่างกายเป็นอุปกรณ์ออกกำลังกาย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวิทย์ อริยกุล. (2564). เอกสารประกอบการสอนกระบวน วิชา 514222 การออกกำลังกายเพื่อการศึกษา เข้าถึงได้จาก <http://202.28.25.187/courseware/claroline/backends/download.php?url=L1N1d2l0L2V4czAyYWUxLmRvYw==&cidReset=true&cidReq=514222> 20 มกราคม 2564.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ร่างแนวทางการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระยะแรกเริ่มของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Bandy, et al. (1997). The effect of time and frequency of static stretching on flexibility of the hamstring muscles. *Phys Ther*, 77, 1090-1096.
- Hollis, M. (1981). Suspension, In M. Hollis (ed.) *Practical exercise therapy* (2nd ed.). Oxford: Blackwell Scientific Publications.

การศึกษาความสำเร็จการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางพลับ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

A Study of Community-Based Tourism Best-Practice: Baan Bang Plub Community, Bangkontee district, Samut Songkhram Province Case Study

โชติรส คำเมือง¹
อภิเศก ปันสุวรรณ²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพผ่านการเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกในช่วงเดือนตุลาคม 2564-มกราคม 2565 ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 ท่าน ได้แก่ ผู้ปฏิบัติการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก หน่วยงานภาครัฐ ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน และนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า ทุกกิจกรรมของชุมชนบ้านบางพลับมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนมาสร้างเป็นกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และในส่วนปัจจัยที่ผลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จพบว่า ชุมชนมีระบบการจัดการอยู่ในระดับที่ดีมากทั้งด้านการบริหารทรัพยากร ด้านการประชาสัมพันธ์และให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งสมาชิกในชุมชนและเครือข่ายของชุมชนข้างเคียง ซึ่งนำไปสู่การเป็นชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวโดยสำหรับชุมชนอื่นได้ต่อไป

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยชุมชน การเรียนรู้ชุมชนท่องเที่ยว ชุมชนบ้านบางพลับ

¹ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม 73000

²รองศาสตราจารย์, อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยหลัก

Abstract

The objectives of this research aim at studying the activities and management of Community-Based Tourism (CBT) development and also successful factors from Baan Bang Plub Community. A qualitative research methodology was conducted in this study by literature reviews, field observation, and in-depth interviews from the representative sample who are involved in a Baan Bang Plub Community management during October 2021 to January 2022.

It was found that, all activities of a Baan Bang Plub Community aim at the tourists are able to learn about the local people's livelihood through natural resources, social and cultural capitals for development to be their activities and products. Moreover, it also was found that a Baan Bang Plub successful factors, by the excellent management in several ways such as resource management, travel services, marketing and public relations based on the community participation both local people and other networks. Finally, all these management processes are able to be a prototype for other CBT.

Keywords: Community-Based Tourism, Tourism Development,
Baan Bang Plub Community

1. บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงมีความสำคัญและเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวมีส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม (แผนวิสาหกิจ ททท., 2563) ซึ่งในปี 2561 กล่าวถึงกระแส ‘รักท้องถิ่น’ ว่าผู้บริโภคในปัจจุบันแสวงหาสินค้าและบริการที่มีความเฉพาะถิ่น นั่นคือผลิตขึ้นและจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ (ศศิชา หมดมลทิล, 2562) จากรายงานทางวิชาการหลายฉบับเห็นตรงกันว่า นักท่องเที่ยวทั่วโลกจะให้ความสำคัญกับความพึงพอใจใน “ประสบการณ์” ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากกว่าจะให้ความสำคัญกับความพึงพอใจจาก “วัตถุ” (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) โดยมีการผลักดันให้การท่องเที่ยวชุมชนเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเรียกว่า “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” เพื่อให้เกิดการรักษาวิถีชีวิต ดั้งเดิมของชุมชนรวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการท่องเที่ยวชุมชนแบบเดิม

ชุมชนบ้านบางพลับ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่เน้นการทำเกษตรเชิงอนุรักษ์ โดยผลิตเน้นหลักคุณภาพ คุณธรรม และคุณประโยชน์ อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของถนนสายผลไม้ของจังหวัดสมุทรสงคราม และมีศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ผู้สนใจได้มาศึกษาหาความรู้ โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตชาวสวน ซึ่งยึดหลักแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับคัดเลือกจากกระทรวงมหาดไทยให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ชุมชนต้นแบบพึ่งตนเองดีเด่น ชุมชนเข้มแข็งเขียวขจีดีเด่น และอีกมากมาย (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม, 2561)

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่ผลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จชุมชนบ้านบางพลับ เพื่อถอดบทเรียนทางด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในการใช้เป็นแนวทางสำหรับชุมชนอื่น ๆ ในการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตคนในชุมชนต่าง ๆ ให้ดีขึ้นผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งก่อให้เกิดการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้ยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษากิจกรรมและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการชุมชนบ้านบางพลับ
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีนักวิจัยหลายท่านที่ดำเนินการวิจัยด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และค้นพบองค์ความรู้ที่น่าสนใจ อาทิ จันทร์จิรา สุขบรรจง (2559) ได้ศึกษา การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง จากผลการศึกษาพบว่า ต้องมีการจำกัดปริมาณการเข้าของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้พื้นที่ดูแลอดจนเกินไป เป็นการช่วยลดอุบัติเหตุทางรถยนต์ การแก้ปัญหาท้องฟักและที่จอดรถไม่เพียงพอ และควรมีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อื่น ๆ เพิ่มเติม ถึงแม้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของหนานมดแดงอย่างเต็มที่ แต่บุคลากรในท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรจัดสรรบุคลากรเข้ามาให้ความรู้ เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการพื้นที่

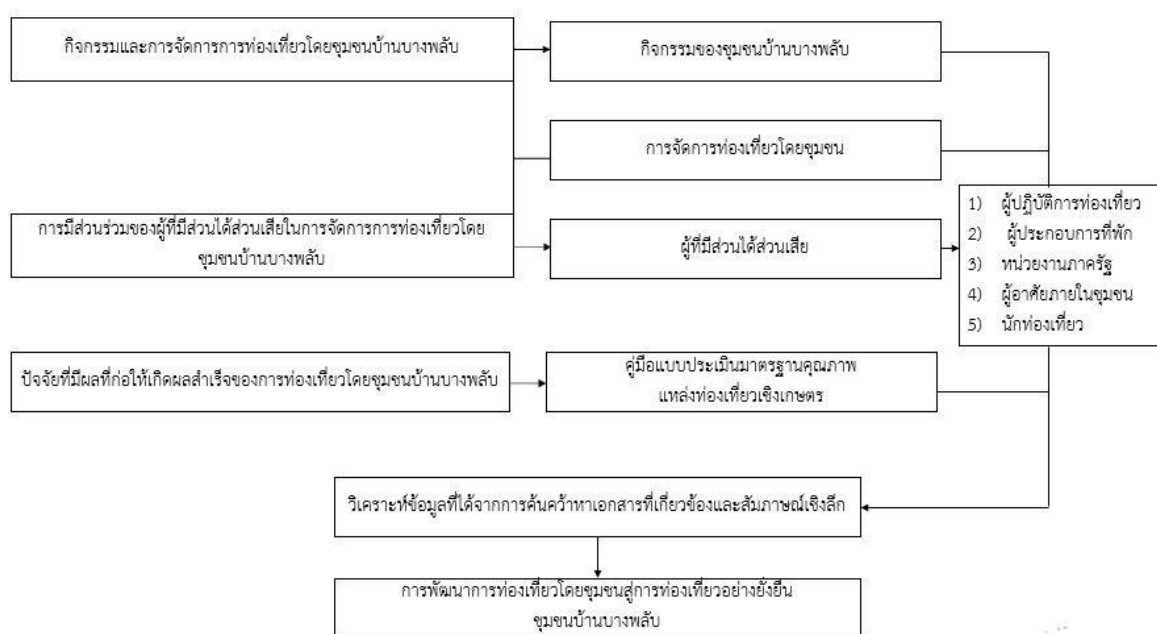
ท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้อง พรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ (2560) ได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชน ในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน จากผลการศึกษาพบว่า ควรพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามไว้และพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กมลชนก จันทร์เกตุ (2560) ได้ศึกษา การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา ผลจากการศึกษาพบว่า การจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนเกาะยอ ยังไม่เกิดความยั่งยืน เนื่องจากขาดความสมดุลในการพัฒนาทางด้านมิติของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากประชาชนในชุมชนไม่ได้มีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน มีนักวิจัยหลายท่านที่ดำเนินการวิจัยด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวชุมชน งานวิจัยของ นำขวัญ วงศ์ประทุม และคณะ (2561) ได้ศึกษา การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านวาวี จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ยังขาดการวางแผนการตลาด การท่องเที่ยว การสำรวจหรือการวิจัย หรือมีข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยว ขาดกระบวนการการพัฒนา การให้บริการอย่างสม่ำเสมอ และมีการดำเนินการด้านการตลาดเพื่อหวังผลกำไรเป็นหลัก ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี จันทร์วิเชียร และคณะ (2564) ได้ศึกษา ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของชุมชนหมู่บ้านศิริวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการศึกษาพบว่า ชุมชนหมู่บ้านศิริวง มีรูปแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันชัดเจนต้องการขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เฉพาะชุมชนแห่งนี้ ซึ่งชุมชนมีความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ ชุมชนมีความต้องการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการศึกษาระบบนิเวศที่สมบูรณ์

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ 5 กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 11 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่พัก หน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุน ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านบางพลับ และนักท่องเที่ยว

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลเป็นการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการเที่ยวอย่างยั่งยืน จากนั้นผู้วิจัยจะลงภาคสนาม เพื่อทำการเก็บข้อมูลจากการใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยในประเด็นคำถามจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและผลที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในชุมชนบ้านบางพลับ โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยเฉพาะบุคคลที่เจาะลึกไปที่ผู้ที่มีหน้าที่ดูแลกิจกรรมภายในชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ชุมชน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรายละเอียดจากข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับ หลักการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทฤษฎีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาชุมชน รวมไปถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จของชุมชนบ้านบางพลับ โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อนำมาเป็นแนวทางนำมาสร้างข้อคำถาม (Item) ของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคำถาม

ในการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาประเด็นคำถาม จากการทบทวนวรรณกรรม และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยให้คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีการเรียงลำดับคำถาม

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เชิงลึก แบบไม่เป็นทางการ โดยเนื้อหาของคำถามเป็นลักษณะของคำถามปลายเปิด เนื่องจากต้องการให้ได้คำตอบที่แน่นอน สมบูรณ์ และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากกว่าคำตอบจำกัดวงให้ตอบ ซึ่งผู้วิจัยจะนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์กับผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้ประกอบการที่ฝึก และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ หลังจากสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ถูกบันทึกมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และทำการสรุปข้อมูลเชิงลึกของทุกกลุ่ม เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุมชนบ้านบางพลับ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

5.5.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษากิจกรรมและการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำชุมชน หลังจากได้ข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเรื่องเล่า (Narrative Analysis)

5.5.2 วัตถุประสงค์ 2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการชุมชนบ้านบางพลับ และวัตถุประสงค์ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จของชุมชนบ้านบางพลับ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในพื้นที่ศึกษา

5.5.3 หลังจากได้ข้อมูลสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

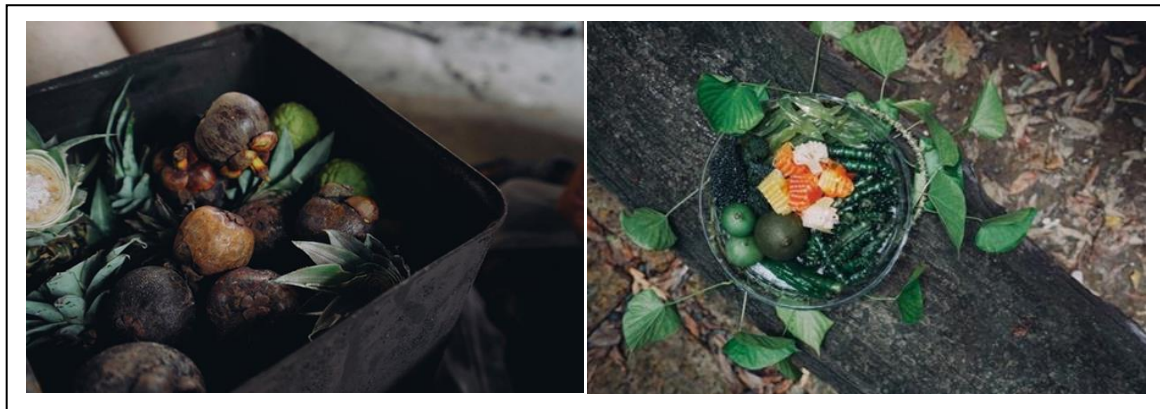
5.5.4 เมื่อข้อที่ 5.5.1 และ 5.5.2 ได้ผ่านการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะใช้การเขียนข้อมูลเป็นข้อความเชิงบรรยาย (Descriptive) เพื่อจัดทำสรุปแต่ละวัตถุประสงค์

6. ผลการวิจัย

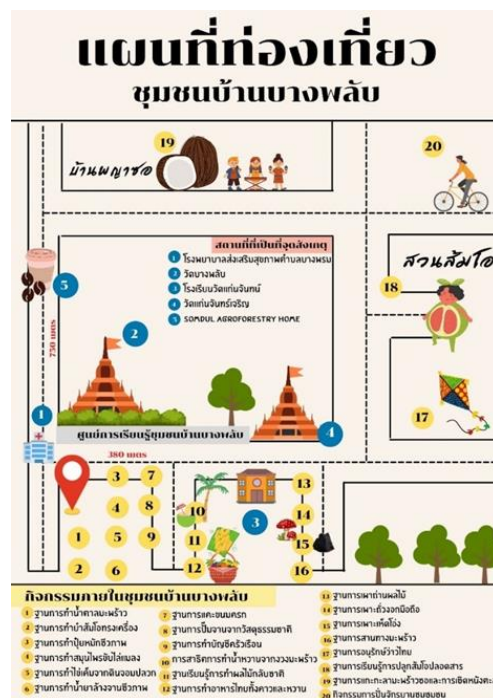
6.1 กิจกรรมชุมชนบ้านบางพลับ

ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมในพื้นที่ชุมชนบ้านบางพลับ มีทั้งหมด 20 ฐานกิจกรรม ซึ่งฐานกิจกรรมที่สร้างชื่อให้แก่ชุมชนบ้านบางพลับ ได้แก่ ฐานการทำน้ำมะพร้าว ฐานการเผาถ่านผลไม้ ฐานผลไม้กลับชาติ ฐานการทำว้าวไทย ฐานการปลูกส้มโอปลอดสาร ฐานการสานทางมะพร้าว และฐานการทำซอ/การแกะกะลา เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการทำกิจกรรมเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนหรือนำวัตถุดิบในชุมชนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ โดยนักท่องเที่ยวสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและสร้างอาชีพให้ตนเอง

ภาพประกอบ 2 One of the activities of a Baan Bang Plub Community
ที่มา : th.readme.me

ภาพประกอบ 3 The Travel Map of a Baan Bang Plub Community

6.2 ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านบางพลับ สามารถสร้างรายได้เสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนให้ดีขึ้น โดยสมาชิกสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นวิทยากร มัคคุเทศก์ และปราชญ์ภูมิปัญญา เป็นต้น อีกทั้งยังนำผลผลิตในชุมชนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจและมาจำหน่ายที่ศูนย์ปฏิบัติการส่วนกลาง อีกทั้งการทำธุรกิจการท่องเที่ยวในชุมชนส่งผลให้คนในชุมชนรักใคร่ สามัคคี และเกิดความเข้มแข็ง จนได้รับเลือกเป็น “ชุมชนต้นแบบ” ซึ่งชุมชนบ้านบางพลับมีการจัดประชุมทุก ๆ สัปดาห์ของวันจันทร์ มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมดำเนินการจัดการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีการกระจายรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมมากที่สุด ในทางกลับกันก็พบปัญหาและอุปสรรคระหว่างการ

ดำเนินงานเช่นกัน โดยพบว่า มีผู้ที่สนใจเข้าร่วมจำนวนมาก เนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้จำนวนมากให้แก่ชุมชน จึงเกิดการหวังพึ่งผลประโยชน์กัน อีกทั้งยังมีเรื่องของสภาพอากาศ เป็นเรื่องที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ ซึ่งฐานการเรียนรู้ของชุมชน ส่วนใหญ่จะเน้นไปตามฐานแต่ละบ้าน และใช้จักรยานในการเดินทาง ซึ่งหากมีฝนตกกะทันหันก็จะสร้างความไม่สะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรม

6.3 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการชุมชนบ้านบางพลับ

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมให้การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเริ่มจากผู้ปฏิบัติการท่องเที่ยวมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาพัฒนาด้านการตลาดของชุมชน ซึ่งจะใช้เป็นการประชาสัมพันธ์ด้านข้อมูลและผลิตภัณฑ์ของชุมชน และยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ โดยการพาสื่อมวลชนลงไปในพื้นที่ร่วมกับการทำแพคเกจทัวร์ ถือว่าเป็นการส่งเสริมการตลาดให้กับชุมชนอีกรูปแบบหนึ่ง อีกทั้งมีการนำผลผลิตในชุมชนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานภาครัฐจะเน้นเรื่องการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และด้านคุณภาพของสินค้า เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้รู้สึกสนใจ และยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในชุมชนอีกด้วย นอกจากนี้ด้านผลิตภัณฑ์แปรรูปของชุมชน ยังมีจุดเชื่อมโยงที่สำคัญที่ทำให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวในการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งด้านกิจกรรมของชุมชนและด้านวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสบายใจที่ได้มาเยือน และทำให้คนในชุมชนรู้สึกดีต่อนักท่องเที่ยวเช่นกัน ซึ่งด้านสภาพอากาศ ถือว่าเป็นอุปสรรคหลักต่อการดำเนินงาน ที่ส่งผลทำให้กิจกรรมต้องยกเลิกหรือต้องยกย้ายมายังที่ศูนย์ฯ หลักของชุมชน โดยอาจจะไม่สะดวกต่อนักท่องเที่ยว และสถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบัน ทำให้หลายกิจการในชุมชนต้องปิดตัวไป ส่งผลให้ชุมชนขาดรายได้เป็นจำนวนมาก

6.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดผลสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านบางพลับ

ตาราง 1 ภาพรวมของศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านบางพลับ

ดัชนี	ค่าคะแนน	ศักยภาพ
1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	15.8	ปานกลาง
2. ศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20	ดีมาก
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	22.5	ดีมาก
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	22	ดีมาก
รวมทั้งสิ้น	80.3	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก

ผลจากการศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อความสำเร็จในชุมชนบ้านบางพลับจะเห็นว่าคะแนนศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีคะแนนมากที่สุด โดยมีค่าคะแนน 22.5 ซึ่งอยู่ในศักยภาพดีมาก โดยพบว่า ชุมชนบ้านบางพลับมีการบริการนักท่องเที่ยวที่ดีเยี่ยมในทุกประเด็นสำคัญ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสบายใจและผ่อนคลายอย่างแท้จริงในขณะที่มาพักผ่อนอยู่ในชุมชน โดยมีการบริการด้านกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมของชุมชน

บ้านบางพลับซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 20 ฐานการเรียนรู้และมีกิจกรรมจากภายนอกชุมชน เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้จากความพึงพอใจของตนเอง จักรยานถือว่าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานไปยังสถานที่หรือฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในชุมชน อย่างสะดวกมากขึ้น อีกทั้งเป็นการออกกำลังกายและช่วยลดมลพิษทางอากาศอีกด้วย และการบริการด้านการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือสัญญาณโทรศัพท์ซึ่งในยุคสมัยปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญแก่นักท่องเที่ยวอย่างมาก เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ถูกเชื่อมโยงสู่โลกอินเทอร์เน็ต ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถติดต่อหรือแบ่งปันสิ่งที่น่าสนใจสู่สังคมได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วอย่างขึ้น เช่น การ Check-in, Review และการโพสต์รูป ในขณะที่มาเยือนชุมชนลงบน Social Media เพื่อให้ผู้ที่เห็นรู้สึกสนใจและมีความประสงค์ต้องการมาเยือน เป็นต้น ด้านการบริการทั้งหมดนี้ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและต้องการกลับมาเยือนอีกครั้ง โดยถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญอย่างมาก เป็นผลให้ชุมชนบ้านบางพลับประสบความสำเร็จ

ภาพประกอบ 4 One of the rewards of a Baan Bang Plub Community

7. อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่าชุมชนบ้านบางพลับมีวิธีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านองค์ประกอบและมีการบริหารจัดการร่วมกัน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพล จันทรเรืองฤทธิ์ (2562) ซึ่งศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนโดยชุมชนริมน้ำจันทบูร พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการที่พักหรือร้านค้า และผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ด้านศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางพลับ มีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนมีพื้นที่ ไม่ได้กว้างมากและจำเป็นต้องใช้เส้นทางคมนาคมร่วมกับคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา สุขบรรจง (2559) พบว่า มีขีดจำกัดปริมาณการเข้ามาของนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้พื้นที่ดูแออัดจนเกินไป ซึ่งจะสามารถแก้ปัญหาการจราจรติดขัดที่จอดรถไม่เพียงพอ และช่วยลดอุบัติเหตุทางรถยนต์ อีกทั้งด้านการจัดการ ดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน มีการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยจะเน้นเรื่องความสะอาดและขยะภายในชุมชน โดยมีการจัดตั้งถึง

ไว้สำหรับแยกขยะแต่ละประเภท การที่ชุมชนสะอาดและสวยงามอยู่เสมอ จะสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว อีกทั้งวิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน โดยคนในชุมชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันแก้ไขปัญหา อีกทั้งมีการกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างโปร่งใสและเป็นธรรมมากที่สุด และมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ภายในชุมชนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาภรณ์ สุขบรรจง (2559) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนรอบตลาดคลองลัดมะยม เขตลิ่งชั้น กรุงเทพมหานคร ที่มีผลการวิเคราะห์ในลักษณะเดียวกัน โดยหน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมในการพัฒนาชุมชนบ้านบางพลับให้เกิดความยั่งยืน เช่น ด้านนโยบายในการสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีแผนการส่งเสริมด้านการตลาด แผนการส่งเสริมและสนับสนุนการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว แผนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการสนับสนุนภาคการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย (2562) พบว่าการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกชุมชนและสภาพแวดล้อมทางเงื่อนไขนโยบายของภาครัฐที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยวของชุมชน

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านบางพลับอยู่ในระดับดีมาก มีค่าคะแนนรวม 80.3

โดยศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนบ้านบางพลับประสบความสำเร็จ ซึ่งนักท่องเที่ยวรู้สึกสบายใจและผ่อนคลายอย่างแท้จริงในขณะที่มาพักผ่อนอยู่ในชุมชน เนื่องจากการบริการด้านกิจกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวของชุมชนอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยมีค่าคะแนนที่สูงที่สุด อีกทั้งด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ควรพัฒนาเพื่อให้ชุมชนบ้านบางพลับประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีค่าคะแนนที่น้อยที่สุด โดยชุมชนยังขาดการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับท่องเที่ยว ยังไม่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างเป็นรูปธรรม และยังขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอย่างต่อเนื่อง ชุมชนต้องพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองไปสู่ระดับประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นำขวัญ วงศ์ประทุม และคณะ (2561) ซึ่งศึกษาเรื่องประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านวาวี จังหวัดเชียงราย พบว่า ยังขาดการวางแผนการตลาด การท่องเที่ยว การสำรวจหรือการวิจัย หรือมีข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยว ขาดกระบวนการพัฒนา การให้บริการอย่างสม่ำเสมอ และมีการดำเนินการด้านการตลาดเพื่อหวังผลกำไรเป็นหลัก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวดี จันทรวีเชียร (2564) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของหมู่บ้านศิรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีรูปแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนในพื้นที่ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันชัดเจนต้องการขับเคลื่อนให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่เฉพาะชุมชนแห่งนี้ ซึ่งชุมชนมีความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในพื้นที่ ชุมชนมีความต้องการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการศึกษาระบบนิเวศที่สมบูรณ์

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านแผนการบริหารจัดการพื้นที่ ด้านความปลอดภัย และด้านเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับคุณภาพชุมชนให้พัฒนาไปในทางที่ดีและยั่งยืน

2. ชุมชนบ้านบางพลับควรสร้างเครือข่ายเพิ่มเติมมากขึ้น เพื่อสร้างพันธมิตรในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน โดยเครือข่ายการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของชุมชนมีในระดับตำบล อำเภอ และภายในจังหวัด ซึ่งหากชุมชนสร้างพันธมิตรที่ดีต่อหลาย ๆ เครือข่ายอื่น ๆ จากจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนจะมีศักยภาพที่ดีอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้มีเวลาจำกัดและสถานการณ์ในปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติการวิจัย ดังนั้นในการวิจัยต่อไปควรมีการจัดสนทนากลุ่มระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้วิจัยมีความประสงค์เข้าร่วมการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านบางพลับในเชิงลึกและยั่งยืน

9. เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก จันทรเกตุ. (2560). *การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนเกาะยอ จังหวัดสงขลา*. เข้าถึงได้จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2017/TU_2017_5903010014_8197_8295.pdf 12 สิงหาคม 2564.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2560-2564*. เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20171201174031.pdf 10 สิงหาคม 2564.
- กิตติภูมิ ฐิโณทัย. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบางน้ำผึ้ง จังหวัดสมุทรปราการ*. เข้าถึงได้จาก <https://repository.nida.ac.th/handle/662723737/5041?locale-attribute=en> 17 มกราคม 2565.
- กุลวดี จันทรวิเชียร, เตชิตา สุทธิรักษ์, อรรณพ ขำขาว, พัทธนันท์ อธิติง และวิสูตร เพชรรัตน์. (2564). *ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ของชุมชนหมู่บ้านศิริวง จังหวัดนครศรีธรรมราช, วารสารรัชต์ภาคย์, 15(40), 264-273.*
- จันทร์จิรา สุขบรรจง. (2559). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง*. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2453/3/chanjira_sukb.pdf 12 สิงหาคม 2564.
- ธนพล จันทรเรืองฤทธิ์. (2561). *แนวทางการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนริมน้ำจันทบูร อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี*. เข้าถึงได้จาก http://dspace.bu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/3887/3/thanaphol_chanr.pdf 1 กันยายน 2564.

นำขวัญ วงศ์ประทุม, มุกตา นัยวัฒน์, ขวัญฤทัย ครองยุติ, ดวงศิริ ภูมิวิชูเวช และพรรณนิภา ชาวคำ.

(2562). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านวาริ
จังหวัดเชียงราย, 12(2), 132-150. เข้าถึงได้จาก

file:///C:/Users/choti/Downloads/journaldct,+Journal+editor,+9

ปรียาภรณ์ รัตนพงษ์. (2556). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนรอบตลาดน้ำคลองลัดมะยม

เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. เข้าถึงได้จาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/12021?attempt=2&2> กันยายน 2564.

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. (2560). แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่ง
ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก

<http://dspace.bu.ac.th/handle/123456789/2917> 12 สิงหาคม 2564.

ศศิชา หมดมลทิล. (2562). การท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน. เข้าถึงได้จาก

https://www.gsbresearch.or.th/wp-content/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf 10 สิงหาคม 2564.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรสงคราม. (2561). ชุมชนท่องเที่ยวแนะนำ ชุมชนบ้านบางพลับ.

เข้าถึงได้จาก <https://samutsongkhram.mots.go.th/index.php> 11 สิงหาคม 2564.

HangOut : ออกเที่ยว. (2562). *The activities of a Baan Bang Plub Community.*

Retrieved from <https://th.readme.me/p/25892>

การศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ดวงชะตา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต Study of Horoscope Fortune Service Behaviors of Phuket Rajabhat University Students

อังคณา เหล่าศรีไชย¹

พรรณวดี ขำจริง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ดวงชะตา และศึกษาความสัมพันธ์การให้บริการพยากรณ์ดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ทั้งหมด 400 คน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ดวงชะตา ส่วนใหญ่ใช้บริการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ระยะเวลา 5-8 เดือน มีค่าใช้จ่าย 51-100 บาท สาเหตุการให้บริการ การดำเนินชีวิตมีปัญหาติดขัด แสวงหาช่องทางในการใช้บริการผ่าน Facebook ความรู้สึกภายหลัง มีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ 2) ศึกษาความสัมพันธ์การให้บริการพยากรณ์ดวงชะตา ระหว่างเพศกับความถี่ในการใช้บริการ และช่วงเวลาการให้บริการ, เสพติดใช้บริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: พยากรณ์ดวงชะตา พฤติกรรมการใช้บริการ

¹นักศึกษา สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

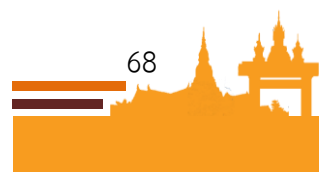
²อาจารย์ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Abstract

The objectives of this research study were to study about in using fortune predestination services behaviors and to study about the relationship of horoscope fortune service behaviors of Phuket Rajabhat University students. The sample were 400 Phuket Rajabhat University students by Stratified sampling. The statistics were used for data analysis using frequency, percentage and Chi-square.

The findings of this research were found that 1) Most horoscope fortune service behaviors utilized the service once a week. According to the service, they spent 51-100 baht in 5-8 months. The reason was problems of their lives. They utilized through facebook application. They could be confident and dared to make brave decision after using. 2) Study of the relationship horoscope fortune service between genders and frequency of the service, it was found that there were relationship among genders, frequency and timing of service. Moreover, they addicted the service was statistically significant at 0.05 level.

Keywords: Fortune predestination, Service Behaviors

1. บทนำ

โหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่เกิดขึ้นในโลกอย่างยาวนานไม่น้อยกว่า 4,000 ปี โดยค้นพบครั้งแรกในแถบประเทศ อียิปต์ กรีก และอินเดีย แต่ไม่มีการพบหลักฐานว่าชนชาติใดเป็นผู้ริเริ่มศาสตร์พยากรณ์นี้ จากนั้นได้มีการถ่ายทอดความรู้มาในแถบประเทศทางพม่า เขมร และไทย (โสรัจ สานศิริพันธ์, 2542) การถ่ายทอดและเผยแพร่ศาสตร์พยากรณ์ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบ (จรัญพิกุล, 2537) ได้แก่ โหราศาสตร์เคลื่อนที่หรือที่เรียกว่าโหราศาสตร์สายนะ (Tropical Zodiac หรือ Movable Zodiac) ซึ่งทั่วไปเรียกว่า “โหราศาสตร์สากล” นิยมใช้ทั่วไปแถบตะวันตก (โหราศาสตร์ตะวันตก) และโหราศาสตร์คงที่ หรือที่เรียกว่าโหราศาสตร์ นิรายนะ (Sideral Zodiac หรือ Fixed Zodiac) ซึ่งทั่วไปเรียกว่า “โหราศาสตร์ตะวันออก” นิยมใช้ทั่วไปแถบตะวันออก เช่น ไทย พม่า อินเดีย จีน ฯลฯ (ปริญา นาคปทุม และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560)

ความเชื่อทางพระพุทธศาสนา และความเชื่อทางโหราศาสตร์ (กฤติกาวัลย์ หิรัญสิ, 2554) ซึ่งไม่มีการเจาะจง เพศ อายุ วัย หรือฐานะ เนื่องจากโหราศาสตร์ถูกเลือกเป็นหนึ่งในทางออกของมนุษย์ เมื่อตกอยู่ในภาวะเครียดการดิ้นรนที่จะหาทางออกเพื่อความอยู่รอดของชีวิต และความต้องการจรรโลงจิตใจ ดังนั้น “หมอดู” จึงถูกเลือกเป็นช่องทางสำหรับการให้คำปรึกษา และทำนายที่มนุษย์ทั่วไปเลือกใช้ (ศุภชัยวิชัยสิทธิ์ไทย, 2551) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542) นิยามคำว่า “หมอดู” ว่าหมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่พยากรณ์ตามหลักโหราศาสตร์ โดยมีลักษณะการทำนายที่หลากหลาย ตามการค้นคว้าในศาสตร์ที่แต่ละคนสนใจ และศึกษาจนเกิดความเชี่ยวชาญ ตามกรอบขนบธรรมเนียมแต่ละวัฒนธรรม (จรัญพิกุล 2537) (ปริญา นาคปทุม และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560) โหราศาสตร์การพยากรณ์มีอิทธิพลต่อประชาชนอย่างมากหาก พิจารณาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากผู้คนที่ใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ต้องการที่พึ่งทางใจ และเพื่อหาทางออกให้กับชีวิตของตนเอง โดยศุภชัยวิชัยสิทธิ์ไทย ได้สรุปพฤติกรรมการตัดสินใจในการใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ของประชาชน เกิดจากปัญหาต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ด้านการงาน การเงิน ครอบครัว ความรัก การเรียน สุขภาพ และโชคลาภ ทำให้ศาสตร์พยากรณ์นี้ได้รับความสนใจและเติบโตขึ้นมากในปัจจุบัน เพราะถือว่าเป็นทางออกที่สำคัญให้กับผู้ที่เกิดปัญหาในชีวิตด้านต่าง ๆ (กานธนิศา พรพนิศา และพฤษกมล ชุนหวะวัต, 2553) โดย กัญชัช ศศิธรรม (2541) ได้ศึกษาบทบาทของหมอดูในสังคมไทย : กรณีศึกษาเฉพาะเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สาเหตุของการมาใช้บริการหมอดูส่วนใหญ่ เนื่องจากต้องการรับรู้ดวงชะตาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อเสริมสร้างกำลังใจในการดำรงชีพ รวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ บุษบา มณีวรรณ (2538) ได้วิเคราะห์กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างหมอดูอาชีพกับบุคคลต่างฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าหมอดูที่ให้คำพยากรณ์ที่ดี ทำให้ผู้ใช้บริการมองเห็นทางออกของปัญหาต่าง ๆ และเกิดความสบายใจ มีความหวังและกำลังใจ คลายความวิตกกังวลและลดความเครียด เนื่องจากความเชื่อและศรัทธาในตัวผู้ใช้บริการ ที่เชื่อว่าคำแนะนำของหมอดูสามารถนำไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของชีวิต (ปริญา นาคปทุม และพิทักษ์ ศิริวงศ์, 2560)

อาชีพหมอดู อาชีพที่หลายคนสนใจเพราะเนื่องจากมีโอกาสที่จะมีรายได้งามถ้ามีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ จึงไม่น่าแปลกใจที่ในปัจจุบันมีผู้ที่ทำอาชีพหมอดูสมัครเล่นมากมายที่สนใจศึกษาด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากบรรดาอาจารย์หมอดูทั้งหลายทำให้โรงเรียนสอนการพยากรณ์ดวงชะตาจัดเป็นธุรกิจที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ธุรกิจหมอดูจึงเป็นธุรกิจที่ยังคงเติบโตต่อเนื่องไม่ว่าจะอยู่ในช่วงภาวะเศรษฐกิจ

รู้เรื่องหรือขอเขา คนไทยส่วนหนึ่งต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจที่บีบคั้น ทำให้เกิดอาการเครียด ภาวะการณ์เช่นนี้ทำให้ทุกคนพยายามหาทางออกที่ดีกว่าให้กับชีวิตและจิตใจของตนเอง ซึ่งหมอได้รับให้ประกอบคำปรึกษาอีกทางเลือกหนึ่งของคนไทยจำนวนไม่น้อย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบรรดาหมอที่มีชื่อเสียงจะเพิ่มราคาค่าบริการ แต่ก็ยังมีลูกค้าไปอุดหนุนอย่างต่อเนื่อง ประเด็นที่น่าสนใจ อยู่ที่ใช้สื่อที่ทันสมัยมากขึ้นในการให้บริการหมอ ทำให้ธุรกิจหมอได้ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายที่กว้างมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นหรือกลุ่มนักเรียน นักศึกษา กลุ่มหนุ่มสาวสมัยใหม่ที่เคยชินกับการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์การสื่อสารที่ทันสมัย ซึ่งทำให้เป้าหมายของการดูแลสุขภาพเพิ่มบทบาทในการประกอบธุรกิจที่สร้างความบันเทิง และช่วยแก้เหงาในยามว่าง จากที่ธุรกิจมุ่งจะทำนายทายทักอนาคตและเป็นที่ปรึกษาที่มีปัญหาเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บริการหมอในสื่อที่ทันสมัยต่าง ๆ ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว คือ การให้คำทำนายฟรีหรือมีค่าใช้จ่ายถูกกว่าการไปใช้บริการหมอตามสถานที่ต่างๆ แต่ถ้าต้องการจะรู้รายละเอียดจึงจะมีการจ่ายเงินกัน (ณัฐชัย อยู่ยืนนาน, 2559)

จากการเติบโตด้านการให้บริการโหราศาสตร์ในประเทศไทยที่สูงขึ้น ประกอบกับปัญหาต่าง ๆ ที่รุมเร้าสภาพจิตใจ จึงทำให้มีผู้ให้บริการโหราศาสตร์และผู้สนใจเข้ามาในด้านโหราศาสตร์ (รุจิกาญจน์ สานนท์, 2559) รวมไปถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยสาเหตุที่ทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ส่วนใหญ่สนใจในด้านโหราศาสตร์ เกิดจากความต้องการรับรู้เรื่องราวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นด้านความรัก การเรียน ครอบครัว เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษา พฤติกรรม รูปแบบปัจจัยที่ส่งเสริมในการเลือกใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เพื่อสร้างความเข้าใจในพฤติกรรมในการใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ การใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

สังคม ตัดโส (2541, หน้า 11) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทุกอย่างที่มนุษย์กระทำ ซึ่งอาจเป็นไปได้อย่างไม่รู้ตัว หรือเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย รวมทั้งตรึงตรงมาเป็นอย่างดีมาแล้ว โดยบุคคลที่อยู่รอบข้างสามารถสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่หรือไม่ก็ตามสามารถใช้เครื่องมือทดสอบได้

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการ

Kotler (1999) กล่าวว่า ผู้บริโภคมีการคิด และการตัดสินใจในการซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการ

3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา

พลตรีประยูร พลอารีย์ (มปป.) กล่าวว่า การพยากรณ์นั้นเป็นการปฏิบัติเพื่อสืบเสาะหาความจริงโดยอาศัยข้อมูลที่พิสูจน์ทราบแล้วว่าเป็นข้อเท็จจริง เครื่องมือหลักของการพยากรณ์คือการอนุมาน ซึ่งมีเงื่อนไขรองเป็น “เหตุ” และข้อยุติเป็น “ผล” หรือคำพยากรณ์ที่ต้องการ

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาทิตยา เข้มทอง (2552) ได้ศึกษาการเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตา ทศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการทำนายดวงชะตา ของคนกรุงเทพฯ พบว่า 1. คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีการเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตาจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับต่ำมาก จากสื่อมวลชนในระดับต่ำ จากสื่อเฉพาะกิจในระดับต่ำมาก จากสื่อประกอบการทำนายดวงชะตาในระดับต่ำ จากสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับต่ำมาก และจากโทรศัพท์มือถือในระดับต่ำมาก 2. คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเรื่องการทำนายดวงชะตาในระดับปานกลาง 3. คนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้บริการทำนายดวงชะตาในระดับต่ำ 4. การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตาจากสื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อประกอบการ ทำนายดวงชะตา และสื่ออินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อเรื่องการใช้บริการ ทำนายดวงชะตา 5. การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตาจากโทรศัพท์มือถือ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มี ต่อเรื่องการทำนายดวงชะตา 6. การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตาจากสื่อบุคคล และสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อประกอบการทำนายดวงชะตา สื่ออินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรม การใช้บริการทำนายดวงชะตา 7. ทศนคติที่มีต่อเรื่องการทำนายดวงชะตา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการใช้บริการ

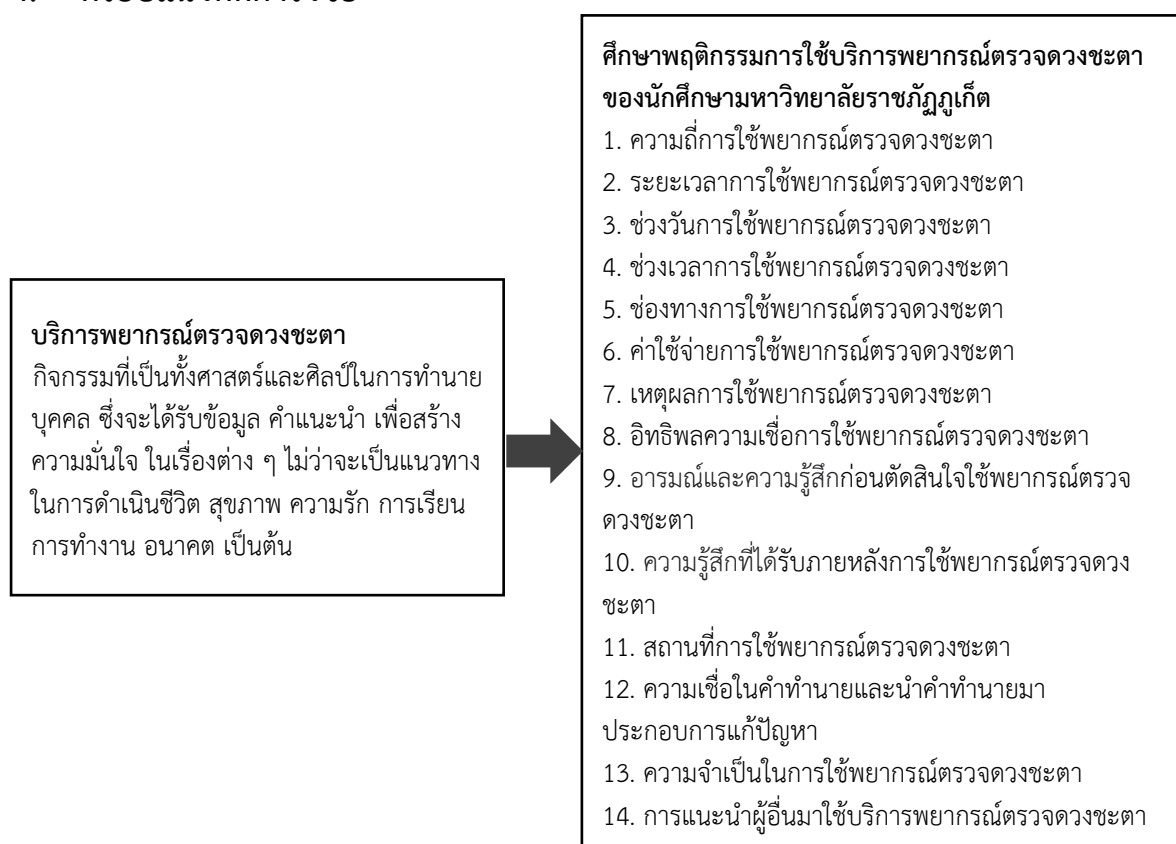
ณัฐชัย อยู่ยืนนาน (2559) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่ใช้บริการพยากรณ์โชคชะตา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52.8) ใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาประเภทโหราศาสตร์ (ร้อยละ 43.5) ใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาผ่านทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 78.0) ใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาน้อยกว่า ปีละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 48.8) เรื่องที่ต้องการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาเป็นเรื่องความรัก (ร้อยละ 39.8) เหตุผลการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตา (ร้อยละ 57.0) เชื่อถือคำทำนายและนำคำทำนายมาประกอบการแก้ปัญหาเพียงร้อยละ 31-50 (ร้อยละ 27.5) จากการทดสอบสมมติฐานแสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาที่แตกต่างกัน

ปริญญานา นาคปทุม และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ได้ศึกษารูปแบบและพฤติกรรมในการใช้ บริการศาสตร์พยากรณ์ ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบ การใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านประเภทของโหราศาสตร์ ซึ่งผู้ให้ ข้อมูลหลักนิยมศาสตร์พยากรณ์ไผ่ยิบซี (ไผ่ทาโรท์) ตัวเลขฐาน 7 และหัตถศาสตร์ (ลายเส้นบนฝ่ามือ) ตามลำดับ (2) ด้านคุณลักษณะของ ผู้พยากรณ์ โดยพิจารณาจากการแต่งกายที่มีความสุภาพ เรียบร้อย น่าเชื่อถือ และผู้พยากรณ์ต้องมีถิ่นพำนักที่เป็นหลักแหล่ง รวมทั้งเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน และ (3) ด้านการทำบุญ/ค่าบูชาครู ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักจะทำบุญด้วยเงิน สิ่งของ หรือไม่ทำบุญ และ 2) พฤติกรรม การใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) พฤติกรรมสืบค้นข้อมูลแหล่งพยากรณ์ โดยสืบค้นข้อมูลจากญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมงานที่ใกล้ชิด (2) พฤติกรรมตัดสินใจใช้บริการศาสตร์ พยากรณ์ จำแนกได้เป็น 7 กรณี คือ ความสงสัย ไม่ชอบการรอคอย ความกังวล สนับสนุนการตัดสินใจ เกิดปัญหาติดขัดในการดำเนินชีวิต เกิดความอยากรู้อยากลองหรือต้องการท้าทายผู้พยากรณ์ และอยากรู้

เหตุการณ์ในอนาคต (3) พฤติกรรมการสื่อสารกับผู้พยากรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การสื่อสารทางเดียว และการสื่อสารสองทางและ (4) พฤติกรรมทางความเชื่อ และการสะเดาะเคราะห์ นิยมทำบุญใส่บาตร ถวายสังฆทาน สวดมนต์ บวช (พระชีพรามณ์) และปล่อยนกหรือสัตว์น้ำ ช้อสรูป เชิงทฤษฎีคือเมื่อใดก็ตามที่ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการกระตุ้นทางพฤติกรรมจากปัจจัยภายใน ได้แก่ ความต้องการ ความปรารถนา และความอยากรู้ เมื่อนั้นจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการศาสตร์พยากรณ์มากกว่าปัจจัยภายนอกอันประกอบด้วย สภาพเศรษฐกิจ ครอบครัว และสภาพแวดล้อมในที่ทำงาน และผลของคำพยากรณ์จะเสริมแรงทางบวกต่อการตัดสินใจ แต่ไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางความเชื่อและแนวคิดของผู้ให้ข้อมูลหลัก

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับปริญญาตรีในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 12,146 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณตามแนวคิดของทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973) การสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยาบาล ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
- 2) แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ข้อมูลพฤติกรรมการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ประกอบด้วย สาเหตุในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ แหล่งที่ใช้บริการ ความถี่ในการใช้บริการ ช่วงเวลาในการใช้บริการ ประสิทธิภาพของศาสตร์พยากรณ์ที่เลือกใช้ หาค่าความถี่ (Frequency) หาร้อยละ (Percentage) และค่าไคสแควร์
- 3) แบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ที่เป็นกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลจากการคำนวณ พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .77

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามบนเว็บไซต์ Google form และส่งให้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน บนแอปพลิเคชัน Facebook, Instagram เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทำการตอบแบบสอบถามนี้ โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม

การวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ และค่าไคสแควร์

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา หาค่าความถี่ (Frequency) หาร้อยละ (Percentage)
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา หาค่าความถี่ (Frequency) หาร้อยละ (Percentage) และค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรโดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

F แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N แทน จำนวนประชากร

2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปนำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจง ความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้บริการ พยากรณ์ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

4) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการพยากรณ์ ตรวจดวงชะตา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

6. ผลการวิจัย

6.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 เพศชาย จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 ชั้นปีที่ศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30

6.2 ผลการศึกษากิจกรรมการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา พบว่านักศึกษาใช้บริการ พยากรณ์ตรวจดวงชะตา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.20 ใช้บริการพยากรณ์ ตรวจดวงชะตาเป็นระยะเวลา 5-8 เดือน จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ใช้ช่วงวันที่สะดวก ในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 ช่วงเวลาในการใช้ ช่วงเวลาที่สะดวก จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00 โดยมีช่องทางในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจ ดวงชะตา ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facbook, Twitter, Instagram, Line, Youtube เป็นต้น จำนวน 385 คน คิดเป็นร้อยละ 96.30 โดยค่าใช้จ่ายในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาต่อครั้งอยู่ที่ 51-100 บาท จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 ทดลองใช้บริการพยากรณ์ตามคำแนะนำของคนรู้จัก จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ได้รับอิทธิพลความเชื่อด้านการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 79.30 โดยแสวงหาช่องทางในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาผ่านทาง Facebook จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 มีการเข้าถึงข้อมูลผ่านทาง Facebook จำนวน 325 คน คิดเป็น ร้อยละ 81.30 โดยอารมณ์และความรู้สึกก่อนตัดสินใจใช้บริการมีอารมณ์และความรู้สึก ตื่นเต้น จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเลือกใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ในแต่ละครั้ง การดำเนินชีวิตมีปัญหาติดขัด จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80 โดยความรู้สึกภายหลังจากที่ได้รับ บริการ มีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 76.80 เชื่อในคำทำนาย ของผู้พยากรณ์ 41-60% จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 และมีช่องทางการสื่อสารกับผู้พยากรณ์

ผ่านทาง Facebook จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 โดยมีหัวข้อที่สนใจในการรับการใช้บริการ
พยาบาลตรวจดวงชะตาในเรื่อง ความรัก จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 และสถานที่ที่ใช้บริการ
พยาบาลตรวจดวงชะตาใช้บริการผ่านทางเพจ Facebook จำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 90.50 และ
การพยาบาลตรวจดวงชะตาช่วยเพิ่มความมั่นใจในสิ่งที่ต้องการพยาบาล เห็นด้วย จำนวน 310 คน
คิดเป็นร้อยละ 77.50 ไม่เห็นด้วย จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 และมีความจำเป็นในการใช้บริการ
พยาบาลตรวจดวงชะตา จำเป็น จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ไม่จำเป็น จำนวน 100 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยแพคเกจพยาบาลที่เคยได้จากการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา คนโสด
จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50 และประเภทของศาสตร์พยาบาลที่เลือกใช้บริการพยาบาล
โหราศาสตร์หรือโหราศาสตร์ จำนวน 309 คน คิดเป็นร้อยละ 77.40 โดยผู้พยาบาลตรวจดวงชะตาที่นักศึกษา
ส่วนใหญ่รู้จัก หมอลักษณะ ฟันธง จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 89.30 ในการพยาบาลตรวจดวงชะตา
มีนักศึกษาที่เคยได้รับการพยาบาลตรวจดวงชะตา จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 85.80 ไม่เคยได้รับการ
พยาบาลตรวจดวงชะตา จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 มีการนำคำพยากรณ์มาประกอบการแก้ปัญหา
เคยแนะนำผู้อื่นมาใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา จำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 75.50 ไม่เคย แนะนำ
ผู้อื่นมาใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 โดยการตัดสินใจในการใช้
บริการพยาบาลตรวจดวงชะตานั้นถูกต้อง ใช่ จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 86.30 ไม่ใช่ จำนวน 55 คน
คิดเป็นร้อยละ 17.30 โดยคำพยากรณ์มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการศาสตร์พยาบาล ใช่ จำนวน
340 คน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ไม่ใช่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 โดยนักศึกษามีความคาดหวัง
ในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 มีความพึงพอใจในการใช้
บริการพยาบาลตรวจดวงชะตาในแต่ละครั้ง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 มีความพึงพอใจ
ในการบริการของผู้พยาบาล ในระดับมากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์เพศกับความถี่ในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา พบว่า
เพศมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา ระยะเวลาในการใช้บริการพยาบาล
ตรวจดวงชะตา คำพยากรณ์มีผลต่อการตัดสินใจในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา ความจำเป็น
ในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา และการเสียดใจในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเพศไม่มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาในการใช้บริการพยาบาลตรวจดวง
ชะตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. อภิปรายผล

7.1 ผลการศึกษา พฤติกรรมการใช้บริการตรวจดวงชะตา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เคยใช้
บริการพยาบาลตรวจดวงชะตาเป็นประจำ ซึ่งใช้บริการตามคำแนะนำของคนรู้จัก โดยมีค่าใช้จ่ายในการใช้
บริการต่อครั้ง 50-100 บาท และมีปัจจัยที่ทำให้เลือกใช้บริการพยาบาลตรวจดวงชะตา คือ การดำเนิน
ชีวิตมีปัญหาติดขัด โดยมีช่องทางในการติดต่อใช้บริการผ่านทาง Facebook

7.2 ปัจจัยหรือสาเหตุในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา นักศึกษาส่วนใหญ่ มีสาเหตุในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา เพราะการดำเนินชีวิตมีปัญหาติดขัด สอดคล้องกับงานวิจัย ปริญา นาคปฐม และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ได้ทำการศึกษารูปแบบและพฤติกรรมในการใช้บริการพยากรณ์ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยพบว่า ปัจจัยหรือสาเหตุในการใช้บริการพยากรณ์ มีสาเหตุมาจากการดำเนินชีวิตมีปัญหาติดขัด

7.3 แหล่งหรือสถานที่ในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา นักศึกษาส่วนใหญ่ ใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาผ่านทาง เพจ Facebook หรือทางออนไลน์ สอดคล้องกับงานวิจัย อัครกิตต์สินธวงศ์ศรี (2559) ได้ทำการศึกษารับรู้ การเสียดและผลกระทบจากการดูดวง โดยพบว่าแหล่งหรือสถานที่ในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาผ่านทาง เพจ Facebook

7.4 ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตา นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายใช้บริการแต่ละครั้ง 50-100 บาท สอดคล้องกับงานวิจัยณัฐชัย อยู่ยืนนาน (2559) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายในการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาต่อครั้ง 50-100 บาท

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เรื่อง พฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์ตรวจดวงชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเท่านั้น ผลการศึกษามีขอบเขตจำกัด ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตหรือเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น
2. ผู้ที่ทำการวิจัยควรมีความรู้ในเรื่องที่ทำวิจัยในเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี

9. เอกสารอ้างอิง

- ณัฐชัย อยู่ยืนนาน. (2559). พฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงรัตน์ ภิรมย์รัตน์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องสำอาง Mineral Makeup ยี่ห้อ Bloom ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปริญา นาคปฐม และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). รูปแบบและพฤติกรรมในการใช้บริการศาสตร์พยากรณ์ของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 8(1), 68-94.
- รุจิกาญจน์ สานนท์. (2559). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของผู้ใช้บริการโหราศาสตร์ในประเทศไทย. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลลิตทิพย์ ธนสมบัตินันท์. (2556). พฤติกรรมการดื่กบาตรและถวายภัตตาหาร เพื่อสุขภาพที่ดีของพระสงฆ์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัชรพร ทูมมานนท์. (2559). การประยุกต์หลักพุทธสันติวิธีในการพยากรณ์ของนักโหราศาสตร์ไทย.
วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์, 5(พิเศษ), 336-347.
- สุรคุณ คณัฐยานนท์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการคาร์แคร์ ของผู้บริโภค
ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อาทิตยา เข้มทอง. (2552). การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตา ทศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการ
ทำนายดวงชะตา ของคนกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

Study of the Effects in Students' Behaviors which were bullied from Friend Society in Mueng District, Phuket Province

นุสณี ศรีสกุล¹

พรรณวดี ขำจริง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต และเพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อนในทุกรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ทั้งหมด 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลกระทบต่อพฤติกรรมคือนักเรียนมีความคิดว่าสังคมที่นักเรียนอยู่ไม่น่าอยู่ และนักเรียนร้องไห้เพราะฟังคำพูดที่ไม่ดีจากกลุ่มเพื่อน 2) ผลกระทบของการกลั่นแกล้ง พบว่านักเรียนเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง เกิดความประมาททางอารมณ์ ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งอาจรู้สึกโดดเดี่ยวและแยกตัวออกจากสังคมและเพิ่มโอกาสในการทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายได้

คำสำคัญ: กลั่นแกล้ง ผลกระทบ

¹นักศึกษา สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

²อาจารย์ สาขาวิชาเอกสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

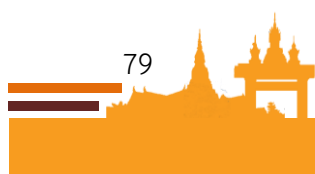

Abstract

The objectives of research study were as following 1) to study about the effects in students' behaviors which were bullied from friend society in Mueng district, Phuket province. 2) To study effect of all bullying from friend society. The sample was 400 students in Mueng district, Phuket province. The statistics were used for data analysis using frequency and percentage.

The findings of this research were found that 1) The effects in most students' behaviors were the society was unlivable and they also cried because they heard swear words from friends. 2) Effect of bullying were found that students were risk to have depressive disorder. The relationship among surrounded people was decreased. They were sensitive, lacked of confidence, as well as they felt lonely and wanted to isolate from society. Moreover, they made students hurt themselves or suicided.

Keywords: Bully, The Effects

1. บทนำ

ปัจจุบันความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก ผลสำรวจพบว่า มีเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงถึงร้อยละ 15 และมีหลายประเทศที่มีความถี่ของความรุนแรงอยู่ในระดับสูง เช่น ประเทศนอร์เวย์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและสเปน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14, 15, 17 และ 17 ตามลำดับ (พิชานี ชื่นประชา, 2558) กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่นได้นำเสนอภาพความรุนแรงโดยการกลั่นแกล้ง รังแกในชั้นเรียนอย่างแนบเนียน ผ่านตัวละครหัวใจอย่าง ใจแอนท์ ซึ่งถูกนำเสนอในภาพของผู้กลั่นแกล้งที่มีอำนาจแข็งแรง และมีพลังมาก รวมถึงมีลูกน้องติดตามคอยสนับสนุน ยุ้ง หรือเป็นลูกคู่ให้อย่าง ชูเนโอะ และผู้ที่มักตกเป็นเหยื่ออยู่เสมออย่าง โนบิตะ ภาพการกลั่นแกล้งดังกล่าวนี้ไม่ได้เป็นเหตุการณ์พิเศษพิสดารอันใด หากแต่เป็นเหตุการณ์ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำในสถานศึกษา โดยนอกจากการกลั่นแกล้งทางร่างกายแล้ว ในสังคมญี่ปุ่นเองยังได้พูดถึงการกลั่นแกล้งในรูปแบบที่ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจของผู้กระทำด้วย เช่น การถูกกีดกันออกจากกลุ่ม หรือการถูกเพิกเฉย โดยการกลั่นแกล้ง สามารถพบได้ในโรงเรียนบ่อยที่สุดในระดับประถมศึกษาไปจนถึงมัธยมศึกษา (ภัทรจรัส บำรุงพงษ์, 2652)

เมื่อพิจารณาถึงกรณีประเทศไทย กลับพบปัญหาเช่นเดียวกันในระดับที่สูงมาก ข้อมูลการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพที่สำรวจนักเรียน 150,000 คน ทั่วประเทศ จังหวัดละ 2,000 คน พบว่าเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตกเป็นผู้เสียหายอันเกิดจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา (พิชานี ชื่นประชา, 2558) อันเป็นจุดกำเนิดของอาการซึมเศร้า หรือวิตกกังวลใจในการใช้ชีวิตในแต่ละวัน โดยปัญหานี้ เมื่อเติบโตเลยจากวัยเด็กหรือเยาวชนไปแล้ว ก็อาจจะยังคงอยู่ และสร้างผลกระทบในแง่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สินส่วนบุคคล หรือสิ่งของของผู้อื่น การกระทำความผิดต่าง ๆ อาจนำมาซึ่งการฆ่าตัวตาย หรือแม้กระทั่ง โศกนาฏกรรม การสูญเสีย ชีวิตของผู้คนอีกมากมาย (ภัทรจรัส บำรุงพงษ์, 2652)

การกลั่นแกล้งในโรงเรียนส่งผลกระทบในทางลบต่อบรรดาเด็กและเยาวชน อันนำมาซึ่งผลกระทบในหลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับที่สามารถสังเกตได้ชัด อาทิ ความเสียหายที่เกิดกับทรัพย์สิน หรือสิ่งของจากการทำลาย หรือทำให้เสียหายเพื่อก่อความ ปัญหาในการทำงาน การเรียน หรือในระดับที่ลึกลงไป อย่างเช่น ผลกระทบต่อความรู้สึกในระยะยาว กรณีตัวอย่างที่สะท้อนผ่านวรรณกรรมที่คนไทยรู้จักกันดี คือ เรื่องราวสงครามใหญ่ระหว่างมนุษย์ และยักษ์อย่าง “รามเกียรติ์” นั้นก็นับว่ามีต้นกำเนิดมาจากการการกลั่นแกล้ง รังแกเช่นกัน โดยยักษ์ “นนทก” ซึ่งมีหน้าที่ล้างเท้าให้เหล่าบรรดาเทวดาที่จะขึ้นไปเข้าเฝ้าพระอิศวรนั้น ถูกกลั่นแกล้งอยู่เป็นเนืองนิจจากบรรดาเทวดาทั้งหลายไม่เว้นวัน ไม่ว่าจะเป็นการเชกหัว ลูบหัว หรือตีตบจนหัวล้านก็ตาม จากการถูกกระทำดังกล่าวทำให้นนทกเกิดความคับแค้นใจ นำมาสู่หายนะซึ่งกลายมาเป็นต้นกำเนิดของเรื่องรามเกียรติ์ (ภัทรจรัส บำรุงพงษ์, 2652)

ดังนั้น จากปัญหาที่เกิดขึ้นทางผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาผลกระทบต่อนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้งจากสังคมเพื่อน และทราบถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง ในทุกรูปแบบ เพื่อการพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนในการเข้าถึงการศึกษาและสังคมในสถานศึกษา โดยสามารถให้ความรู้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามที่กฎหมายและนโยบายได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

2.2 เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อนในทุกรูปแบบ

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง

ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ (2562) ได้ให้ความหมายการกลั่นแกล้ง (Bully) ว่า การกลั่นแกล้งในทุกูปแบบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าจะเป็น

1) การกลั่นแกล้งทางร่างกาย (Physical bullying) อาทิ ต่อย ตี แกล้งขัดขาให้ล้ม เอาหนังสือเรียนฟาด พ่นน้ำแข็งใส่ เอาปากกาสีเขียนตามร่างกาย ฯลฯ

2) การกลั่นแกล้งทางวาจา (Verbal bullying) อาทิ นำลักษณะของบุคคลนั้นมาล้อเลียนหรือตั้งเป็นชื่อเล่นเพื่อเรียก ด่าทอ ใช้คำพูดเสียดสี แกล้งพูดล้อเลียนทำให้เกิดความอับอาย ฯลฯ

3) การกลั่นแกล้งทางอารมณ์หรือสังคม (Social/Emotional Bullying) อาทิ หลีกเลียงการพูดคุย ทำให้รู้สึกเหมือนไม่มีตัวตน โดดเดี่ยวเพื่อนออกจากกลุ่ม เกี่ยงไม่ให้เข้าร่วมทำงานด้วย ฯลฯ

4) การกลั่นแกล้งทางโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) อาทิ เผยแพร่รูปลงบนเว็บไซต์โดยไม่ได้รับการยินยอม การเขียนข้อความเพื่อแสดงความคิดเห็นอย่างไม่สร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นการล้อเลียนเพื่อความสนุก หรือข้อความที่ก่อให้เกิดความไม่สบายใจต่อผู้อื่น การตัดต่อภาพโดยไม่ได้รับการยินยอม ฯลฯ

3.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบ

ศตปพร มีสุขศรี และศุภลักษณ์ สุวรรณะขวัญ (2557) ให้ความหมายของผลกระทบ คือ ผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นเหตุที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบัน ในอนาคต เป็นไปได้ทั้งทางบวกทางลบ และอาจเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและมีใช้กลุ่มเป้าหมาย หรือผลกระทบต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม

สังคม ตัดโส (2541, หน้า 11) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำ ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยไม่รู้ตัว หรือเป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย รวมทั้งตรึงตรองมาเป็นอย่างดีมาแล้ว โดยบุคคลที่อยู่รอบข้างสามารถสังเกตการณ์กระทำนั้นได้หรือไม่หรือไม่ก็ตามสามารถใช้เครื่องมือทดสอบได้

3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

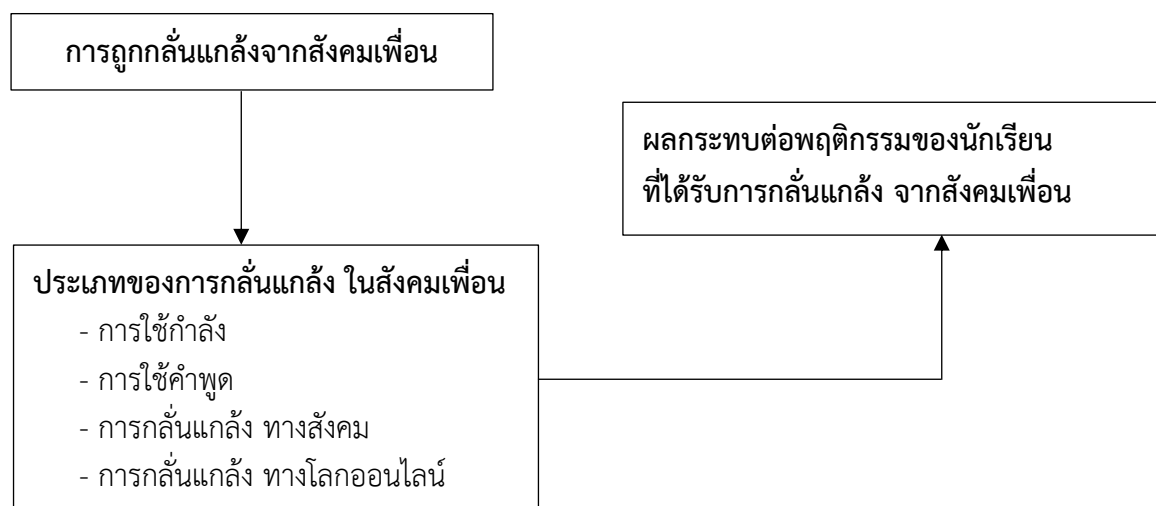
ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ (2562) การศึกษาเรื่องการกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษานิสิตที่มีความต้องการพิเศษ พบว่ารูปแบบของการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นในมหาวิทยาลัย ที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบเจอบ่อยครั้ง ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางสังคม และการกลั่นแกล้งทางวาจา ซึ่งสาเหตุของการถูกกลั่นแกล้งเกิดขึ้นจาก 2 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ความไม่เข้าใจในลักษณะอาการหรือพฤติกรรมที่แตกต่าง และพฤติกรรมที่แสดงออกที่แตกต่างจากผู้อื่นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเมื่อศึกษาถึงผลกระทบ

ที่เกิดจากการกลั่นแกล้งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ก่อให้เกิดผลกระทบทางด้านจิตใจ และผลกระทบทางการเรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ บทบาทของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเรียนนั้น อาจเป็นได้ทั้งผู้ช่วยเหลือ ปกป้องหรือให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดการกลั่นแกล้งและในขณะเดียวกัน อาจเปลี่ยนบทบาทกลายเป็นผู้กลั่นแกล้ง หรือผู้ให้การสนับสนุนการกลั่นแกล้งได้เช่นกัน สุชัยณี อาหวัง, นิศริน เจ๊ะหามะ, สโรชา ชูเล่ง, นูรีดา เจ๊ะอือซอ, อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย, ธันยากร ตุดเกื้อ และจิรัชยา เจียวัก (2564) ที่ได้ศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี พบว่าผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ประกอบไปด้วย 1) ด้านจิตใจ ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกด้านลบรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าตนเองด้อยค่ากว่าคนอื่น 2) ด้านสติปัญญา ซึ่งวัดได้จากผลการเรียนที่ต่ำลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเป็นผลจากความวิตกกังวล ขาดสมาธิในการเรียน และไม่อยากไปโรงเรียนเนื่องจากถูกกลั่นแกล้งซ้ำ ๆ 3) ด้านร่างกาย ส่งผลให้ได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย เช่น มีรอยฟกช้ำ รวมถึงมีบาดแผลลึกถึงขั้นมีการเลือดตกยางออก และ 4) ด้านสังคม จะส่งผลให้มีเพื่อนคบและนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่กล้าเข้าสังคม

สุริยา ช้องเสนาะ (2561) ที่ได้ศึกษาปัญหาการรังแกกัน (Bullying) พบว่า การกลั่นแกล้งหรือรังแกกันในโรงเรียน (Bullying) เป็นพฤติกรรมรุนแรงอย่างหนึ่งจุดเริ่มต้นและเป็นการปลุกฝังเด็กเรื่องความรุนแรง การทำร้ายกันมีผลกระทบต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่ายทั้งอารมณ์จิตใจร่างกายและคุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกรังแกมักเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมและหากถูกกดดันรุนแรงหรือเรื้อรังจนนำไปสู่การทำร้ายคนอื่นเพื่อแก้แค้นหรือทำร้ายตนเองรุนแรงถึงฆ่าตัวตายนอกจากนี้ในอนาคตเด็กที่ถูกรังแกมักจะใช้ความรุนแรงด้วย ในขณะที่นักเรียนที่รังแกคนอื่น เมื่อทำบ่อยครั้งจะกลายเป็นนิสัยเคยชินจะมีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกผิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อการเรียนและสุขภาพจิตได้

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : มุลนิธิยุวพัฒน์ (2562)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวนทั้งสิ้น 7,982 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการคำนวณตามแนวคิดของทาโร่ ยามานะ (Yamane, 1973) การสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาผลกระทบต่อการพัฒนาของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
 - 2) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
 - 3) แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อการพัฒนาของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
- การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาจากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการคำนวณ พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ .77

5.4 การเก็บรวบรวม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามบนเว็บไซต์ Google form เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามทำการตอบแบบสอบถามนี้ โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม

5.5 การวิเคราะห์

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)
- 3) ข้อมูลข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อการพัฒนาของนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรโดยแจกแจงความถี่ ร้อยละ ซึ่งมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

F แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N แทน จำนวนประชากร

2) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปนำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 นักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้งจากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต หาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 3 ผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน ที่ได้รับการกลั่นแกล้งจากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ตหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 เพศชาย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20 และเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80

6.2 ผลการศึกษานักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง พบว่า นักเรียนได้รับคำพูดจาที่หยาบคาย จากกลุ่มเพื่อน จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50 รองลงมานักเรียนได้รับการเสียดสีและเยาะเย้ย จากกลุ่มเพื่อน จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 มีกลุ่มเพื่อนของนักเรียนแกล้งเมินไม่สนใจนักเรียน จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 41.50 นักเรียนได้รับการล้อเลียนเกี่ยวกับเชื้อชาติหรือสีผิวจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 นักเรียนถูกทำร้ายร่างกายจากกลุ่มเพื่อนโดยการชก เตะ ตบ ผลักแรง ๆ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 นักเรียนได้รับการบังคับ ช่มชู่ทางคำพูดจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 มีกลุ่มเพื่อนของนักเรียนไม่ยอมให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 มีกลุ่มเพื่อนของนักเรียนสร้างเรื่องโกหก หรือปล่อยข่าวลือในทางไม่ดีเกี่ยวกับนักเรียน จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 นักเรียนถูกขโมยเงิน แหย่ของ หรือถูกทำให้ ของเสียหายจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 นักเรียนถูกล้อเลียนโดยการตั้งชื่อ ตั้งฉายา เผยแพร่ในสื่อทางอินเทอร์เน็ตหรือโทรศัพท์มือถือ ที่ทำให้อับอาย จากกลุ่มเพื่อน จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 นักเรียนได้รับการแสดงออกจากกลุ่มเพื่อนที่ส่อไปในเรื่องทางเพศ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 นักเรียนถูกกีดกันหรือบล็อกไม่ให้เข้ากลุ่ม หรือถูกลบชื่อออกจากกลุ่มโดยไม่ขออนุญาต ก่อน จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 32.30 นักเรียนถูกปล่อยข่าวลือโดยการนำรูปหรือข้อความไปเผยแพร่ ผ่านสื่อให้เสียหายจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 นักเรียนถูกข่มขู่หรือคุกคามว่าจะ ทำอันตรายหรือทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย ตูณก เหยียดหยาม โดยผ่านสื่อทาง

อินเทอร์เน็ตหรือโทรศัพท์มือถือจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30 นักเรียนถูกแอบอ้างชื่อแล้วใช้ชื่อโพสต์ภาพ วิดีโอ หรือข้อความที่สร้างความเสียหายให้นักเรียนเองจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.50 และนักเรียนถูกแอบใช้รหัสผ่านเพื่อเข้าถึงข้อมูลในโทรศัพท์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ของนักเรียนเอง เพื่อสร้างความเสียหายและเจตนากลั่นแกล้งให้อับอายจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50

6.3 ผลการศึกษาผลกระทบต่อนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้กำลัง หรือทำร้ายร่างกายเป็นเรื่องรุนแรง จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 92.00 รองลงมา นักเรียนมีอาการรู้สึกกลัวการถูกรังแก จากนักเรียนคนอื่น ๆ ที่โรงเรียน จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50 นักเรียนเป็นคนที่มิสนัยกับตัวและไม่ค่อยพูดจากับบางคน จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 นักเรียนคิดว่าสังคมที่นักเรียนอยู่ไม่น่าอยู่ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 นักเรียนร้องไห้เพราะฟังคำพูดที่ไม่ดีจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียน จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 นักเรียนได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายร่างกายจากกลุ่มเพื่อน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 และนักเรียนคิดอยากฆ่าตัวตาย จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00

6.4 ผลการศึกษาผลกระทบของการกลั่นแกล้ง พบว่า นักเรียนเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางการเรียนอย่างการไม่ยอมไปโรงเรียนหรือขาดเรียนบ่อย ๆ ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง เกิดความเปราะบางทางอารมณ์ ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งอาจรู้สึกโดดเดี่ยว และแยกตัวออกจากสังคมและเพิ่มโอกาสในการทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายได้

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องศึกษาผลกระทบต่อนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้งจากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

7.1 เพื่อศึกษาผลกระทบต่อนักเรียนที่ได้รับการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต พบว่า นักเรียนได้รับผลกระทบต่อนักเรียนส่วนใหญ่เคยคิดว่าสังคมที่นักเรียนอยู่ไม่น่าอยู่ รองลงมานักเรียนเคยร้องไห้เพราะฟังคำพูดที่ไม่ดีจากกลุ่มเพื่อนของนักเรียน นักเรียนเคยได้รับบาดเจ็บจากการถูกทำร้ายร่างกายจากกลุ่มเพื่อน ไปจนถึง นักเรียนเคยคิดอยากฆ่าตัวตาย โดยนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการใช้กำลัง หรือทำร้ายร่างกายเป็นเรื่องรุนแรง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีอาการรู้สึกกลัวการถูกรังแก จากนักเรียนคนอื่น ๆ ที่โรงเรียน และพบว่านักเรียนเป็นคนที่มิสนัยกับตัวและไม่ค่อยพูดจากับบางคน ซึ่งสอดคล้องกับ สุชัยณี อาหวัง, นิศริน เจ๊ะหามะ, สโรชา ชูเล่ง, นูรีดา เจ๊ะอือซอ, อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย, ันยากร ตุดเกื้อ และจิรัชยา เจียวัก (2564) ที่ได้ศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี พบว่าผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนประกอบไปด้วย 1) ด้านจิตใจ ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกด้านลบรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าตนเองด้อยค่ากว่าคนอื่น 2) ด้านสติปัญญา ซึ่งวัดได้จากผลการเรียนที่ต่ำลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเป็นผลจากความวิตกกังวลขาดสมาธิในการเรียน และไม่ยอมไปโรงเรียนเนื่องจากถูกกลั่นแกล้งซ้ำ ๆ 3) ด้านร่างกาย ส่งผลให้ได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย เช่น มีรอยฟกช้ำ รวมถึงมีบาดแผลลึกถึงขั้นมีการเลือดตกยางออก และ 4) ด้านสังคม จะส่งผลให้ไม่มีเพื่อนคบและนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่กล้าเข้าสังคม

7.2 เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง จากสังคมเพื่อนในทุกรูปแบบ พบว่านักเรียนเสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้า ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาทางการเรียนอย่างการไม่อยากไปโรงเรียนหรือขาดเรียนบ่อย ความสัมพันธ์กับคนรอบข้างลดลง เกิดความประมาททางอารมณ์ ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง รวมทั้งอาจรู้สึกโดดเดี่ยวและแยกตัวออกจากสังคมและเพิ่มโอกาสในการทำร้ายตัวเองหรือฆ่าตัวตายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยา ช้องเสนาะ (2561) ที่ได้ศึกษาปัญหาการรังแกกัน (Bullying) พบว่า การกลั่นแกล้งหรือรังแกกันในโรงเรียน (Bullying) เป็นพฤติกรรมรุนแรงอย่างหนึ่งจุดเริ่มต้นและเป็นการปลุกฝังเด็กเรื่องความรุนแรง การทำร้ายกันมีผลกระทบต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งอารมณ์จิตใจร่างกาย และคุณภาพชีวิตในระยะยาว นักเรียนที่ถูกรังแกมักเครียด ซึมเศร้า มีปัญหาการเข้าสังคมและหากถูกกดดันรุนแรงหรือเรื้อรังจนนำไปสู่การทำร้ายคนอื่น เพื่อแก้แค้นหรือทำร้ายตนเองรุนแรงถึงฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ในอนาคตรุ่นเด็กที่ถูกรังแกมักจะใช้ความรุนแรงด้วย ในขณะที่นักเรียนที่รังแกคนอื่น เมื่อทำบ่อยครั้งจะกลายเป็นนิสัยเคยชินจะมีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกผิดใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ส่งผลต่อการเรียนและสุขภาพจิตได้

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการวิจัยครั้งนี้ชี้ชัดให้เห็นถึงผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้รับ การกลั่นแกล้ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงโรงเรียน หรือครูผู้สอนสามารถนำผลการศึกษาไปประกอบการออกแบบแนวทางในการรับมือพฤติกรรมกลั่นแกล้ง ของนักเรียน
2. จากการวิจัยควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ในพื้นที่อื่น ๆ แล้วนำการศึกษามาเปรียบเทียบกันและมองในภาพรวมเพื่อเป็นแนวทางในการหาทางป้องกันหรือหยุดการกลั่นแกล้ง
3. จากการวิจัยไม่ได้หาแนวทาง ป้องกันการเกิดการกลั่นแกล้ง เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหา ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นควรมีการศึกษาในประเด็นนี้ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9. เอกสารอ้างอิง

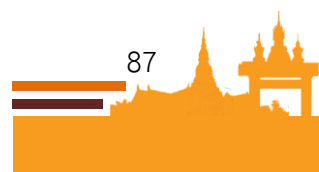
- ดวงรัตน์ ภิรมย์รัตน์. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อเครื่องสำอาง Mineral Makeup ยี่ห้อ Bloom ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชานี ชื่นประชา. (2558). มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรจรัส บำรุงพงษ์. (2652). การกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษานิสิตที่มีความต้องการพิเศษ. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 15(2), 49-63.
- ศตปพร มีสุขศรี และศุภลักษณ์ สุวรรณะชญ. (2557). ปัญหาและผลกระทบในการบริหารงานบุคคลของเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สุรียา ฮ่องเสนาะ. (2561). *ปัญหาการรังแกกัน (Bullying) ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สุชัยณี আহวัง, นิศริน เจ๊ะหามะ, สโรชา ชูเล่ง, นูรีดา เจ๊ะอิซอ, อับดุลคอดิก อรรอฮีมีย, ฉันทากร ตุดเกื้อ และจิรัชยา เจียวกีก. (2564). *ผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี*. ใน การประชุมวิชาการการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นและสังคม (CSD สัมพันธ์) ครั้งที่ 20 “University Engagement”. วันที่ 30 กรกฎาคม-1 สิงหาคม 2564. หน้า 509-519. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน A Study of Science Learning Achievement and Satisfaction for Mathayomsuksa 2 Students Using STAD Cooperative Learning Technique with SSCS Model on Friction

ธนภัทร ธวัชกาญจน์¹
หทัยรัตน์ สุขเพียรพร้อม²
วรานันท์ อิศรปริดา³
ฐิติมา ละอองฐิติรัตน์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่กำลังศึกษา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดนิมมานรดี จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ความพึงพอใจ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

⁴อาจารย์, โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Abstract

This research aimed 1) to compare the science learning achievement on friction of mathayomsuksa 2 students before and after learning through STAD cooperative learning technique with SSCS model and 2) to study the satisfaction of students towards STAD cooperative learning technique with SSCS model on friction. The samples used in this study were 28 mathayomsuksa 2 students of Wat Nimmanoradee school in the second semester of academic year 2020, obtained using purposive sampling. The instruments for the research included lesson plans based on STAD cooperative learning technique with SSCS model, a science learning achievement test on the topic of friction and a satisfaction questionnaire towards STAD cooperative learning technique with SSCS model. The data were analyzed using mean, standard deviation and t-test for dependent sample. The results showed that 1) the science learning achievement of mathayomsuksa 2 students after learning by STAD cooperative learning technique with SSCS model on friction was significantly higher than before learning at .05 level and 2) the satisfaction of mathayomsuksa 2 students towards STAD cooperative learning technique with SSCS model on friction was at high level.

Keywords: Science learning achievement, Satisfaction,
STAD cooperative learning technique, SSCS model

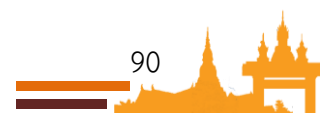

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้ของประเทศไทยในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น มีทักษะการแสวงหาความรู้ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างสูงสุด ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553) สำหรับรูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบใช้เกม การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นต้น (สถาพร พุทธิพิฏฐกุล, 2555)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำได้โดยแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมายและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคมโดยตรงอีกด้วย (กรมวิชาการ, 2545; สมจิตร หงษ์ษา, 2551) สำหรับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอีกวิธีหนึ่งซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวางแผนแก้ปัญหาและลงมือแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีขั้นตอน ผู้เรียนมีโอกาสได้อภิปรายหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือชี้แนะแนวทางในการแก้ปัญหาเท่านั้น (ธัญพัฒน์ พันธุ์พานิช, 2562)

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์กายภาพ เรื่องแรงลัพธ์ในชีวิตประจำวันและแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ และจากการสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า เนื้อหาเรื่องแรงลัพธ์ในชีวิตประจำวันและแรงเสียดทานมีความซับซ้อน การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายตามหนังสือเพียงอย่างเดียว ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด เบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนจึงไม่สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้นักเรียนบางส่วนยังขาดทักษะการคิดและการคำนวณทางคณิตศาสตร์ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนได้ตั้งไว้ ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำเอาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดี ในรายวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน เพื่อทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ทิตนา แคมมณี (2553, หน้า 266) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยความสามารถทางการเรียน (เก่ง ปานกลาง อ่อน) เพื่อทำการศึกษานี้อาสาจะร่วมกัน เนื้อหาสาระนั้นอาจมีหลายตอน ซึ่งผู้เรียนอาจต้องทำแบบทดสอบในแต่ละตอนและเก็บคะแนนของตนไว้ ผู้เรียนทุกคนทำการทดสอบครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นการทดสอบรวบยอดและนำคะแนนของตนไปหาคะแนนพัฒนาการ จากนั้นนำคะแนนพัฒนาการของผู้เรียน แต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม หากกลุ่มใดได้คะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงที่สุด กลุ่มนั้นจะได้รับรางวัล

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554, หน้า 201) กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สรุปได้ดังนี้

- 1) ขั้นการนำเสนอข้อมูล ครูเป็นผู้นำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการสอนแบบบรรยายหรือใช้เอกสาร เพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียนและตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม เนื่องจากผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติเองและมีการทดสอบหลังจากเรียนจบบทหนึ่งแล้ว
- 2) ขั้นการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ซึ่งสมาชิกในแต่ละกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเพศละกัน หน้าที่สำคัญของกลุ่ม คือ สมาชิกในกลุ่มเข้ากลุ่มเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม อภิปรายปัญหาหารือกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความพร้อมสำหรับการทดสอบหลังจากครูสอนเนื้อหาจบ
- 3) ขั้นการทดสอบ เมื่อครูสอนไปประมาณ 1-2 ครั้ง ผู้เรียนจะเข้าทำการทดสอบในสาระที่เรียน โดยต่างคนต่างสอบและไม่สามารถช่วยเหลือกันได้
- 4) ขั้นการปรับปรุงคะแนน ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ โดยผู้เรียนสามารถปรับปรุงคะแนนของตนเองให้สูงขึ้นได้
- 5) ขั้นการตัดสินผลงานของกลุ่ม พิจารณาตัดสินผลงานจากคะแนนรวมของสมาชิกในกลุ่ม กำหนดระดับผลความสำเร็จตามคะแนนที่ได้ของกลุ่ม โดยกลุ่มที่ได้คะแนนรวมผ่านระดับผลความสำเร็จที่กำหนดไว้อาจได้รับรางวัลเป็นคำชมเชย ใบประกาศนียบัตร เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS

พิชิตินี เชพพาร์ดสัน และเอเบลล์ (Pizzini, Shepardson, & Abell, 1989, pp. 528-529) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเชื่อว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ผู้สอนควรให้

ผู้เรียนได้ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์ปัญหาแล้วให้ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหาเพื่อระบุปัญหา ค้นหาสาเหตุของปัญหา ทดลองเพื่อแก้ปัญหา และหาคำตอบหลังจากการแก้ปัญหา ผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้ความช่วยเหลือในทุกขั้นตอน และต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มความสามารถ

เพ็ญพรรณ จำปา (2536, หน้า 6) และฐิติพร บริพันธ์ (2548, หน้า 4) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การค้นหา (Search: S) เป็นขั้นตอนการค้นหาที่มาของปัญหา ค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และทำการแยกแยะสาเหตุของปัญหา ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหา (Solve: S) เป็นขั้นตอนการวางแผนการแก้ปัญหา วางแผนการใช้เครื่องมือและดำเนินการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ขั้นที่ 3 การสร้างคำตอบ (Create: C) เป็นขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลหรือคำตอบที่ได้มาให้อยู่ในรูปที่เข้าใจง่าย และสามารถอธิบายคำตอบหรือสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย และขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Share: S) เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับคำตอบที่ได้ทั้งของตนเองและผู้อื่น

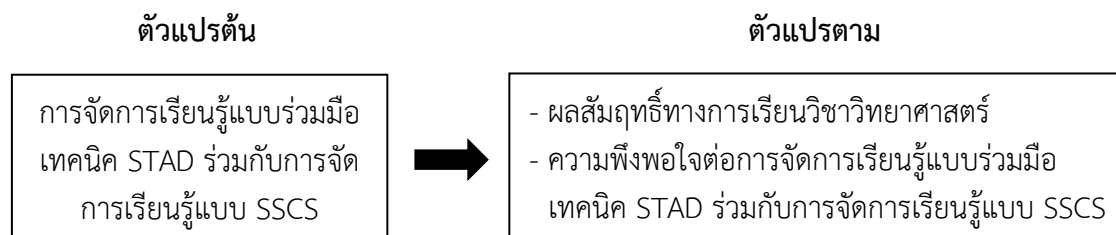
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรัชย์ ศรีวรชัย บุญรอด ดอนประเพ็ง และบัวกัน สำราญ (2560, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (STAD) ในรายวิชาฟิสิกส์ เรื่องคลื่นกล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก

ศุภการณ์ ปลาสุวรรณ, ภัทรพร ชัยประเสริฐ และปริญญญา ทองสอน (2561, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี และเจตคติต่อวิชาเคมี เรื่องเคมีอินทรีย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชลกันยานุกูล จำนวน 35 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาเคมี เรื่องเคมีอินทรีย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 45 ซึ่งมีพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี เรื่องเคมีอินทรีย์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ในรายวิชาเคมี เรื่องเคมีอินทรีย์ อยู่ในระดับดี

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 4 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 132 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดนิมมานรดีที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 28 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียว และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest design)

ตาราง 1 ดำเนินการทดลองแบบกลุ่มเดียว และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

สอบก่อนการทดลอง	ทดลอง	สอบหลังการทดลอง
T_1	X	T_2

เมื่อ T_1 คือ การทดสอบก่อนการทดลอง (pretest)

X คือ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS

T_2 คือ การทดสอบหลังการทดลอง (posttest)

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน จำนวน 6 แผน รวมเวลาทั้งหมด 12 ชั่วโมง

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.25-0.75 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.25-0.69

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน
- 2) ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน โดยผู้วิจัยทำการสอนด้วยตนเอง
- 3) ทำการทดสอบหลังเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
- 4) นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้
- 5) ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS
- 6) นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจ มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)
- 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีการแบ่งระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้
 - ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 - ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 - ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 - ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 - ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
 โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้
 - 4.51-5.00 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 - 3.51-4.50 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 - 2.51-3.50 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.51-2.50 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 - 1.00-1.50 หมายถึง พึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for dependent sample)

6. ผลการวิจัย

6.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	33.04	6.61	1.81	18.61*	.000
หลังเรียน	20	77.50	15.50	2.03		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 6.61 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 15.50 เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องแรงเสียดทาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ	4.00	0.72	มาก
2. เนื้อหาสาระที่เรียนเป็นเรื่องที่นักเรียนชอบ	3.64	0.78	มาก
3. เนื้อหาสาระที่เรียนไม่ยากเกินไป	3.75	0.84	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
4. นักเรียนมีความสนใจในการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS	3.61	0.63	มาก
5. การเรียนทำให้นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ร่วมงานกับเพื่อน	4.21	0.74	มาก
6. การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนสามารถเลือกวิธีแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.61	มาก
7. การเรียนแบบร่วมมือทำให้นักเรียนเข้าใจได้มาก	3.96	0.69	มาก
8. นักเรียนและเพื่อน ๆ ได้เรียนเป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานกลุ่ม	3.89	0.83	มาก
9. นักเรียนมีโอกาสได้สนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและวิธีการแก้ปัญหาในการเรียนกับเพื่อนจนได้รับความรู้	3.89	0.78	มาก
10. ความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ช่วยในการตัดสินใจของนักเรียนได้	4.04	0.84	มาก
รวม	3.90	0.75	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การเรียนทำให้นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ร่วมงานกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 อยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ช่วยในการตัดสินใจของนักเรียนได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 อยู่ในระดับมาก และ 3) การเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างอิสระ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมาก สำหรับข้อที่มีระดับคะแนนน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีความสนใจในการเรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 อยู่ในระดับมาก

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์เรื่องแรงเสียดทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน นักเรียนภายในกลุ่มช่วยเหลือกันซึ่งกันและกันโดยเฉพาะเรื่องเรียน ในระหว่างการทำกิจกรรมนักเรียนจะมีการพูดคุยกันและมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น ทำให้เกิด

ความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ยังเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านการแก้ปัญหา นักเรียนจะได้ฝึกวางแผนขั้นตอนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบด้วยตนเอง แสวงหาคำตอบของปัญหาอย่างละเอียดรอบคอบแล้วจึงลงมือแก้ปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการแก้ปัญหามาจัดให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเพื่อเตรียมพร้อมนำเสนอข้อมูล โดยในกระบวนการนำเสนอข้อมูลการแก้ปัญหา นักเรียนแต่ละคนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้นั้นนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ เอียดรอด (2561, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องระบบนิเวศ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องระบบนิเวศ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตติกาล สิทธิยศ (2560, หน้า 95) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ฝึกกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนด้วยตนเอง โดยมีการระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา หาแนวทางในการแก้ปัญหา รวมถึงตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง สรุปผลของความรู้ออกมาให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตได้จริง และช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่องแรงเสียดทาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีระดับคะแนนสูงสุด คือ การเรียนทำให้นักเรียนมีความสุขเมื่อได้ร่วมงานกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เป็นการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันลงมือแก้ปัญหาร่วมกันอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่ได้จากการแก้ปัญหา นำเสนอออกมาในรูปแบบที่ผู้อื่นสามารถเข้าใจได้ง่าย ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกและมีความสุขกับการเรียน นอกจากนี้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นคว้าอย่างอิสระ ไม่มีข้อจำกัดในกระบวนการแก้ปัญหา หรือกระบวนการที่ได้มาซึ่งคำตอบของปัญหาที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนตรี มณีวงศ์ (2558, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาเพิ่มเติม ฟิสิกส์ 4 เรื่องไฟฟ้าสถิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD รายวิชาเพิ่มเติม ฟิสิกส์ 4 เรื่องไฟฟ้าสถิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีฟฟัต กาเดร์ (2559, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด (Open approach) ร่วมกับรูปแบบ SSCS ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องแบบจำลองอะตอม ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิดร่วมกับรูปแบบ SSCS มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 อยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ควรมีการจัดสรรเวลาให้ยืดหยุ่นและเหมาะสม โดยต้องคำนึงถึงความแตกต่างในด้านความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนแต่ละคน
2. ครูผู้สอนควรศึกษารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ให้เข้าใจในทุกขั้นตอนจนเกิดความชำนาญ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS เช่น ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
2. ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ SSCS ไปประยุกต์ใช้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ

9. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2554). *การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. เข้าถึงได้จาก www.drchaiyot.com
- ฐิติพร บริพันธ์. (2548). *ผลของการสอนโดยใช้รูปแบบเอสเอสซีเอสที่มีต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทิตนา แคมมณี. (2553). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญพัฒน์ พันธุ์พานัก. (2562). *การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SSCS เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญพรรณ จำปา. (2536). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง งานและพลังงาน โดยใช้รูปแบบการสอน SSCS MODEL และการสอนปกติ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- มนตรี มณีวงษ์. (2558). ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม ฟิสิกส์ 4 เรื่องไฟฟ้าสถิต กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(พิเศษ), 527-541.
- รัตติกาล ลิทธิยศ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบ SSCS เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วรลักษณ์ เอียดรอด. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการเรียนแบบร่วมมือเทคนิค STAD เรื่อง ระบบนิเวศ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภการณ์ ปลาสุวรรณ, ภัทรกร ชัยประเสริฐ และปริญญา ทองสอน. (2561). ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบ SSCS ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาเคมีเรื่องเคมีอินทรีย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal: ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 11(2), 3373-3386.
- สถาพร พงษ์พิบูล. (2555). คุณภาพผู้เรียน.....เกิดจากกระบวนการเรียนรู้. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 6(2), 1-13.
- สมจิตร หงษ์ษา. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์เรื่อง เซต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนด้วยเทคนิคเอส ที เอ ดี [STAD] กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุรัช ศรีวรชัย, บุญรอด ดอนประเพ็ง และบัวกัน สำราญ. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์ (STAD) ในรายวิชาฟิสิกส์ เรื่องคลื่นกล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวังกระแจะวิทยาคม จังหวัดนครพนม. *วารสารการบริหารและนเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 217-227.
- อิฟฟิต กาตร์. (2559). ผลของการจัดการเรียนรู้วิธีการแบบเปิด (Open approach) ร่วมกับรูปแบบ SSCS ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการแก้ปัญหาและความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Pizzini, E.L., Shepardson, D.P. and Abell, S.K. (1989). A rationale for and the development of a problem solving model of instruction in science education. *Science Education*, 73(5), 523-534.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด กรณีศึกษา นักศึกษาครูสังคมศึกษา รายวิชาสื่อและนวัตกรรมทางสังคมศึกษา Results of Learning Activities Using the Think-Pair-Share Techniques Case Study Social Studies Teachers Media and Innovation in Social Studies Courses

เพ็ญพรรณษา อัยปัตตมาวงศ์¹

นนทวรรณ แสนไพร²

ตรีธิดา บุญทศ³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด 2) ศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มทดลองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาในรายวิชาสื่อและนวัตกรรมทางสังคมศึกษา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 31 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง นำข้อมูลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สอนและผู้เรียนมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นตอนการจับคู่ Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน ซึ่งนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียน (24.55 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นร้อยละ 81.83) สูงกว่าก่อนเรียน (20.61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คิดเป็นร้อยละ 68.71) และ 2) ผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งพบว่าความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59)

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ เทคนิคเพื่อนคู่คิด

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

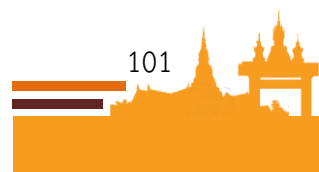
³คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Abstract

This quasi experimental research aims to 1) study academic achievement using companion techniques, 2) Study satisfaction in organizing learning activities using companion techniques. It collects information from the trial group. Bring analytical data The results showed that 1) instructors and learners have a process to manage learning, think, thought-provoking steps, Pair, matching stages, Share, the process of sharing. Students achieved post-study learning achievement (24.55 points out of 30, 81.83 percent), higher than before class (20.61 points out of 30, 68.71 percent) and 2) satisfaction in organizing learning activities using partner techniques. Morality, ethics, knowledge, cognitive skills, numerical analysis skills Communication and use of information technology and learning management skills, which showed overall satisfaction, averaged 4.59 at the highest level.

Keywords: Learning activities, Think-pair-share techniques

1. บทนำ

การจัดการเรียนรู้ให้ก้าวเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 มีการส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องอาศัยแนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง ย่อมจำเป็นต้องอาศัยหลักการ รูปแบบ การเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้าไปช่วยและในการจัดระบบใด ๆ ก็ย่อมต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและจัดองค์ประกอบของระบบให้มีความสัมพันธ์กันอย่างดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ (ทิศนา ขัมมณี, 2548, หน้า 4 อ้างถึงใน สุดาพันธ์ จุลเอียด, 2552, หน้า 69) จากสาเหตุดังกล่าวซึ่งได้สะท้อนถึงแนวคิดในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และมีความสอดคล้องกับสังคมในปัจจุบันให้มากที่สุด

การเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรผลิตบัณฑิตเพื่อประกอบวิชาชีพครู ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลทางศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งรายวิชาสื่อและนวัตกรรมการทางสังคมศึกษา เป็นอีกรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความสามารถเกี่ยวกับสื่อและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน ออกแบบ ผลิต พัฒนาและนำไปใช้ โดยกระบวนการต่าง ๆ จะมีความต่อเนื่อง สัมพันธ์กันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จะนำไปสู่การเป็นครู การเรียนรู้เทคนิคเพื่อนคู่คิดนั้น มีแนวคิดของการเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งมีรูปแบบที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามลักษณะ Think Pair Share นั้น จึงเป็นเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ถือได้ว่าเป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเองทุกขั้นตอน โดยมีครูเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด มีแนวคิดที่ว่าความรู้ที่อยู่ในผู้เรียน ช่วยให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ที่กระตุ้นการเรียนรู้ เพิ่มทักษะการคิด การพูด การฟัง แครพความคิดเห็นของผู้อื่น เพิ่มทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย สามารถนำไปสอนได้ทุกสาระวิชา นำไปใช้สอนคณะชั้นได้ในสาระที่เรียนร่วมกันได้

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดนำเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อกระตุ้นความสนใจที่เกิดจากนักศึกษามาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานร่วมกัน การได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการสะท้อนผลการเรียนรู้จากงานที่มีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก จะเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ประสบการณ์จากกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษาให้เกิดทักษะ และการแสดงออกที่เหมาะสมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด
- 2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา ทบทวน ตลอดจนนำแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาใช้ประกอบการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางสำหรับการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair Share)

การจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคเพื่อนคู่คิด หมายถึง รูปแบบในการเรียนแบบร่วมมือ โดยมีการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน 2 คน หรือลักษณะจับกลุ่มย่อย โดยครูตั้งคำถาม หรือโจทย์ หรือประเด็นปัญหา แล้วให้นักเรียนสมาชิกคิดหาคำตอบด้วยตนเองและนำคำตอบ หรือข้อมูลอภิปรายกับเพื่อนเป็นคู่ ร่วมกัน ช่วยกันแบ่งปันความคิดในประเด็นที่ค้นหาคำตอบ เพื่อหาข้อสรุป จากนั้นนำผลสรุปเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อหาข้อสรุปของประเด็นคำถามจากผู้เรียนทั้งชั้น

นักวิชาการกล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดไว้ดังนี้
ลิแมน (Lyman, 1994, pp. 109–113) กล่าวว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดจะมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ข้อคือ

- 1) การคิด (Think) นักเรียนมีเวลา 30 วินาทีหรือมากกว่า เพื่อที่จะคิดให้ได้คำตอบที่เหมาะสม เวลาที่ใช้ขึ้นรวมถึงการเขียนเพื่อจดบันทึกคำตอบ
- 2) การจับคู่ (Pair) หลังจากใช้เวลาคิดให้นักเรียนจับคู่ เพื่อแบ่งปันคำตอบและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 3) การแบ่งปันคำตอบ (Share) นักเรียนสามารถนำคำตอบมาแบ่งปันภายในกลุ่มเดียวกันหรือทั้งชั้นเรียนในช่วงการอภิปรายเพื่อติดตามผล เทคนิคนี้ให้โอกาสแก่นักเรียนทุกคนที่จะแสดงออกถึงตนเอง รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงคำตอบของตนเอง

ไบร์เลย์ (Byerley, 2002, p. 3 อ้างถึงใน สุบรรณ ตั้งศรีเสรี, 2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดจะมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ข้อ คือ

- 1) การคิด (Think) เป็นขั้นตอนแรกที่ครูจะกระตุ้นด้วยปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนหาคำตอบ
- 2) การจับคู่ (Pair) เป็นขั้นตอนที่สอง ที่จะให้ผู้เรียนจับคู่ให้อภิปรายปัญหา
- 3) การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนและนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นหาคำตอบ

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547, หน้า 139) ได้เสนอขั้นตอนของการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้สอนมอบประเด็นปัญหาให้กลุ่มช่วยกันคิด
- 2) ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนทบทวนความรู้เดิม แนะนำเนื้อหา ได้แก่
 - 2.1) ขั้นตอนอธิบายปัญหา แนะนำความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาหรือประเด็นที่จะเรียนที่สัมพันธ์กับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน

2.2) ขึ้นอธิบายข้อสรุป นำเอาข้อสรุป กฎ หรือนิยามบางประการมาอธิบาย เพื่อเลือกใช้ในการแก้ปัญหา

2.3) ขึ้นตกลงใจ เป็นขึ้นเลือกข้อสรุป กฎ หรือนิยามที่จะใช้แก้ปัญหา

2.4) ขึ้นพิสูจน์ เป็นขึ้นพิสูจน์ข้อสรุป กฎ หรือนิยามว่าเป็นความจริงหรือไม่ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะ หรือค้นคว้าจากตำรา เอกสารอ้างอิง หรือทดลอง

3) ขึ้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาท และหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

3.1) ครูเสนอปัญหาให้นักเรียนตอบ

3.2) ครูให้นักเรียนคนเดียว คิดคำตอบ

3.3) นักเรียนจับคู่กับเพื่อนข้าง ๆ แล้วอภิปรายคำตอบ

3.4) ให้นักเรียนแต่ละคู่ บอกเล่า คำตอบให้แก่เพื่อนข้างข้าง

4) ขึ้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ต่อจากนั้นให้นักเรียน ทำแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

5) ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานคู่ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนช่วยกัน สรุปบทเรียน ตรวจสอบผลงานของนักเรียนและซักถามนักเรียนถึงปัญหาและวิธีการแก้ปัญหานักเรียน ในการทำงานเป็นคู่

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Think-Pair-Share เป็นการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนจับคู่กัน 2 คน แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน โดยในงานวิจัยนี้ เทคนิค Think-Pair-Share ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขึ้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูกระตุ้นผู้เรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลายโดย พิจารณาบริบทของผู้เรียน สิ่งที่เกี่ยวข้อง และแนะนำการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด แจ่มจุดประสงค์ของบทเรียน มอบหมายหน้าที่ งานให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขึ้นดำเนินกิจกรรม

ครูทำหน้าที่ในการนำสิ่งที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มาใช้กับผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามความเหมาะสมของเนื้อหา ทั้งนี้ในขั้นที่ ครูตั้งประเด็นปัญหา เสนอ สถานการณ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนแต่ละคนคิด ค้นหาคำตอบ แสดงความคิดเห็น เมื่อได้คำตอบของผู้เรียนแล้วนำคำตอบ ความคิดมาอภิปราย ประเมินกับคู่ของตนเอง หรือกลุ่มของตน แล้วแต่งงานหรือกิจกรรมที่มอบหมาย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดระหว่างกัน เพื่อหาข้อสรุป หรือแนวทางที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 3 ขึ้นสรุป

ผู้เรียนแต่ละคู่ หรือแต่ละกลุ่มนำข้อมูล ความคิด แนวทางที่ดีที่สุดจากการ อภิปราย แลกเปลี่ยน นำเสนอในชั้นเรียน ครูทำหน้าที่ตรวจสอบ ประเมินผลงาน ซึ่งระหว่างการนำเสนอผู้เรียน ในชั้นเรียนสามารถแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิด คำตอบได้ โดยครูมีบทบาทคอยอำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ เสนอแนะ และอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

ครูทำหน้าที่วัดและประเมินผลผู้เรียนตามจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นผลหลังการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการวัดความสามารถ ทักษะ และความรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถกระทำได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมกับผู้เรียน การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความสำคัญต่อแนวทางการวัดผลและประเมินผลผู้เรียน เพื่อความถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมหลักพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังต่อไปนี้

เวลมิเออร์ (Wehmeier, 2000 อ้างถึงใน อมรรัตน์ เตยหอม, 2563, หน้า 46) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จด้านความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรประกอบด้วย ส่วนสำคัญอย่างน้อย 3 ส่วน คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของด้านอื่น ๆ

กู๊ด (Good, 1973 อ้างถึงใน อมรรัตน์ เตยหอม, 2563, หน้า 46) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จด้านความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนควรประกอบด้วย สิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 อย่าง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของด้านต่าง ๆ

ทิศนา ขัมมณี (2548, หน้า 10) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ คือ การทำให้สำเร็จหรือประสิทธิภาพทางการกระทำในทักษะที่กำหนดให้หรือด้านความรู้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในด้านการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

จากความหมายที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาขึ้นหลังจากได้รับการอบรมสั่งสอนและฝึกฝนโดยตรง

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ (พิชิต ฤทธิ์เจริญ, 2545 อ้างถึงใน อมรรัตน์ เตยหอม, 2563, หน้า 48)

1) วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด ตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะใช้เป็นกรอบในการออกข้อสอบ โดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการจะวัดไว้

2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่เป็นผล การเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3) กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง โดยศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตร และจุดประสงค์การเรียนรู้ผู้ออกข้อสอบจะต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่า จะเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสมกับวัยของ ผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้นให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

4) เขียนข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ใน ตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียน ข้อสอบที่ได้ศึกษามาแล้วในขั้นที่ 3

5) ตรวจสอบข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนไว้แล้วในขั้นที่ 4 มีความถูกต้องตาม หลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบ ต้องพิจารณาทบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

6) จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ ข้อสอบทั้งหมด จัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับทดลองโดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (Direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

7) ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ เป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองสอบกับกลุ่ม ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุง ข้อสอบ ให้มีคุณภาพโดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดสอบและ วิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้วจึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อ ปรับปรุงข้อสอบและ นำไปใช้ในครั้งต่อไป

8) จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบ ข้อใด ไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้นแล้ว จึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

บุญชม ศรีสะอาด (2532, หน้า 8-9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท

1) แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมมีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์ซึ่งเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2) แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดให้ครอบคลุม หลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อน การรายงานผล การสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

จากแนวคิดการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพิจารณา การสร้างได้หลายแนวทางให้แบบทดสอบมีลักษณะที่มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย ถามลึก มีความยากง่ายพอเหมาะ มีค่าอำนาจจำแนก และความยุติธรรม สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ และคำนึงถึงปัจจัย องค์ประกอบที่เหมาะสม

3.3 ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นทัศนคติเชิงบวกของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากประสาทสัมผัสพื้นฐานของมนุษย์ต่อสิ่งเร้า หรืออาจมาจากการได้ปฏิบัติเพื่อกระทำให้บางสิ่งบางอย่าง ความพึงพอใจถือว่ามีสำคัญต่อการวัดข้อมูลเชิงคุณภาพ การศึกษาหลักพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจจึงมีความจำเป็น โดยผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ มีดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good, 1973, p. 320) กล่าวถึง ความพึงพอใจว่าเป็นระดับความรู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

วอลเลอร์สแตน (Wallerstein, 1971, p. 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น เมื่อสำเร็จตามความมุ่งหมาย และอธิบายว่าความพึงพอใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยา ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน และสามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจ จะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

รพีพรรณ สุทธาปัญญกุล (ม.ป.ป.) และทัศนีย์ เจริญเลิศ (2538, หน้า 4) มีความเห็นสอดคล้องถึงความหมายของความพึงพอใจต่อการเรียนว่า หมายถึง ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ของนักเรียนที่มีต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ทั้ง ครู เพื่อน วิชาที่เรียน สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน และบ้าน ซึ่งส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา คือ ความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความเห็นด้วย มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารถและพฤติกรรมของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา

ไวท์เฮด (Whitehead, 1976, pp. 1-41 อ้างถึงใน ทิพย์ นิลดี, 2553) กล่าวถึง จังหวะของการศึกษาการพัฒนาว่ามี 3 ขั้นตอน คือ จุดยืน จุดแย้ง และจุดปรับ ไวท์เฮดเรียกชื่อใหม่ที่ใช้ในการศึกษาว่าการสร้างความพอใจ การทำความกระจำ และนำไปใช้ในการเรียนรู้ ควรเป็นไปตาม 3 จังหวะนี้ คือ

การสร้างความรู้-รับสิ่งใหม่มีความตื่นเต้นในการได้พบและเก็บสิ่งใหม่
การทำความกระจำ-มีการจัดระบบระเบียบ กำหนดขอบเขตที่ชัดเจน
การนำไปใช้-นำสิ่งใหม่ที่ได้ไปจัดสิ่งใหม่ที่จะได้พบต่อไป

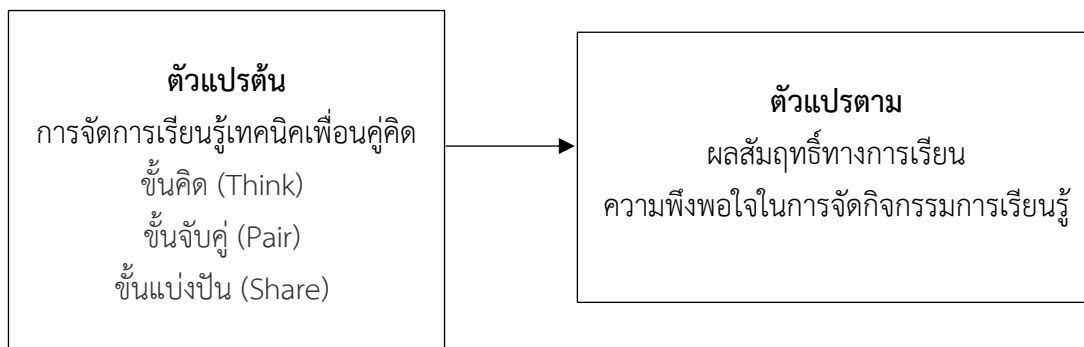
จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติที่ดีของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการตอบสนองความต้องการของบุคคล อันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ปรากฏออกมาทางพฤติกรรม ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของงาน ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ความพึงพอใจต่อการเรียน จึงสรุปได้ว่า เป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ทั้งในด้านเนื้อหา วิชา ครูผู้สอน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา คือ ความพึงพอใจในทางบวกหรือความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน ซึ่งนักเรียนจะแสดงออกมาในลักษณะของการชอบ เห็นด้วย สนใจในการเรียน มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับ ในพฤติกรรมและความสามารถของครูผู้สอน รวมถึงเห็นคุณค่าของการศึกษา

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจ ที่ผู้วิจัยได้เสนอข้างต้นนั้น ได้นำมาใช้เป็นฐานแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 กลุ่มเป้าหมาย

ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2563 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 31 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

5.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยแบบกึ่งทดลอง (quasi experimental research) มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว การดำเนินการวิจัยมี ดังนี้

1) ระยะก่อนการวิจัย (Pre-research phase) มีกระบวนการ ดังนี้

1.1) ขั้นการศึกษา สืบหาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1.1.1) ศึกษา สืบหาข้อมูลเกี่ยวกับรายวิชา จุดประสงค์ เนื้อหา

1.1.2) ตั้งสมมติฐานในการวิจัย คือ ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด สูงกว่าก่อนเรียน และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด อยู่ระดับมาก

1.2) ขั้นคัดเลือกกลุ่มการทดลอง

1.2.1) คัดเลือกกลุ่มทดลอง แบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นนักศึกษารายวิชาสื่อและนวัตกรรมทางสังคมศึกษา

1.3) ขั้นการออกแบบ และพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

1.4) ขั้นทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูล

1.5) ขั้นการวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัย

การวิจัยผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- N แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มเป้าหมาย
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 t แทน ค่าวิกฤติใน t-Distribution
 df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งก่อนและหลังการทดลอง จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้วางแผน และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการทดลอง กลุ่มที่ใช้ในการทดลองโดยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด
- 2) ขั้นตอนเตรียมความพร้อมผู้เรียน แนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชี้แจงจุดประสงค์ และทำข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เรียน และผู้สอน พร้อมกับทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3) ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนการเรียนรู้ ที่วางแผนไว้ แผนการเรียนรู้ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 3 แผน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563
- 4) ขั้นตอนหลังดำเนินการจัดการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผน จึงดำเนินการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลัง การทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด
 - 3) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัย
 - 4) สรุปผลการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
- การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

6. ผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดของนักศึกษาครูสังคมศึกษา ได้ดังนี้

6.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดของนักศึกษาครูสังคมศึกษา โดยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ผู้สอนและผู้เรียนมีกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นการจับคู่ Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน โดยนักเรียนทำความเข้าใจในเนื้อหาด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล จากนั้นทำกิจกรรมร่วมกันกับคู่ของตน ทำให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและพัฒนาตนเอง เป็นการสร้างความตื่นตัวให้กับนักเรียน ตลอดจนทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และสะท้อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ดังนี้

ตาราง 1 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อน-หลังโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนเรียน	31	20.61	1.50	68.71	9.598	0.00
หลังเรียน	31	24.55	1.46	81.83		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

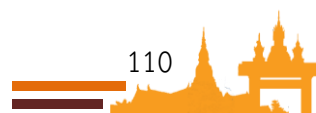
จากตาราง 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาจากการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ดังตาราง

ตาราง 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาจากการใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด

ประเด็น	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม		4.63	0.52	มากที่สุด
(1) มีคุณธรรมจริยธรรมในตนเอง	31	4.58	0.56	มากที่สุด
(2) มีจิตอาสา ตระหนักและแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง และเพื่อน	31	4.68	0.48	มากที่สุด
2. ด้านความรู้		4.50	0.59	มาก
(1) มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ได้ครอบคลุมได้อย่างดี	31	4.58	0.56	มากที่สุด
(2) สามารถนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีมาปรับใช้ในการเรียนรู้ได้ชัดเจน ตรงประเด็นกับสิ่งที่ต้องการ	31	4.42	0.62	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเด็น	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ด้านทักษะทางปัญญา		4.66	0.48	มากที่สุด
(1) มีความสามารถในการค้นคว้าทำความเข้าใจข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	31	4.71	0.46	มากที่สุด
(2) มีความสามารถวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยน การแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	31	4.61	0.50	มากที่สุด
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		4.62	0.53	มากที่สุด
(1) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่นในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	31	4.74	0.44	มากที่สุด
(2) มีความเอาใจใส่ ช่วยเหลือ และกระตือรือร้นต่อการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	31	4.58	0.56	มากที่สุด
(3) มีความสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบ ทำงานร่วมกัน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	31	4.55	0.57	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		4.56	0.68	มากที่สุด
(1) มีการคิดวิเคราะห์ คิดรวบยอดเชิงตัวเลข ข้อมูล การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม	31	4.55	0.77	มากที่สุด
(2) มีความสามารถในการเลือกใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงาน ที่ทำได้เป็นอย่างดี	31	4.42	0.72	มาก
(3) มีความสามารถในการสื่อสารด้วยรูปแบบที่เหมาะสม	31	4.71	0.53	มากที่สุด
6. ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้		4.58	0.56	มากที่สุด
(1) การจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบหลากหลายอย่างสร้างสรรค์	31	4.58	0.56	มากที่สุด
(2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีส่วนร่วม	31	4.58	0.56	มากที่สุด
ความพึงพอใจภาพรวม		4.59	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) 2) ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) 3) ด้านทักษะทางปัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และ 6) ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด โดยดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ Think ขั้นตอนกระตุ้นความคิด Pair ขั้นการจับคู่ Share ขั้นตอนแห่งการแบ่งปัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ลีแมน (Lyman, 1994, pp. 109–113); ไบรลีย์ (Byerley, 2002, p. 3 อ้างถึงใน สุบรรณ ตั้งศรีเสรี, 2556) ที่กล่าวว่า เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดจะมีขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ข้อ คือ 1) การคิด (Think) เป็นขั้นตอนแรกที่ครูจะกระตุ้นด้วยปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนหาคำตอบ 2) การจับคู่ (Pair) เป็นขั้นตอนที่สอง ที่จะให้ผู้เรียนจับคู่ให้อภิปรายปัญหา และ 3) การแลกเปลี่ยน (Share) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนและนำเสนอความรู้ที่ได้จากการค้นหาคำตอบ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดที่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณวิสา ยศระवास (2563, บทคัดย่อ) ที่พบว่าคะแนนหลังเรียน มากกว่าก่อนเรียน คิดเป็นค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.6661 หมายความว่า ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นหรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 66.61

7.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ จำเริญ เงามาม (2555, หน้า 71-72) ที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ระดับมากที่สุด เฉลี่ย 4.56 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น จากเดิมที่นักเรียนต้องนั่งฟังการบรรยายจากครูอย่างเดียว นักเรียนได้มีการคิดและวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา นอกจากนี้การที่นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มและต่างกลุ่มจะเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และการที่ครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดในชั้นต่าง ๆ ของการเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความท้าทายและสนใจที่จะสืบเสาะเพื่อหาคำตอบของคำถามดังกล่าว

8. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

8.1. เนื่องจากกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ผู้สอนรับผิดชอบ จึงมีจำนวนจำกัดควรเพิ่มจำนวนกลุ่มทดลองเพื่อให้ได้ข้อมูลแนวทางการจัดการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสม

8.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดกับเทคนิค รูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ

8.3 ควรทำการศึกษาการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิดส่งผลต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียน

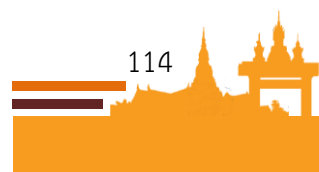
9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จำเนียร เงามาม. (2555). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ทัศนีย์ เจริญเลิศ. (2538). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามเฒ่าวิทยา อำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร*. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์ นิลดี. (2553). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจในการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกการลบ การคูณ การหารเศษส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 5 E กับการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือกลุ่มเพื่อน ช่วยเพื่อนรายบุคคล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทศนา แคมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *วิธีการทางสถิติสำหรับนักวิจัย เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- รพีพรรณ สุภาปัญญากุล. (ม.ป.ป.). *การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาและสำรวจความพึงพอใจผู้ประกอบการที่มีต่อสมรรถภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร รุ่งปีการศึกษา 2542-2547*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.
- วรรณวิสา ยศระวาส. (2563). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมมือแบบเพื่อนคู่คิดรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2543). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พรทิพกราฟฟิค.
- สุดาพันธ์ จุลเอียด. (2552). *การพัฒนาบทเรียนบนห้องเรียนเสมือนโดยประยุกต์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก*. วารสารวิทยบริการ, 20(2), 69.
- สุบรรณ ตั้งศรีเสรี. (2556). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบค้นพบจากการชี้แนะร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share ที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารและความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2547). *19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อมรรัตน์ เตยหอม. (2563). *ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคเพื่อนคู่คิด ที่มีต่อความสามารถในการให้เหตุผลและผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การคูณ การหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Hamdan, A. (2017). The Effect of (Think-Pair-Share) Strategy on the Achievement of Third Grade Student in Sciences in the Educational District of Irbid. *Journal of Education and Practice*, 8(9), 88-95.
- Lyman, F. T. (1994). *Think-Pair-Share : An Expanding Teaching Technique*. MAA-CIE Cooperative News, 1, 1-2.
- Wallerstein, Harvey. (1971). *Dictionary of Psychology*. Maryland: Penguin Book.

การวิเคราะห์ปัญหาทักษะการอ่านและการฟังในการทำข้อสอบวัดระดับ
ภาษาญี่ปุ่นของนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Analysis of Reading and Listening Problems in Taking JLPT
of Japanese Major, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Mahasarakham University

ศุภลักษณ์ กฤษณานนท์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทักษะการอ่านและการฟังในการทำข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ระดับ N3 ของนิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่าง คือนิสิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อสอบจำลองข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ระดับ N3 ประกอบด้วย ข้อสอบวัดทักษะการอ่าน จำนวน 16 ข้อ และข้อสอบวัดทักษะการฟัง 28 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีปัญหาทักษะการอ่าน ในส่วนของความเข้าใจในการอ่านเนื้อเรื่องขนาดกลางมากที่สุด ตามด้วยเนื้อเรื่องยาว และเนื้อเรื่องสั้นตามลำดับ สำหรับทักษะการฟัง ผู้เรียนมีปัญหาในส่วนการตอบทันทีมากที่สุด ตามด้วยการเลือกใช้คำพูด การเข้าใจเค้าโครงเรื่องและการเข้าใจหัวข้อเรื่องและสิ่งที่ต้องทำ

คำสำคัญ: ปัญหาการอ่าน ปัญหาการฟัง ข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น

¹อาจารย์ สาขาวิชาภาษาตะวันออก (ภาษาญี่ปุ่น) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

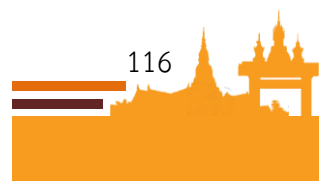

Abstract

This research aimed to study the problems of reading and listening skills in taking the Japanese Language Proficiency Test N3 level of Bachelor of Arts program students. The sample group was 3rd-year Japanese language students from, Faculty of Humanities and Social Sciences. Mahasarakham University, a total of 34 people. The tools used in the research were The Japanese Language Proficiency Test N3 level mock test consisted of 16 reading skills and 28 listening skills. The statistics used in the data analysis were percentages.

The results showed that Learners have problems with reading skills. The mid-size passages are the most in reading comprehension, followed by long passages and short passages, respectively. For listening skills, the students had the most difficulty with quick responses, verbal expressions, general outline comprehension, and task-based comprehension.

Keywords: Reading problems, Listening problems, JLPT

1. บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในศตวรรษที่ 21 นอกเหนือจากภาษาอังกฤษซึ่งกลายเป็นภาษาที่ 2 ที่นักเรียนนิสิต นักศึกษาต้องเรียนแล้ว ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าภาษาอังกฤษ แต่ละภาษาจะมีแบบวัดทดสอบความสามารถทางภาษา เพื่อแบ่งระดับของผู้เรียนว่า ระดับภาษาของผู้เรียนที่เรียนภาษานั้น ๆ ไปแล้ว อยู่ในระดับใดตามเกณฑ์ มาตรฐานการวัดของภาษา ภาษาอังกฤษมีการสอบวัดระดับทางภาษา เช่น TOEFL IELTS TOEIC ภาษาจีนมีการสอบวัดระดับทางภาษาที่เรียกว่า การสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาจีน (HSK) ภาษาเกาหลี มีการสอบวัดระดับทางภาษาที่เรียกว่า การสอบวัดระดับความถนัดทางภาษาเกาหลี (TOPIK) และภาษาญี่ปุ่น มีการสอบวัดระดับทางภาษาที่เรียกว่า การสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น (JLPT) โดยแบ่งการสอบออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ N5 (ง่ายที่สุด) ถึงระดับ N1 (ยากที่สุด) สถิติในปี ค.ศ. 2010 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มสอบวัดระดับ ภาษาญี่ปุ่นด้วยข้อสอบรูปแบบใหม่นี้ มีจำนวนผู้เข้าสอบ 607,971 คน และในปี ค.ศ. 2019 มีผู้เข้าสอบถึง 1,168,535 คน จากทั่วโลก (The Japan Foundation, 2019) จากสถิติเห็นได้ว่ามีจำนวนผู้เข้าสอบ เพิ่มขึ้นถึง 52.03% (ในปี ค.ศ. 1984 ถึงปี ค.ศ. 2009 การสอบวัดระดับรูปแบบเดิมแบ่งออกเป็นเพียง แค่ 4 ระดับ คือ ระดับ 4 ถึงระดับ 1) ปัจจุบันหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก (ภาษาญี่ปุ่น) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563 ได้กำหนดคุณสมบัตินิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์ หรือวิชาสหกิจศึกษา จำเป็นที่จะต้องมีความรู้เทียบเท่าระดับ N3 ของการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ส่งผลให้หลักสูตรควรเร่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยผ่านการทำข้อสอบจำลองสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นที่ทางหลักสูตรได้จัดทำขึ้น ผู้เรียนจะได้ทราบว่า ตนเองต้องพัฒนาความสามารถภาษาญี่ปุ่นในประเด็นใดบ้าง ทั้งด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์ การอ่าน การฟัง ข้อสอบจำลองทำให้ผู้เรียนทราบถึงโครงสร้างและรูปแบบของข้อสอบเพื่อจะสามารถทำข้อสอบได้ทัน ตามเวลาที่กำหนด ก่อนที่ผู้เรียนจะเข้าสอบข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการที่จัดขึ้น โดยเจแปน ฟาวน์เดชัน กรุงเทพฯ และนำผลสอบอย่างเป็นทางการไปยื่นประกอบการสมัครงานที่เกี่ยวข้อง กับภาษาญี่ปุ่นในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การวิเคราะห์ปัญหาทักษะการอ่านและการฟัง จากคะแนนสอบข้อสอบจำลองวัดระดับภาษาญี่ปุ่นของนิสิต จะทำให้หลักสูตรทราบถึงประเด็นปัญหา ทางภาษาญี่ปุ่นหลัก ๆ เกี่ยวกับทักษะการอ่านและการฟังจากคะแนนสอบข้อสอบจำลองวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ของนิสิต และนำข้อมูลผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนา นิสิตในหลักสูตรได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทักษะการอ่านและการฟังจากคะแนนสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นของนิสิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก (ภาษาญี่ปุ่น) ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 0186351 ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสอบวัดระดับ 1 ในระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 34 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้อสอบจำลองสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น แบบปรนัย จำนวน 67 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 110 นาที เพื่อวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นใน 2 ทักษะ คือ ทักษะการอ่าน และทักษะการฟัง โดยมีรายละเอียดของข้อสอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อสอบการอ่านและไวยากรณ์ จำนวน 39 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 70 นาที (ข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นรวมการอ่านและไวยากรณ์ไว้ด้วยกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เฉพาะข้อมูลในส่วนของการอ่านมาวิเคราะห์เท่านั้น) ซึ่งในส่วนของการอ่านแบ่งออกเป็น 7 ส่วนย่อย คือ ไวยากรณ์ 3 ส่วน การอ่าน 4 ส่วน

ไวยากรณ์ 3 ส่วน มีดังนี้

1) การเลือกใช้ไวยากรณ์ให้เหมาะสมกับประโยค Sentential grammar 1 (Selecting grammar form) จำนวน 13 ข้อ โดยให้ผู้สอบเลือกไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อหา

2) การเรียงประโยคให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ Sentential grammar 2 (Sentence composition) จำนวน 5 ข้อ โดยให้ผู้สอบเรียงประโยคและสื่อความหมายให้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

3) การเลือกใช้ไวยากรณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง (Text grammar) จำนวน 5 ข้อ โดยให้ผู้สอบเลือกตัวเลือกที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

การอ่าน 4 ส่วน มีดังนี้

1) เนื้อเรื่องสั้น Comprehension (Short passages) จำนวน 4 ข้อ โดยให้ผู้สอบอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาเกี่ยวกับประโยคอธิบายความ หรือประโยคคำสั่งในหัวข้อต่าง ๆ ทั้งในการดำเนินชีวิตและการทำงาน

2) เนื้อเรื่องกลาง Comprehension (Mid-size passages) จำนวน 6 ข้อ โดยให้ผู้สอบอ่านและทำความเข้าใจคำสำคัญ หรือความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (ประมาณ 350 ตัวอักษร) เช่น บทอธิบายความ หรือความเรียง

3) เนื้อเรื่องยาว Comprehension (Long passages) จำนวน 4 ข้อ โดยให้ผู้สอบอ่านและทำความเข้าใจเรื่องที่มีความผันเปลี่ยนของเนื้อเรื่องโดยสังเขป หรือเรื่องเกี่ยวกับตรรกะเหตุผล (ประมาณ 550 ตัวอักษร) เช่น บทอธิบายความเรียง หรือจดหมาย

4) การค้นหาข้อมูลจากเนื้อเรื่อง (Information retrieval) จำนวน 2 ข้อ โดยให้ผู้สอบหาข้อมูลที่จำเป็นจากเรื่องที่อ่าน (ประมาณ 600 ตัวอักษร) เช่น แผ่นพับ หรือโฆษณา

ส่วนที่ 2 ข้อสอบการฟัง จำนวน 28 ข้อ ใช้เวลาในการทำข้อสอบ 40 นาที ซึ่งข้อสอบการฟังแบ่งออกเป็น 5 ส่วนย่อย คือ

1) การเข้าใจหัวข้อเรื่องและสิ่งที่ต้องทำ (Task-based comprehension) จำนวน 6 ข้อ โดยให้ผู้สอบฟังจับใจความจากเนื้อเรื่อง เช่น การขอเรื่อง การชี้แนะ การเสนอแนะ ในกระดาษข้อสอบจะมีตัวเลือกเขียนไว้ ตัวเลือกจะมีทั้งที่เป็นรูปภาพและตัวหนังสือ

2) การเข้าใจประเด็นสำคัญ (Comprehension of key points) จำนวน 6 ข้อ โดยให้ผู้สอบฟังจับใจความประเด็นสำคัญที่เป็นคำถามจากเนื้อเรื่อง ซึ่งถามเกี่ยวกับเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ของเรื่อง ความรู้สึกของผู้พูด ฯลฯ

3) การเข้าใจเค้าโครงเรื่อง (Comprehension of general outline) จำนวน 3 ข้อ โดยให้ผู้สอบฟังเนื้อเรื่อง แล้วหาสิ่งที่อยากบอกโดยรวม หรือเจตนาของผู้พูด

4) การเลือกใช้คำพูด (Verbal expressions) จำนวน 4 ข้อ โดยให้ผู้สอบฟัง และเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ โดยดูรูปและสมมุติว่าเป็นคนคนนั้น แล้วตอบคำถามด้วยสำนวนขอเรื่องหรือขออนุญาต

5) การตอบทันที (Quick response) จำนวน 9 ข้อ โดยให้ผู้สอบฟังประโยคสั้น ๆ เช่น คำถาม การบอกกล่าวหรือรายงาน การขอเรื่อง การทักทายฯ แล้วเลือกคำตอบของประโยคนั้น ๆ ในทันที

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสอบข้อสอบจำลองการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นกับกลุ่มตัวอย่างในระยะเวลา 110 นาที ตามเวลาในการจัดสอบจริง และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ตรวจข้อสอบ หาค่าเฉลี่ยของคะแนนในภาพรวมเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของนิสิตในทักษะการอ่านและการฟัง

2) วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปของคะแนนสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นในแต่ละส่วน เพื่อจำแนกข้อสอบที่นิสิตส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีอุปสรรคใดในการทำความเข้าใจภาษาญี่ปุ่น

4. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทักษะการอ่านและการฟังจากคะแนนสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นของนิสิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น ชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 34 คน โดยนำผลการสอบจากข้อสอบจำลองของนิสิต มาทำการวิเคราะห์ปัญหาที่พบจากการทำข้อสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ด้านทักษะการอ่านและทักษะการฟัง ดังนี้

4.1 ความสามารถในการอ่านภาษาญี่ปุ่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในการอ่านพบว่า นิสิตมีปัญหาการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องกลาง Comprehension (Mid-size passages) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ ปัญหาการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องยาว Comprehension (Long passages) คิดเป็นร้อยละ 73.53 และปัญหาการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องสั้น Comprehension (Short passages) คิดเป็นร้อยละ 67.71 ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปปัญหาทักษะการอ่านในแต่ละส่วน

	Comprehension (Short passages)		Comprehension (Mid-size passages)		Comprehension (Long passages)		Information retrieval	
	N	%	N	%	N	%	N	%
จำนวนคนที่ได้ 50% ขึ้นไป ของคะแนนเต็มในแต่ละส่วน	12	35.29	8	23.53	9	26.47	19	55.88
จำนวนคนที่ได้น้อยกว่า 50% ของคะแนนเต็มในแต่ละส่วน	22	67.71	26	76.47	25	73.53	15	44.12
รวม (คน)	34		34		34		34	

ตาราง 2 ผลคะแนนดิบ ค่าร้อยละทักษะการอ่าน

นิสิต	Short Passages (เต็ม 12)	ค่าร้อยละ	Mid-size passages (เต็ม 24)	ค่าร้อยละ	Long passages (เต็ม 16)	ค่าร้อยละ	Information retrieval (เต็ม 8)	ค่าร้อยละ
S1	3	25	4	16.66	0	0	4	50
S2	3	25	4	16.66	4	25	4	50
S3	6	50	4	16.66	12	75	0	0
S4	3	25	0	0	0	0	0	0
S5	3	25	4	16.66	4	25	0	0
S6	3	25	8	33.33	4	25	4	50
S7	3	25	4	16.66	12	75	4	50
S8	3	25	0	0	8	50	0	0
S9	6	50	8	33.33	0	0	4	50
S10	3	25	4	16.66	4	25	0	0
S11	3	25	0	0	4	25	0	0
S12	6	50	8	33.33	0	0	0	0
S13	6	50	8	33.33	4	25	0	0
S14	3	25	12	50	0	0	4	50
S15	0	0	12	50	4	25	0	0
S16	0	0	4	16.66	4	25	8	100
S17	6	50	4	16.66	4	25	0	0
S18	3	25	20	83.33	4	25	0	0
S19	0	0	16	66.66	4	25	0	0
S20	3	25	16	66.66	0	0	4	50
S21	3	25	4	16.66	0	0	4	50
S22	6	50	12	50	4	25	4	50
S23	3	25	16	66.66	4	25	0	0
S24	6	50	4	16.66	12	75	4	50

ตาราง 2 (ต่อ)

นิสิต	Short Passages (เต็ม 12)	คำร้อยละ	Mid-size passages (เต็ม 24)	คำร้อยละ	Long passages (เต็ม 16)	คำร้อยละ	Information retrieval (เต็ม 8)	คำร้อยละ
S25	3	25	8	33.33	0	0	4	50
S26	3	25	12	50	0	0	4	50
S27	0	0	8	33.33	8	50	0	0
S28	6	50	8	33.33	8	50	4	50
S29	6	50	4	16.66	12	75	8	100
S30	6	50	4	16.66	8	50	4	50
S31	3	25	0	0	4	25	4	50
S32	6	50	4	16.66	4	25	8	100
S33	6	50	4	16.66	4	25	4	50
S34	3	25	8	33.33	12	75	0	0

4.2 ความสามารถในการฟังภาษาญี่ปุ่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดสอบความรู้ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในการฟังพบว่า นิสิตมีปัญหาการฟังเกี่ยวกับการตอบทันที (Quick response) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.53 รองลงมา คือ ปัญหาการฟังเกี่ยวกับการเลือกใช้คำพูด (Verbal expressions) คิดเป็นร้อยละ 70.59 ปัญหาการฟังเกี่ยวกับการเข้าใจเค้าโครงเรื่อง (Comprehension of general outline) คิดเป็นร้อยละ 64.71 และปัญหาการฟังเกี่ยวกับการเข้าใจหัวข้อเรื่องและสิ่งที่ต้องทำ (Task-based comprehension) คิดเป็นร้อยละ 58.82 ตามลำดับ ดังตาราง 3

ตาราง 3 สรุปปัญหาทักษะการฟังในแต่ละส่วน

	Task-based comprehension		Comprehension of key points		Comprehension of general outline		Verbal expressions		Quick response	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
จำนวนคนที่ได้ 50% ขึ้นไป ของคะแนนเต็ม ในแต่ละส่วน	14	41.18	17	50	12	35.29	10	29.41	9	26.47
จำนวนคนที่ได้ น้อยกว่า 50% ของคะแนนเต็ม ในแต่ละส่วน	20	58.82	17	50	22	64.71	24	70.59	25	73.53
รวม (คน)	34		34		34		34		34	

ตาราง 4 ผลคะแนนดิบ คำร้อยละทักษะการฟัง

นิสิต	Task-based comprehension (เต็ม 18)	คำร้อยละ	Comprehension of key points (เต็ม 18)	คำร้อยละ	Comprehension of general outline (เต็ม 9)	คำร้อยละ	Verbal expressions (เต็ม 8)	คำร้อยละ	Quick response (เต็ม 9)	คำร้อยละ
S1	6	33.33	9	50	3	33.33	0	0	3	33.33
S2	6	33.33	0	0	6	66.66	2	25	4	44.44
S3	6	33.33	0	0	0	0	0	0	4	44.44
S4	9	50	3	16.66	6	66.66	2	25	3	33.33
S5	12	66.66	12	66.66	0	0	4	50	4	44.44
S6	0	0	12	66.66	6	66.66	2	25	4	44.44
S7	3	16.66	12	66.66	3	33.33	0	0	2	22.22
S8	12	66.66	12	66.66	3	33.33	2	25	3	33.33
S9	15	83.33	0	0	3	33.33	2	25	3	33.33
S10	6	33.33	6	33.33	3	33.33	2	25	4	44.44
S11	9	50	3	16.66	9	100	4	50	4	44.44
S12	6	33.33	6	33.33	0	0	0	0	2	22.22
S13	12	66.66	6	33.33	3	33.33	2	25	4	44.44
S14	9	50	6	33.33	0	0	4	50	4	44.44
S15	12	66.66	12	66.66	0	0	6	75	5	55.55
S16	9	50	0	0	0	0	2	25	4	44.44
S17	6	33.33	9	50	6	66.66	2	25	6	66.66
S18	6	33.33	9	50	6	66.66	2	25	1	11.11
S19	6	33.33	9	50	3	33.33	0	0	1	11.11
S20	3	16.66	9	50	6	66.66	8	100	5	55.55
S21	6	33.33	6	33.33	9	100	2	25	3	33.33
S22	6	33.33	9	50	0	0	2	25	1	11.11
S23	3	16.66	9	50	3	33.33	4	50	5	55.55
S24	0	0	0	0	0	0	4	50	3	33.33
S25	6	33.33	6	33.33	3	33.33	0	0	5	55.55
S26	9	50	12	66.66	9	100	8	100	7	77.77
S27	15	83.33	3	16.66	3	33.33	2	25	3	33.33
S28	3	16.66	6	33.33	3	33.33	4	50	5	55.55
S29	9	50	9	50	3	33.33	0	0	5	55.55
S30	9	50	3	16.66	9	100	2	25	4	44.44
S31	3	16.66	12	66.66	3	33.33	0	0	1	11.11
S32	3	16.66	3	16.66	0	0	0	0	3	33.33
S33	3	16.66	9	50	6	66.66	2	25	2	22.22
S34	12	66.66	9	50	9	100	4	50	5	55.55

5. อภิปรายผลการวิจัย

ด้านทักษะการอ่าน เนื้อหาในข้อสอบ ประกอบไปด้วย 1) เนื้อเรื่องสั้น Comprehension (Short passages) 2) เนื้อเรื่องกลาง Comprehension (Mid-size passages) 3) เนื้อเรื่องยาว Comprehension (Long passages) 4) การค้นหาข้อมูลจากเนื้อเรื่อง (Information retrieval) เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมผลคะแนนจากทั้ง 4 ส่วน พบว่า นิสิตมีปัญหาในการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องกลาง Comprehension (Mid-size passages) มากที่สุด รองลงมา คือ ปัญหาการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องยาว Comprehension (Long passages) และปัญหาการอ่านเกี่ยวกับเนื้อเรื่องสั้น Comprehension (Short passages) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาร์ไลยาร์ท (Arlaiyart, 2015), อมรรัตน์ และเทวิช (2560) พบว่า ปัญหาในการอ่านภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยคือ การทำความเข้าใจความหมายของบทอ่าน

ด้านทักษะการฟัง เนื้อหาในข้อสอบ ประกอบไปด้วย 1) การเข้าใจหัวข้อเรื่องและสิ่งที่ต้องทำ (Task-based comprehension) 2) การเข้าใจประเด็นสำคัญ (Comprehension of key points) 3) การเข้าใจเค้าโครงเรื่อง (Comprehension of general outline) 4) การเลือกใช้คำพูด (Verbal expressions) 5) การตอบทันที (Quick response) เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมผลคะแนนจากทั้ง 5 ส่วน พบว่า นิสิตมีปัญหาในการฟังเกี่ยวกับการตอบทันที (Quick response) มากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการเลือกใช้คำพูด (Verbal expressions) ปัญหาการฟังเกี่ยวกับการเข้าใจเค้าโครงเรื่อง (Comprehension of general outline) และปัญหาการฟังเกี่ยวกับการเข้าใจหัวข้อเรื่องและสิ่งที่ต้องทำ (Task-based comprehension) ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจผลการสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยผกาทิพย์ และพัชรพร (2556) พบว่าทักษะการฟัง คือ ทักษะที่อ่อนที่สุด (การสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นไม่มีการทดสอบทักษะการพูด) 横山 (Yokoyama, 2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การฟังภาษาที่สอง พบว่า ความเข้าใจในการฟังข้อสอบ “เน้นที่การได้คำตอบที่ถูกต้องและมีจุดประสงค์ที่แตกต่างจากความเข้าใจในการฟังในชีวิตประจำวัน” การที่ผู้เรียนมีเวลาจำกัดในการทำข้อสอบ อาจส่งผลต่อการเลือกคำตอบจากตัวเลือก การไม่เข้าใจคำศัพท์ในบทสนทนาก็เป็นสาเหตุอีกอย่างหนึ่งด้วยเช่นกัน (สุณีย์รัตน์ และพัชรพร, 2562)

ปัญหาที่พบในการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดจากตัวผู้เรียนเอง และอาจสะท้อนถึงเนื้อหา หรือวิธีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่าน และทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น ทั้งนี้ถ้าได้รับการปรับปรุงแก้ไข วางแผนส่งเสริมพัฒนาทักษะดังกล่าวตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 โดยปูพื้นฐานด้วยการให้อ่านเนื้อหาง่าย ๆ ฝึกทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ฟังเนื้อหาภาษาญี่ปุ่นง่าย ๆ ฝึกทำความเข้าใจเนื้อหาที่ฟังโดยไม่ดูสคริปต์ อาจจะจัดเป็นโครงการส่งเสริมพัฒนาทักษะการอ่าน และการฟังนอกเวลาเรียน กำกับและติดตามผลของกิจกรรมที่ให้นิสิตทำอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการของนิสิต

6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

6.1 หลักสูตรควรจัดให้มีการเรียนการสอน หรือฝึกทำข้อสอบจำลองตามประเภทของปัญหาที่พบเพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด โดยเสริมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการฟังนอกห้องเรียน พร้อมกับสอนการใช้กลยุทธ์การอ่าน และกลยุทธ์การฟังให้กับผู้เรียน

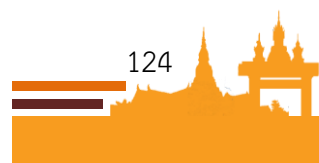
6.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการอ่าน และการฟังภาษาญี่ปุ่นของนิสิต

7. เอกสารอ้างอิง

- ผกาทิพย์ สกุลครู และพัชรพร แก้วกฤษฎาภรณ์. (2556). วิเคราะห์เนื้อหาความรู้ภาษาญี่ปุ่นในหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานสากล. *วารสารภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่น*, 1(1), 27-52.
- สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข และพัชรพร แก้วกฤษฎาภรณ์. (2562). การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาญี่ปุ่นโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ. *วารสาร ญี่ปุ่น ศึกษา*, 36(1), 102-117.
- อมรรัตน์ มะโนบาล และเตวิช เสวตไอยาราม. (2560). การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, 7(1), 33-50.
- Japanese Language Proficiency Test. (2021). *Past Test Data*. Retrieved from <https://www.jlpt.jp/e/statistics/archive.html> September 7th, 2021.

การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหา ของโพลยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

The Development of Physics Problem-Solving Ability on Force and Electric Field by Using Inquiry-Based Learning Incorporated with Polya's Problem Solving Technique for Eleventh Grade Students

ธัญวรัตน์ ศรีเขตต์¹

ทิพย์วรรณ หงกะเชิญ²

ชัยวรรณ สายเผ่าพันธุ์³

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทรงธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ เทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้

^{1,2,3} หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

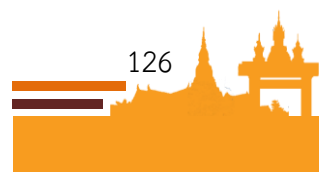
Abstract

The purposes of this were to compare physics problem solving ability on force and electric field of eleventh grade students after using inquiry-based learning incorporated with Polya's problem solving technique and the satisfaction of students using inquiry-Based learning Incorporated with Polya's Problem Solving Technique. The target group was 40 students of eleventh grade students in the second semester of academic year 2021 at Watsongtham school, Bangkok. They were selected through the cluster random sampling. The research instruments were 1) lesson plans for using inquiry-based learning incorporated with Polya's problem solving technique 2) physics problem solving ability test and 3) questionnaires on satisfaction to physics learning management. The data were analyzed by using mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The research findings were as follows

1. Student's physics problem solving ability on force and electric field after using inquiry-based learning incorporated with Polya's problem solving technique was higher than before. It was statistically significant at the .05 level.
2. Students' satisfaction to physics learning management was was high in all respects.

Keywords: Physics Problem Solving Ability, Polya's Problem Solving Technique, Inquiry-Based Learning Method

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยเฉพาะในวิชาฟิสิกส์ซึ่งนอกจากต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นแล้วยังต้องการให้นักเรียนได้ฝึกฝนกระบวนการคิด และจากผลการประเมินระดับชาติ PISA และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดีที่พบว่าคะแนนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นั่นคือ นักเรียนส่วนใหญ่ขาดกระบวนการคิดที่เป็นระบบไม่สามารถลำดับความคิดเป็นขั้นตอนได้ ขาดการเชื่อมโยงความรู้ ไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ นอกจากนี้จากการที่ผู้วิจัยยังพบอีกว่านักเรียนมีปัญหาในการแก้โจทย์ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีนัส ชาลี (2563) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตันตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์อยู่ในระดับพอใช้ร้อยละ 76.25 และอยู่ในระดับควรปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 20 และระดับปานกลางร้อยละ 3.75 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangkaew (2016) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ จะมีปัญหาในเรื่องความเข้าใจหลักการทางฟิสิกส์การให้เหตุผล ที่มาของปรากฏการณ์ทางธรรมชาตินั้นรวมถึงความสามารถในด้านตัวเลขซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ และยังสอดคล้อง กับสภาพปัญหา ซึ่งพบจากงานวิจัยของ Wajana (2007) ที่ทำการศึกษาความเข้าใจของนักเรียนชั้นปีที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ฟิสิกส์ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาของผู้เรียนในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ อยู่ในแนวทางเดียวกันคือผู้เรียนไม่สามารถนำข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการแก้โจทย์ปัญหามาเชื่อมโยงกับหลักการทางฟิสิกส์ที่เกี่ยวข้องอย่างสมเหตุสมผลอีกทั้งการที่ผู้เรียนจดจำสมการหลักการเพื่อนำไปใช้ในการแก้โจทย์ปัญหาอาจส่งผลให้ผู้เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริงจนไม่สามารถต่อยอดองค์ความรู้ทางฟิสิกส์ต่อไป ไม่ได้ในอนาคตโดยปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหา ได้แก่ เนื้อหาในรายวิชาบางเนื้อหามีความยากและมีสถานการณ์ที่แสดงถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ค่อนข้างซับซ้อน และจากการที่ผู้วิจัยได้สอนนักเรียนชั้นปี 5 โรงเรียนวัดทรงธรรม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 ทำให้ทราบว่า สาเหตุที่สำคัญที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ได้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้พื้นฐานในการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ไม่มีความมั่นใจในการหาคำตอบของโจทย์ปัญหา ขาดความรอบคอบในการคิดคำนวณ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนครูควรสอดแทรกกระบวนการแก้ปัญหาลงไปด้วย โดยกระบวนการแก้ปัญหานั้นถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย คือ กระบวนการแก้ปัญหามาของ โพลยา (Polya, 1973) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน 1) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา 2) ขั้นวางแผนการแก้ปัญห 3) ขั้นดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และ 4) ขั้นตรวจสอบผล/คำตอบ ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาย่อยเป็นขั้นตอน พัฒนาวิธีคิดและวิเคราะห์แบบมีเหตุผลเพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาย่อย ๆ ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนารัตน์ วัดไสยสง (2544) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบสอบหาความรู้โดยเน้นการแก้โจทย์ปัญหาตามเทคนิคของโพลยา มีคะแนนความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลก ดวงดาวและอวกาศ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

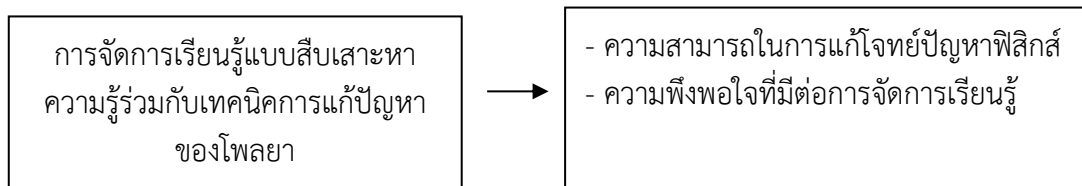
จากการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้นำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการแก้ปัญหาตามเทคนิคของโพลยา มาใช้พัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้ผู้เรียนมีแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการทำตามแผนที่วางไว้ มีทักษะการวิเคราะห์การคิดคำนวณ และมีการตรวจสอบคำตอบเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความรอบคอบมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้าของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทรงธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 4 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 155 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทรงธรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 40 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า จำนวน 4 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) อยู่ระหว่าง 0.67–1.00

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า แบบอัตนัย จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยโจทย์ปัญหาฟิสิกส์ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของการแก้ปัญหตามเทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา ทั้ง 4 ขั้นตอน คือเข้าใจปัญหา ขั้นวางแผน ขั้นเนิการ และขั้นตรวจสอบ

ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.39–0.57 มีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25–0.32 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.96

3) แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามที่มีลักษณะการตอบแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ก่อนสอนผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า จำนวน 6 ข้อ ตรวจและบันทึกเป็นคะแนนสอบก่อนเรียน

2) ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า จำนวน 4 แผน เป็นเวลาทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

3) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้แล้วให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า ตรวจและบันทึกเป็นคะแนนสอบหลังเรียน

4) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ และบันทึกคะแนน

5) นำผลคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหของโพลยา ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คะแนน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	40	42	13.35	3.01	-36.67*	.000
หลังเรียน			33.13	2.68		

* $p < .05$

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้า ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน พบว่าจากคะแนนเต็ม 42 คะแนน นักเรียนมีคะแนนก่อนและหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.35 และ 33.13 คะแนนตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 3.01 และ 2.68 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติทดสอบค่าที่พบว่า ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ เรื่องแรงและสนามไฟฟ้า ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 ผลความพึงพอใจวิชาฟิสิกส์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยา ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกระบวนการเรียนการสอน				
1	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและการทำโจทย์ปัญหา	4.29	0.56	มาก
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหาและการทำโจทย์ปัญหามากขึ้น	4.00	1.29	มาก
3	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจและหลากหลาย	4.18	0.72	มาก
4	กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.25	0.62	มาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือซักถามแลกเปลี่ยนตามความสนใจ	4.32	0.58	มาก
ค่าเฉลี่ยด้านกระบวนการเรียนการสอน		4.21	0.56	มาก
ด้านครูผู้สอน				
6	ผู้สอนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	4.29	0.56	มาก
7	ผู้สอนสรุปบทเรียน เนื้อหาได้ถูกต้อง และง่ายต่อการเข้าใจ	4.21	0.74	มาก
8	ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้	4.32	0.58	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9	ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้เกิดการเรียนรู้	4.29	0.63	มาก
10	ผู้สอนมีวิธีการสอนที่หลากหลาย	4.11	0.95	มาก
	ค่าเฉลี่ยด้านครูผู้สอน	4.24	4.24	มาก
	ด้านทักษะ/กระบวนการ			
11	นักเรียนมีทักษะการคำนวณได้ดีขึ้น	3.93	0.99	มาก
12	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ	4.14	0.62	มาก
13	นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.82	1.08	มาก
14	นักเรียนเกิดความภูมิใจในตนเอง ที่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ยากได้ ด้วยตนเอง	3.96	1.03	มาก
15	นักเรียนนำความรู้จากวิชานี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.86	1.05	มาก
13	นักเรียนได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.82	1.08	มาก
	ค่าเฉลี่ยด้านทักษะ/กระบวนการ	3.94	0.96	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.13	0.80	มาก

จากตาราง 2 แสดงความพึงพอใจวิชาฟิสิกส์ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดทรงธรรม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาโดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 (S.D. = 0.08) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านครูผู้สอนมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.24 (S.D. = 0.69) อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านกระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.75) อยู่ในระดับมาก และด้านทักษะ/กระบวนการ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = 0.96) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์ เรื่อง แรงและสนามไฟฟ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ซึ่งนำมาแทรกในขั้นที่ 4 ซึ่งเป็นขั้นขยายความรู้ของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการคิด วิเคราะห์และแก้ไขโจทย์ปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีลำดับขั้นตอน โดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ขั้นทำความเข้าใจปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์ประเด็นของปัญหาว่าโจทย์ต้องการทราบอะไร และโจทย์ให้ข้อมูลอะไรมาบ้าง 2) ขั้นวางแผนแก้ปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องระหว่างข้อมูลที่โจทย์ให้มากับสิ่งที่ต้องการทราบ โดยการอธิบายให้อยู่ในรูปของสมการที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ปัญหาที่ต้องการหาคำตอบ 3) ขั้นปฏิบัติตามแผน นักเรียนลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ในขั้นที่สอง

โดยการแทนค่าตัวแปรต่าง ๆ ลงในสมการเพื่อหาคำตอบของตัวแปรที่ต้องการทราบ 4) ขั้นตรวจสอบ ผู้เรียนตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบโดยการตรวจสอบคำตอบที่ได้ย้อนหลัง จะเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาด้วยเทคนิคของโพลามีขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้ผู้เรียนฝึกคิดแก้ปัญหาได้อย่างเป็นขั้นตอน และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนจะต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตัดสินใจด้วยตนเองเป็นการพัฒนาทักษะในการคิดเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อนำการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้มาใช้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาซึ่งเป็นการเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีแก้ปัญหาด้วยตนเองได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการทำตามแผนที่วางไว้ มีทักษะการวิเคราะห์การคิดคำนวณ และมีการตรวจสอบคำตอบเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีความรอบคอบมากขึ้น จึงส่งผลให้ผู้เรียน

มีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิตยา สลิณ (2560) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์และทักษะการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา พบว่าทักษะการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาวิชาฟิสิกส์โดยใช้เทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฉันทรัตน์ พลเยี่ยม (2560) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนารัตน์ วัดไสยสง (2544) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยเน้นการแก้โจทย์ปัญหาตามเทคนิคของโพลยา มีคะแนนความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาวิทยาศาสตร์ เรื่อง โลก ดวงดาวและอวกาศ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทำกิจกรรม ฝึกการคิด คำนวณเพื่อหาคำตอบด้วยตนเอง นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เมื่อนำเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยามาประยุกต์ใช้ในขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ทำการคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนเกิดความภูมิใจในตนเองที่สามารถแก้โจทย์ปัญหาที่ยากด้วยตนเองได้ การคิดคำนวณวิเคราะห์โจทย์ปัญหาได้อย่างเป็นระบบขั้นตอนนี้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการทำโจทย์ปัญหาได้มากขึ้นโดยมีการร่วมมือกันทำโจทย์เป็นกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ เจียเจริญ (2560) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่องสภาพสมดุลและสภาพยืดหยุ่นที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการแก้โจทย์ปัญหา

ของโพลยา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยาอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ตามเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาในชั้นที่ 4 ขึ้นตรวจสอบนักเรียนมักลืมที่จะตรวจสอบคำตอบซึ่งพบบ่อยมาก ดังนั้น ครูจึงต้องคอยย้ำให้นักเรียนตรวจสอบคำตอบจนเคยชิน

2. สำหรับตัวอย่างโจทย์ฟิสิกส์สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียนในแต่ละระดับ เช่น ผู้เรียนที่ที่อยู่ในเกณฑ์ที่มีความรู้พื้นฐานที่ดี ครูอาจจะประยุกต์ให้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากลองทำ หรือผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานที่ค่อนข้างน้อยอาจจะใช้โจทย์ที่ไม่ซับซ้อนมากนักเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ตามเทคนิคของโพลยา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เนื่องจากพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันตลอดเวลา

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาของโพลยาในเนื้อหาฟิสิกส์อื่น ๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนมีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

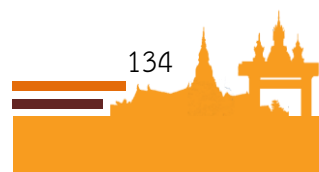
8. เอกสารอ้างอิง

- ทิตยา สลิณ. (2017). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาฟิสิกส์ ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์ และศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาฟิสิกส์ เรื่อง โมเมนตัมและการชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 93-108.
- ฉันทรัตน์ พลเยี่ยม. (2517). การศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาฟิสิกส์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์ เรื่องโมเมนตัมและการชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 22(1), 84-95.
- พนารัตน์ วัดไทยสง. (2544). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้และแก้โจทย์ปัญหาตามเทคนิคของ โพลยา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พัธนันท์ เจียเจริญ. (2560). การจัดการเรียนรู้วิชาฟิสิกส์ เรื่อง สภาพสมดุลและสภาพยืดหยุ่นที่ได้รับ การสอนโดยใช้รูปแบบวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการแก้โจทย์ปัญหา ของโพลยาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วินัส ชาลี และชนินันท์ พฤกษ์ประมุข. (2563). ความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ เรื่อง กฎการเคลื่อนที่ของนิวตันตามกระบวนการแก้โจทย์ปัญหาของโพลยา ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 35(3), 72-84.
- เอกวิทย์ ดวงแก้ว, ศรีณย์ ภิบาลชนม์ และเชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2016). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับกลวิธีแก้โจทย์ปัญหาทางฟิสิกส์ เชิงตรรกะของเฮลเลอร์และเฮลเลอร์. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 18(1), 202-210.
- Polya, G. (1973). *How To Solve It: A New Aspect of Mathematical Method*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Wajana, A. (2007). *The survey of expectation in learning physics between teachers and students*. Proceeding of 33rd congress on science and technology of Thailand. Khonkaen: Khonkaen University. pp. 137-140.

การพัฒนากิจกรรมโดยใช้นิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย

Activity Development by Storytelling to Promote Morality and Ethic for Early Children

สิริรัตนา มุ่งคุณโคตร¹

นิตยา ศรีताल²

บทคัดย่อ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร พบว่า การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการเล่นนิทาน เป็นกิจกรรมที่ใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการสอดแทรก กิจกรรมการสอน มีการแนะนำ เพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมในสังคม ซึ่งกิจกรรมการสอนที่ใช้นิทานประกอบการสอนนั้นโดยเรียนรู้ผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สังเกตพฤติกรรมนักเรียนระดับปฐมวัย และเลือกคุณลักษณะของสื่อการสอนจากนิทานที่น่าสนใจ สำหรับเด็กที่สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐาน 2) เตรียมความพร้อม จัดเตรียมสถานที่ และอื่น ๆ ในการใช้สื่อการสอนจากนิทานที่น่าสนใจสำหรับเด็กที่สอดคล้องกับการพัฒนา เด็กปฐมวัย และเครื่องมืออื่น ๆ ประกอบการใช้ในกิจกรรมดังกล่าว 3) กำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรมของตัวแบบจากนิทาน เพื่อการจดจำพฤติกรรมที่เด็กสนใจ 4) จัดกิจกรรมที่เด็กสนใจเรียนรู้ ร่วมกัน และให้เด็กปฏิบัติตาม ครูคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด 5) ครูสรุปกิจกรรมให้เด็กฟัง ถอดบทเรียน แยกแยะ สิ่งที่ดีควร ไม่ควร อย่างไร พร้อมกับการให้รางวัลผู้ที่ผลงานดี และรางวัลควรเป็นสิ่งที่เด็กชอบ

โดยสรุป การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการเล่นนิทาน อันจะนำไปสู่ การพัฒนาให้มีคุณลักษณะของคุณงามความดี ที่เกิดขึ้นในใจ เป็นแนวทางการประพฤติ ปฏิบัติที่ดีงาม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม เป็นการส่งเสริมแสดงออกในพฤติกรรม ที่ดีงาม เช่น ความมีระเบียบวินัย หรือการปฏิบัติตนเป็นคนดี เพื่อความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ ในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมที่ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: คุณธรรม จริยธรรม นิทาน เด็กปฐมวัย

¹นักวิชาการอิสระ

²นักวิชาการอิสระ

Abstract

The body of knowledge obtained from academic resources was found to develop activities enhancing morals and ethics by storytelling, whereas stories with contents guiding life living on morals and ethics were approached intervening in learning and teaching procedures to the kindergarteners to provide them growing up to be good people fulfilled with morals and ethics living in the society. The activities were conducted through 5-stage procedure as following: 1) observing behaviors of the kindergarteners and selecting teaching aids from the stories interesting and according with the development of the kindergarteners on basic morals and ethics, 2) preparing and providing facility for all activities being conducted sufficiently, 3) specifying activities focusing morals developing out of modeling in the stories, 4) providing activities that learners having common interest and getting them practicing with close assisting by teachers, and 5) summarizing, focusing and flying lessons learnt with encouraging and reward accordingly.

In conclusion, to develop activity enhancing morals and ethics utilizing storytelling could lead to develop the kindergarteners having goodness in mind as the guidance for physical, verbal and mental good deed to themselves, others and the society. It can be the promotion for enriching good behaviors, disciplinary being and to be good people as to sustain public order and peaceful coexistence.

Keywords: Morality, Novel, Early childhood children

1. บทนำ

การศึกษาจะต้องพัฒนาเด็กให้มีความรู้ความสามารถจนสามารถประกอบอาชีพได้ ต้องให้เด็กรู้จักการทำงานและรู้จักดูแลสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง และต้องอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดี คุณธรรมจริยธรรมเป็นความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม บุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรมจะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม และถ้าสังคมใดที่มีบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้สังคมนั้นพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมอันเป็นมาตรฐานกลางย่อมมีความสับสนอลเวง มีผลต่อการพัฒนาและมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 3) ให้ความสำคัญต่อวิธีการการจัดการเรียนรู้จริยธรรมแก่เด็กให้เหมาะสม เพื่อเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะออกไปใช้ชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ องค์ประกอบที่สำคัญที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมสำหรับเด็ก มีองค์ประกอบสำคัญ 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบภายในตัวบุคคล และองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล

การพัฒนากิจกรรมโดยการใช้นิทาน เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเด็กปฐมวัยนี้จะเริ่มเข้าใจและเริ่มมีจินตนาการ มีการเลียนแบบ นิทานจึงเป็นหัวใจสำคัญของเด็ก ทำให้เด็กมีจินตนาการอันกว้างไกล เนื่องมาจากการมีนิทานเป็นสื่อ และในการจัดประสบการณ์ทุก ๆ กิจกรรม ครูควรจะใช้นิทานเป็นสื่อในการเรียนรู้ของเด็ก ผลจากการที่เด็กได้ฟังนิทาน ทำให้เด็กจดจำได้นาน และสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีถ้านิทานที่ครูเล่าให้เด็กฟังนั้นตรงกับชีวิตจริง และสามารถเชื่อมโยงกันได้ จุดสำคัญอยู่ที่ครูมีกลวิธีในการเล่านิทาน การกำหนดตัวแสดงในนิทานที่มีความหมายและให้บทบาทของการแสดงที่เป็นสื่อให้เด็กจดจำได้ดี การที่ครูใช้นิทานสอนเด็กปฐมวัยนั้น เพราะนิทานเป็นสื่อชนิดหนึ่ง ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กแทบทุกวัย โดยเฉพาะเด็กปฐมวัย เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จะถูกกลั่นกรองออกมาเป็นนิทานในหลาย ๆ ลักษณะที่ผู้ฟัง ฟังแล้วจะเกิดความเพลิดเพลิน ให้ความรู้ ทัศนคติ ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยม ผู้ใหญ่จึงมักใช้นิทานเป็นสื่อที่จะช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินและช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อกันมา โดยใช้วาจาเป็นสื่อของการถ่ายทอด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าใครเป็นเจ้าของเรื่องนั้น ๆ รู้แต่ว่าการเล่านิทานมีมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ และเป็นที่ยอมรับในหมู่ชนทุกชั้น นิทานจัดเป็นวรรณกรรมที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ในทำนองเดียวกัน การที่เด็กชอบสิ่งใดเด็กก็จะสนใจและกระทำสิ่งนั้นได้นาน นิทานจึงช่วยสร้างสมาธิของเด็กให้ยาวนานขึ้น (เกริก ยूनพันธ์, 2539, หน้า 55-56) เมื่อเด็กมีสมาธิยาวนานขึ้น เด็กก็จะรับรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น ถ้านิทานเหล่านั้นได้รับการเสริมสร้างให้น่าสนใจด้วยเทคนิคใหม่ นิทานยังช่วยผ่อนคลายอารมณ์ พัฒนาภาษา ปลูกฝังนิสัยที่ดีให้กับเด็ก โน้มน้าวให้เด็กเปิดใจยอมรับพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นต้นแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพที่ดีขึ้น (สมศักดิ์ ปริบุณณะ, 2542, หน้า 61-62)

การจัดกิจกรรมการสอนโดยใช้นิทานสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ใช้ในการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ บ่มเพาะพฤติกรรมที่พึงตามลักษณะชีวิตที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต และช่วยให้เด็กใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี ในการเล่านิทาน มีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป ครูสามารถเลือกนำมาใช้กับเด็กได้ตามจุดประสงค์ที่ต้องการส่งเสริม เพราะเป็นนิทานที่มีอยู่แล้ว

หาได้ง่าย มีทั้งที่เป็นหนังสือและเป็นนิทานที่มีรูปประกอบ ซึ่งครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กสามารถนำมาเล่าให้เด็กฟัง โดยที่ครูไม่ต้องแต่งเอง (เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป, 2548, หน้า 27) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบนดูรา (Bandura) ที่ว่า การเรียนรู้ทางสังคม เกิดจากการได้เห็นการกระทำอันเป็นตัวอย่างจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เพราะพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละครในนิทานจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สามารถจำแนกพฤติกรรมของตัวละครที่ตนเองชื่นชอบ และเลียนแบบตัวละคร ดังนั้น นิทานที่จะนำมาเล่าให้เด็กฟังนั้น ควรเป็นนิทานที่ปลูกฝังพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง ซึ่งอาจใช้เทคนิคการเล่านิทานประกอบท่าทาง หรือสวมบทบาทเป็นตัวละครในนิทานจากสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจากนิทาน (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550, หน้า 65)

โดยสรุป นิทานเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ ดังนั้นการใช้นิทานเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เป็นการพัฒนาไปในแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวควรเลือกนิทานที่เด็กชอบ เลือกรางวัลที่เด็กทำกิจกรรมออกมาได้ดี เลือกสถานที่ ที่เหมาะสม เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเด็ก พร้อมทั้งการจัดเตรียมความพร้อมอื่น ๆ และมีการซ้อม การเตรียมตัว การแนะนำแนวทางการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในทางคุณธรรม จริยธรรม ที่เกิดจากการใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี ซึ่งจะทำต่อเนื่องทุกสัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ต่อ 1 เรื่อง พร้อมกับการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้เด็กเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานที่ดีในสังคมต่อไป โดยในบทความนี้จะได้กล่าวถึง การพัฒนากิจกรรมโดยการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2. ความหมายเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

ประภาศรี สีหอำไพ (2543, หน้า 21) ได้กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดีในทางศีลธรรม มีคุณงามความดีภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลผลิต ของความดี คือ ความชื่นชมยกย่องในขณะที่การกระทำชั่วย่นนำความเจ็บปวดมาให้ การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ตึงตามความเข้าใจ เรื่องการกระทำดีมีคุณธรรมเป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน เช่น การไม่ฆ่าสัตว์ไม่เบียดเบียน ไม่ลักขโมย ไม่ประพฤติผิดในกาม เป็นต้น สภาพการณ์ของการกระทำความดี คือ ความเหมาะสมความควรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถตัดสินใจในแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยหลักจริยธรรมที่สามารถจำแนกความถูกผิด สามารถสั่งสอนอบรมให้ปฏิบัติตามมาตรฐานของพฤติกรรมที่ถูกต้อง มีสติสัมปชัญญะ รับผิดชอบชั่วดี ตามทำนองคลองธรรม มีจิตใจลักษณะนิสัยและความตั้งใจหรือเจตนาที่ตึงตาม โดยเสกสรรค์ สงวนนาม (2545, หน้า 10) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักการดำเนินชีวิตอันประเสริฐ อันเกิดจากการประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องประสานกันระหว่างปัญญา ศีลและสมาธิ ซึ่งตั้งอยู่บนฐานแห่งสัจธรรมด้านจิตนิยามและกรรมนิยาม อันเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตโดยใช้ปัญญาและสมาธิ เป็นบทบาทรองรับเพื่อนำสู่เป้าหมาย คือ อิสราภาพในการดำรงชีวิต ซึ่งสมบัติ ท้ายเรือคำ (2543, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม ว่า คือ มาตรฐาน หรือแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและให้สังคมมีความสุขและพอใจ จริยธรรมไม่ได้เป็นเพียงการกระทำในสิ่งที่สังคมเห็นว่าดีหรือถูกต้องเท่านั้น

แต่รวมถึงสิ่งที่ต้องเลือกกระทำในการตัดสินใจความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และประภาศรี สีหอำไพ (2543, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า จริยธรรม หมายถึงหลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัยให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรมคุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงามอยู่ในสภาพแวดล้อมที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี ความถูกต้อง ความควรในการปฏิบัติตนเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย และเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น

สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะของคุณงามความดี ส่วนแนวทางประพฤติ ปฏิบัติที่ดีงามทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม เพื่อความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ดีงาม และมีพฤติกรรมที่ทุกสังคมยอมรับตัดสินตามกฎเกณฑ์ว่าถูก ผิด ดี ชั่ว ควรและไม่ควรทำซึ่งเป็นลักษณะการแสดงออกทางร่างกาย สรุปได้ว่า คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของคุณงามความดี และการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสิ่งที่ควรประพฤติภายใต้กรอบ กฎเกณฑ์ ที่สังคมเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

3. ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

ยนต์ ชุมจิต (2546, หน้า 262-263) ได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นเรื่องของความดีที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ส่วนการกระทำดีหรือพฤติกรรมดีที่บุคคลได้กระทำนั้นเป็นเรื่องของจริยธรรมด้วยเหตุนี้คุณธรรมและจริยธรรมจึงเป็นของคู่กัน กล่าวคือ เมื่อบุคคลมีจิตวิญญาณที่เปี่ยมไปด้วยคุณความดีย่อมจะกระทำแต่สิ่งที่ดีที่มีประโยชน์ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามหากบุคคลใด มีแต่ความคิดดี ๆ แต่ไร้การกระทำดีย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นแต่ประการใดแต่ก็ยังมีประโยชน์อยู่บ้างเพราะมิได้สร้างความสับสนวุ่นวาย หรือความเดือดร้อนเป็นอันตรายต่อผู้ใด บุคคลจะมีความสุขความเจริญทั้งในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานใด ๆ นั้นจะต้องประกอบด้วย “การคิดดี การพูดดี และการทำดี” การคิดดี หมายถึง คิดแต่สิ่งที่เป็นคุณเป็นประโยชน์ ไม่คิดในสิ่งที่ทำให้จิตใจต้องเศร้าหมอง เสื่อมโทรม ตกต่ำ พูดอย่างรวม ๆ ก็คือ ต้องไม่โลภ ไม่โกรธ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูด เพื่อเจ้า พูดด้วยความเมตตา พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดให้กำลังใจ ใช้ถ้อยคำอ่อนหวานจับใจ เป็นต้น สำหรับการกระทำดีนั้นให้เน้นไปที่พฤติกรรมทางกายในทางที่ดีเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น หลีกเลี่ยงการเบียดเบียนผู้อื่นทางกาย ไม่ยึดถือเอาสิ่งของของผู้อื่นมาโดยไม่อนุญาตมาเป็นของตนและไม่ประพฤติผิดทางประเวณี เป็นต้นการกระทำ ความดีทั้งสามด้านดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องเกี่ยวเนื่องกับคุณธรรมทั้งสิ้น

คุณค่าแห่งจริยธรรมยังเกี่ยวเนื่องกับกฎไตรลักษณ์ (พระธรรมปิฎก, 2542, หน้า 71-78) ดังพระธรรมปิฎกได้กล่าวไว้ ดังนี้

1. หลักอนิจจตา ความไม่เที่ยง ความเกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปของสิ่งทั้งหลายเป็นเหตุหลงผิดอย่างหนึ่ง เป็นเหตุให้เกิดความยึดมั่นถือมั่น ถ้าอยู่แบบไม่รู้เท่าทันสภาวะความเป็นจริง ก็จะอยู่อย่างความเป็นทาส ถ้าอยู่อย่างรู้เท่าทันยอมอยู่อย่างเป็นอิสระ และสามารถยึดเอาประโยชน์จากกฎธรรมดานี้ได้ ในทางจริยธรรม หลักอนิจจตา อาจใช้ประโยชน์ได้เป็นอันมาก เช่น

1.1 ในทางจริยธรรม เป็นประโยชน์ในทางนำมาสอนให้เข้าใจเรื่องความเสื่อมและความเจริญว่า ความเสื่อมและความเจริญหาเกิดมาจากลม ๆ แล้ง ๆ ไม่ได้เกิดมาจากเหตุและปัจจัย และเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถสร้างสรรค์ได้ ดังนั้นในทางจริยธรรม ความเป็นอนิจจัง หรือแม้เรียกว่าความเปลี่ยนแปลง จึงเป็นกฎธรรมชาติที่ทำให้มนุษย์มีความหวัง การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้าง ความเจริญทางวัตถุหรือนามธรรมตั้งแต่การทำคนโง่ให้เป็นคนฉลาด จนถึงทำปุถุชนให้เป็นพระอรหันต์ และการแก้ไข กลับตัวปรับปรุงตนเองทุกอย่างที่สุดแต่จะเข้าใจเหตุปัจจัยที่จะทำให้เป็นอย่างนั้น แล้วสร้างเหตุปัจจัยนั้น ๆ ขึ้น

1.2 ในด้านชีวิตภายใน หรือคุณค่าทางจิตใจโดยตรง หลักของอนิจจตา ช่วยให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างผู้รู้เท่าทันความจริง ในขณะที่ด้านชีวิตภายนอกสามารถใช้ปัญญาหลักเว้นความเสื่อม และสร้างสรรค์ความเจริญต่าง ๆ ในทางจริยธรรมขั้นต้น หลักอนิจจตา สอนให้รู้ธรรมชาติของสิ่งทั้งหลาย จึงช่วยไม่ให้เกิดความทุกข์เกินสมควรในเมื่อเกิดความเสื่อม หรือสูญเสีย และช่วยไม่ให้เกิดความประมาทหลงละเลิงในเวลาเจริญ ในขั้นสูง ทำให้เข้าถึงความจริงโดยลำดับจนเข้าใจอนัตตา ทำให้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยจิตที่อิสระ ไม่มีความยึดมั่นถือมั่น ปราศจากทุกขอย่างที่ว่ามีความสุขจิตสมบูรณ์แท้จริง

กล่าวโดยย่อ จริยธรรมหรือการรู้จักเอาประโยชน์จากหลักอนิจจตา มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่หนึ่ง เมื่อประสบความเปลี่ยนแปลงที่ไม่ปรารถนาก็บรรเทาหรือกำจัดทุกข์โศกได้ เมื่อประสบความเปลี่ยนแปลงที่พึงใจก็ไม่หลงใหลมัวเมา เพราะรู้เท่าทันกฎธรรมดา

ขั้นตอนที่สอง เร่งชวนขยายทำกิจที่ควรทำต่อไปให้ดีที่สุด และทำด้วยจิตใจที่เป็นอิสระ เพราะรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นไปตามเหตุปัจจัย ไม่ใช่เป็นไปเองอย่างเลื่อนลอย หรือตามความปรารถนาของเรา ผู้ที่เห็นว่าสิ่งทั้งหลายไม่ยั่งยืนยอมเปลี่ยนแปลงไป จะทำอะไรไปทำไม แล้วปล่อยชีวิตให้เลื่อนลอย ปล่อยอะไร ๆ ไปตามเรื่องแสดงถึงความเข้าใจผิด และปฏิบัติผิดต่อหลักอนิจจตา ขัดกับหลักพุทธโอวาทที่เป็นปัจฉิมวาจาว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมสิ้นไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลาย จึงทำกิจให้สำเร็จด้วยความไม่ประมาท

2. หลักทุกขตา มีเกณฑ์สำคัญสำหรับกำหนดคุณค่าทางจริยธรรมอยู่ 2 อย่าง คือ

2.1 การปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลาย เพื่อให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ จะต้องทำที่ตัวเหตุปัจจัยของมัน และรู้ชัดถึงความสำเร็จ หรือความผิดพลาดพร้อมทั้งการแก้ไขต่อไปตามความพร้อมของเหตุปัจจัยเหล่านั้น นี่คือนิวัตรปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างอิสระไม่ผูกมัดตัว และไม่เปื้อนเหตุให้เกิดความทุกข์ ส่วนวิธีที่ตรงกันข้ามจากนี้ ก็คือการกระทำตามความยึดอยากด้วยตัณหาอุปาทาน โดยการนำเอาตัวเข้าไปผูกมัดให้สิ่งเหล่านั้นบีบคั้น ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดทุกข์ต่อตนเองแล้ว ก็ไม่ช่วยให้เกิดผลดีอย่างใด ๆ ขึ้นมา

2.2 ตามหลักกิจใจอริยสัจ หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อทุกข์ ได้แก่ ปริยญา คือการกำหนดรู้หรือทำความเข้าใจ หมายความว่าเรื่องทุกข์นี้ บุคคลมีหน้าที่เกี่ยวข้องแค่กำหนดรู้หรือทำความเข้าใจเท่านั้น การปฏิบัติต่อทุกข์โดยถูกต้องตามหลักกิจใจอริยสัจนี้ เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งแต่เป็นเรื่องที่มักถูกมองข้ามไป พุทธธรรมสอนให้ปฏิบัติต่อทุกข์ด้วยการศึกษาให้รู้ ว่าอะไรเป็นอะไร ให้รู้จักทุกข์ คือให้รู้จักปัญหาของตนเอง มิใช่เพื่อเป็นทุกข์ แต่เพื่อปฏิบัติต่อมันได้ถูกต้องแล้วจะได้ไม่ทุกข์ เมื่อทราบหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ 2 ข้อนี้แล้ว จึงควรกำหนดคุณค่าต่าง ๆ ในทางจริยธรรมของหลักทุกขตา ดังต่อไปนี้

2.2.1 แม้สิ่งทั้งหลายจะเกิดขึ้น เจริญหรือสลายตัวไป จะบังคับบัญชาไม่ได้ การดำรงสภาพชีวิตที่ดีไว้ การนำชีวิตเข้าสู่ความเจริญ และความสมบูรณ์ จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงตัว อยู่ตลอดเวลา

2.2.2 การรู้จักปรับตัว และปรับปรุงเป็นเรื่องสำคัญ และข้อนี้ย่อมเป็นการย้ำ ความจำเป็นของปัญญา ในฐานะหลักจริยธรรมสำหรับรู้เท่าทันและจัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้ตรงตัวเหตุปัจจัย

2.3 ในเรื่องความสุข ผู้หาความสุขที่ฉลาด เมื่อยังยินดีที่จะหาความสุขจากสภาพ ของความสุขที่ยังไม่สมบูรณ์หรือเจือด้วยความทุกข์ จึงต้องมีชีวิตอยู่อย่างรู้เท่าทันความจริงแสวงหาและ เสวยความสุขอย่างมีสติสัมปชัญญะ โดยประการที่ว่า ความแปรปรวนของมันจะก่อให้เกิดโทษให้เกิดพิษภัย หรือเกิดความกระเทือนน้อยที่สุด พุทธอีกอย่างหนึ่งว่า ถึงจะเป็นอย่างไรก็ให้รักษาอิสรภาพของจิตใจ ไว้ให้ดีที่สุด

2.4 ความสุขโดยคุณค่า แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.4.1 สามีสสุข คือความสุขที่ยังเจือด้วยความต้องการทางประสาททั้งห้าและสนอง ความคิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสุขที่ยังบกพร่อง

2.4.2 นิรามีสสุข เป็นความสุขที่ไม่ต้องอิงอาศัยสิ่งสนองความอยาก เป็นภาวะ ของจิตใจภายใน โดยลักษณะเป็นความสะอาด สว่าง สงบ เสรี และสมบูรณ์ เพราะไม่มีความขาดแคลน บกพร่อง วัวเหว มีแต่ความเข้มแข็งเบิกบาน ในภาวะจิตเช่นนี้ คุณธรรมที่เป็นส่วนประกอบสำคัญก็คือ ความเป็นอิสระ ไม่เกี่ยวเกาะผูกมัดเป็นทาส และมีปัญญาความรู้ความเข้าใจตามเป็นจริง คุณธรรมสอง อย่างนี้แสดงออกในภาวะของจิตที่เรียกว่า อุเบกขา คือ ภาวะที่จิตราบเรียบ เป็นกลาง พร้อมทั้งจะเข้า เกี่ยวข้องจัดการกับสิ่งทั้งหลายตามสภาวะวิสัย ตามที่ควรจะเป็นด้วยเหตุผลบริสุทธิ์ ความสุขประเภทนี้ มีคุณค่าสูงสุดในทางจริยธรรม เรียกว่า นิรามีสสุข ไม่ก่อให้เกิดปัญหา แต่เป็นภาวะที่ไม่มีปัญหาและช่วย ขจัดปัญหา

ในการดำรงชีวิตของชาวโลก ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับการแสวงหาความสุขประเภท ที่หนึ่งอยู่ด้วยเป็นธรรมดา นั้น เป็นไปไม่ได้ที่มนุษย์จะได้รับสิ่งสนองความต้องการทุกอย่างได้ทันใจทุกครั้ง ตลอดทุกเวลาสมหวังเสมอไป และคงอยู่ตลอดไป เพราะเป็นเรื่องขึ้นต่อปัจจัยภายนอกและความแปรปรวน ได้ตามกฎธรรมชาติ จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องพยายามสร้างสภาพจิตอย่างที่เราเรียกว่า ความสุขประเภท ที่สองไว้ด้วย อย่างน้อยพอเป็นพื้นฐานของจิตใจ ให้มีสุขภาพจิตดีพอที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกอย่างที่เราเรียกว่า สุขสบาย มีความทุกข์น้อยที่สุด รู้จักว่าควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไรต่อความสุขประเภทที่หนึ่งนั้น เพื่อมิให้ กลายเป็นปัญหาก่อให้เกิดความเดือดร้อน ทั้งแก่ตนและบุคคลอื่น สภาพจิตเช่นนี้จะสร้างขึ้นได้ก็ด้วยการ รู้จักมองสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริง เพื่อความมีชีวิตอยู่อย่างที่เราเรียกว่าไม่ยึดมั่นถือมั่น ซึ่งอาศัยการรู้เท่าทัน หลักความจริงของธรรมชาติ จนถึงขั้นอนัตตา

2.5 ในการแสวงหาความสุขประเภทที่หนึ่ง (สามีสสุข) ที่ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ทั้งผู้แสวงและผู้ถูกแสวง ต่างก็มีความบกพร่อง ในภาวะเช่นนี้ เป็นไปไม่ได้ที่จะได้ฝ่ายเดียว โดยไม่ยอมเสียบ้างเลย เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่ายไม่ตระหนักหรือไม่ยอมรับความจริงนี้ ย่อมถือเอาความยึดอยากของตน เป็นประมาณ และย่อมเกิดอาการขัดแย้งระหว่างกันขึ้น เริ่มแต่ความขัดใจเป็นต้นไป ยิ่งกว่านั้น นอกจาก ความทุกข์ที่เกิดเพราะความบกพร่องของทั้งสองฝ่ายแล้ว ยังมีมโนองค์ประกอบอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างพิเศษ อีกด้วย เช่น การต้องการในสิ่งเดียวกัน แต่ถูกขัด ย่อมจะแสดงปฏิกิริยาความขัดแย้งออกมาอย่างรุนแรง

และขัดแย้ง เช่น การแข่งขัน ต่อสู้ แย่งชิง เป็นต้นความทุกข์ที่ย่อมรุนแรงขึ้นเท่านั้น แต่ถ้าจัดการด้วยปัญญา มากเท่าใด ปัญหาที่หมดไปเท่านั้น สิ่งเหล่านี้ถ้าเกิดขึ้นย่อมเป็นปัญหาทางจริยธรรมตามมามากเท่านั้น ในแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาทางจริยธรรมเหล่านี้ ก็คือ การเป็นอยู่อย่างรู้เท่าทันความจริง คือรู้จักสิ่งทั้งหลาย ตามที่มันเป็น ไม่เข้าไปยึดถือด้วยอำนาจตัณหาและอุปาทาน รู้จักที่จะอยู่อย่างกลมกลืน ประสานกับ ธรรมชาติ ด้วยการประพฤติคุณธรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้ใจเปิดกว้าง และทำให้เกิดความประสานกลมกลืน เช่น เมตตารักและปรารถนาดีต่อกัน กรุณา ความคิดช่วยเหลือ มุทิตา ยินดีในความสุขของคนอื่น อุเบกขา วางใจเป็นกลาง ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ต่อกัน เสียสละ สรรวมตน อุดหนุน เคารพอ่อนน้อมต่อกัน ความมีวิจาร์ณญาณไม่หลงใหลในเหตุการณ์ เป็นต้น

3. หลักกอนัตตตา มีคุณค่าสำคัญทางจริยธรรม คือ

3.1 ในขั้นต้น ด้านตัณหา ความเข้าใจในหลักกอนัตตตา ทำให้ลดทอนความเห็นแก่ตน มิให้ยึดถือแต่ประโยชน์ตนเป็นประมาณ ทำให้มองเห็นประโยชน์ในวงกว้าง ที่ไม่มีตัวตนมาเป็นเครื่องกีดกัน จำกัด

3.2 ในขั้นกลาง ด้านทิฐิ คือ ความเห็น ทำให้จิตใจกว้างขวางขึ้น สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับ พิจารณาและจัดการกับปัญหาและเรื่องราวต่าง ๆ โดยไม่เอาตัวตน ความอยากของตน ตลอดจนความเห็น ความยึดมั่นถือมั่นของตนเข้าไปขัด แต่พิจารณาจัดการไปตามตัวธรรม ตามเหตุตัวผลตามที่มีสมควรจะเป็น วางจิตเป็นกลาง งดเว้นอัตตาธิปไตย ปฏิบัติตามหลักธรรมาธิปไตย

3.3 ในขั้นสูง การรู้หลักกอนัตตตา ก็คือ การรู้สิ่งทั้งหลายตามที่มีเป็นอย่างแท้จริง คือ รู้หลักความจริงของธรรมชาติถึงที่สุด ความรู้สมบูรณ์ถึงขั้นนี้ทำให้สลัดความยึดมั่นถือมั่นเสียได้ ถึงความหลุดพ้น บรรลุอิสรภาพโดยสมบูรณ์อันเป็นจุดหมายของพุทธธรรม

3.4 กล่าวโดยทั่วไป หลักกอนัตตตา พร้อมทั้งหลักอนิจจตา และหลักทุกขตาเป็นเครื่อง ยืนยันความถูกต้องแท้จริง ของหลักจริยธรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะหลักกรรมและหลักการปฏิบัติเพื่อความ หลุดพ้น

สรุป ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบสุข ช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอย่างเหมาะสม ประพฤติปฏิบัติในสิ่งใดก็จะระมัดระวังตัวอยู่เสมอช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในสังคม สามารถลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ และขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้น แก่บุคคล สังคม และประเทศชาติได้ เมื่อทุกคนประพฤติปฏิบัติตนดีแล้ว มีแต่ความรัก ความเมตตาต่อกัน ต่อกัน สังคมมีแต่ความสงบ และประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรืองต่อไป

4. วิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรม

กรมการศาสนา (2552, หน้า 4) กล่าวว่า การจะทำให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ในอนาคตได้นั้น จำเป็นต้องปลูกฝังในเรื่องศีลธรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัย การที่จะเรียนรู้และพัฒนาดตนเอง ให้มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ บุคคลใกล้ชิด ที่สำคัญ หลักธรรม ที่จะใช้สอนให้กับเยาวชนนั้น จะต้องเลือกเรื่อง ที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เยาวชนนั้น มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น และนอกจากนั้นควรจะมีการหยิบยกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาเป็นตัวอย่างระหว่าง การสอน นอกจากจะช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับเด็กและเยาวชนแล้ว จะช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทาง

ความคิด ช่วยให้เด็กและเยาวชนสามารถฝึกการวิเคราะห์สิ่งดี หรือไม่ดี สิ่งใดที่ควรนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต สามารถรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงที่ปัจจุบัน เทคโนโลยีเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2534, หน้า 12) ได้ระบุวิธีการสอนจริยธรรม ได้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนอยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเห็นคุณค่าและยอมรับค่านิยมนั้น และยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย
2. เสนอปัญหาให้ผู้เรียนคิด โดยใช้ตัวอย่างเรื่องจริง สร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนใช้เหตุผลอยู่ตลอดเวลาเมื่อผู้เรียนพบปัญหาของคนอื่น หรือสังคมนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตน ทำให้เกิดความรู้สึกสำนึกที่จะปรับพฤติกรรมของตนโดยไม่รู้ตัว
3. แสวงหาแบบอย่างกิจกรรมต่าง ๆ และวัฒนธรรมที่ดีงาม เช่น ศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้จะขัดเกลาความคิดและจิตใจของผู้เรียนให้ประณีตละเอียดอ่อนและสร้างค่านิยมได้
4. จัดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ศึกษาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่างที่สามารถพัฒนา ค่านิยมได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ช่วยสร้างค่านิยมให้รักความจริง มีเหตุผล
5. ให้โอกาสผู้เรียนทำงานได้อย่างมีระบบ เช่น ตั้งชมรม สโมสร ให้อิสระแก่ผู้เรียน ตามธรรมเนียมและความปรารถนา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความถนัดความสนใจ
6. สอนให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และสอดแทรกเข้าไปในทุกครั้งที่จัดการเรียนการสอนในจริยศึกษา
7. การเรียนการสอนจริยศึกษา ไม่ควรจัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ควรสอนทุกโอกาสตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ครูต้องติดตามแก้ไขข้อบกพร่องทางจริยธรรมของนักเรียนที่ปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ไม่ควรต้องแก้ไขทันที และให้กำลังใจยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม

สรุป วิธีการส่งเสริม และพัฒนาจริยธรรม 1) ควรเริ่มจากการศึกษาพฤติกรรมเด็ก ว่ามีพฤติกรรมที่ดี และไม่ดียังไร เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้ตรงจุด เช่น พูดไม่สุภาพ ครูควรให้การแนะนำการใช้คำพูดที่เหมาะสม การพูด มีข้อดี ข้อเสียอย่างไร เป็นต้น 2) ศึกษากิจกรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นพื้นฐาน 3) เลือกกิจกรรมในการพัฒนาจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นพื้นฐาน พร้อมกับเลือกสื่อการสอน เช่น ใช้นิทานเป็นสื่อการสอน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 4) จัดกิจกรรมดังกล่าว และให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ครูถอดบทเรียนกิจกรรมที่ใช้สอนมานั้นประกอบ พร้อมกับให้รางวัลที่เด็กชอบ เพื่อเป็นกำลังใจในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กรักหรือชอบที่จะทำความดี และเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ยั่งยืนต่อไป

5. รูปแบบการเล่านิทาน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541, หน้า 12-14) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเล่านิทานไว้ดังต่อไปนี้

1. การเล่านิทานปากเปล่า เป็นการเล่าที่อาศัยคำพูดและน้ำเสียงไม่มีการใช้สื่อประกอบการเล่า การเล่านิทานแบบนี้ต้องใช้ศิลปะในการพูด การเล่าที่สนุกสนาน การเล่านิทานปากเปล่า อาจให้เด็กเล่าเอง ผู้ใหญ่เล่าบาง หรือช่วยกันเล่า ไม่ควรเล่าเกิน 15 นาที

2. การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานแบบนี้เป็นการเล่านิทานที่มีชีวิตชีวามากกว่าการเล่านิทานปากเปล่า เพราะเด็กสามารถติดตามเรื่องที่เล่าได้ และจินตนาการเป็นรูปธรรมมากขึ้นตามท่าทางของผู้เล่า สนุกสนานมากขึ้นเพราะเห็นภาพพจน์ของเรื่องที่เล่า ท่าทางที่ใช้ประกอบการเล่านิทานอาจเป็นท่าทางของผู้เล่า ท่าทางแสดงร่วมของเด็กได้แก่การทำหน้าตา การแสดงท่าทางกาย หรือการเล่นนิ้วมือประกอบการเล่า

3. การเล่านิทานประกอบภาพ ภาพที่ใช้ในการเล่ามีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพฉายการที่มีภาพสวย ๆ มาประกอบการเล่าเป็นการจูงใจเด็กให้ติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมกันสร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า

4. การเล่านิทานประกอบเสียง ได้แก่ เสียงเพลง เสียงดนตรี แอบบันทิกเสียงต่าง ๆ สามารถนำมาประกอบการเล่านิทานได้ จุดประสงค์เพื่อสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นเร้าให้เกิดความตื่นตันทันทีอยากติดตาม นอกจากการใช้เสียงเพลงดนตรีแล้ว ในการเล่านิทานเราอาจใช้เสียงเด็กมาประกอบ การเล่าได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเล่าถึงรถไฟวิ่งผู้เล่าอาจจะชักชวนให้เด็ก ๆ ที่ฟังร่วมทำเสียงรถไฟวิ่งประกอบการเล่าซึ่งทำให้บรรยากาศการฟังนิทานสนุกสนานไปอีกแบบ

5. การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ที่มีอยู่หรือผู้เล่าจัดทำขึ้นเช่น หน้ากากตัวแสดงในนิทาน อุปกรณ์สามารถทำให้เด็กสนุกสนานตื่นตาไปกับนิทานที่เล่าได้เป็นอย่างดีสร้างความสนใจในการฟังนิทานให้แก่เด็กมากกว่ารูปแบบอื่น ๆ

สรุป รูปแบบการเล่านิทาน เป็นวิธีการสื่อสารที่มีขั้นตอน ที่แตกต่างกันตามเรื่องราวของนิทานนั้น ๆ หรือคล้ายคลึงกันตามลักษณะของเรื่องและขั้นตอนนั้น ๆ เป็นลักษณะของการนำเสนอผ่านเรื่องเล่า รูปภาพ และกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่เด็กชอบเกี่ยวกับนิทาน นำไปสู่ความเข้าใจ และสามารถใช้นิทานประกอบเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กปฐมวัยที่ยั่งยืนได้ต่อไป

6. การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่กันของเด็กปฐมวัย

อรอนงค์ หมักพิมล (2563, หน้า 91-94) ได้กล่าวถึง นักวิชาการหลายท่าน เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่กันของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่กันของเด็กปฐมวัย 3-6 ปี เด็กวัยแรกเกิดถึง 3 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มต้นในการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ บุคคลใกล้ชิด และเป็นบุคคลสำคัญที่ดูแลเด็ก คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก แต่เมื่อเด็กโตขึ้นในวัย 3-6 ปี เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญามากขึ้น เด็กมีศักยภาพและความสามารถในการสื่อสาร การพูด การคิดมากขึ้น และสังคมของเด็กก็ขยายใหญ่ขึ้นจากครอบครัว และเพื่อนบ้านไปสู่โรงเรียน (จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล, 2558, หน้า 5-31)

คุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กแรกเกิดถึง 3 ปี ยังมีการพัฒนาการยังไม่ชัดเจน เพราะเด็กยังเป็นทารก และกำลังเรียนรู้ที่จะเข้าใจสิ่งรอบข้าง และการเรียนรู้ภาษาในการสื่อสาร แต่เมื่อเด็กจะเข้าศึกษาในโรงเรียน ในวัย 3-6 ปี ก็ถือเป็นวัยที่มีความสำคัญในการสร้างเสริมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ที่นอกเหนือจากบุคคลในครอบครัว เป็นวัยที่สถานศึกษา ครู และ

บุคลากรทางการศึกษามีบทบาทในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันให้กับเด็ก ธรรมชาติของเด็กราย 3-6 ปี ถือเป็นตัววัย “ยึดตัวเองเป็นหลัก” ไม่ว่าอะไรก็ตาม เด็กจะถือว่าความต้องการของตนเองต้องมาก่อน ความต้องการของตนเองต้องได้รับการตอบสนองก่อน เช่นการเล่นของเล่นก็ต้องเล่นก่อน โดยเด็กในวัยนี้ธรรมชาติจะเห็นตนเองเป็นศูนย์กลางของสังคมที่อยู่รอบข้าง ซึ่งจะนำมาสู่ปัญหาการอยู่ร่วมกันได้ รวมถึงในวัยที่เด็กเริ่มเข้าศึกษาในสถานศึกษาแล้ว จึงทำให้สังคมในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นของเด็กนั้นเปิดกว้างขึ้นเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นในบริบทของสถานศึกษา คุณครูนั้นมีส่วนในหน้าที่สำคัญในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัยให้เกิดในช่วงวัยนี้เป็นอย่างยิ่ง บทบาทของครูอนุบาลคือ การอำนวยความสะดวกให้กับเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ เด็กปฐมวัยจะพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างไรขึ้นกับครู และผู้ช่วยครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้เด็กปฐมวัย เพราะการเรียนรู้ของเด็กเล็กอยู่ในรูปแบบของการเล่นหรือจะพูดอีกอย่าง คือ การเล่นคือกระบวนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย สถานศึกษาและครูมีบทบาทในการสร้างคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กวัย 3-6 ปี ดังนี้

1. การกำหนดตัวแบบที่เหมาะสมให้กับเด็ก

การกำหนดตัวแบบที่เหมาะสมให้กับเด็ก ครูควรกำหนดตัวแบบที่เหมาะสมให้กับเด็กได้เรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะของคุณธรรมจริยธรรม โดยแนวคิดของอัลเบิร์ต แบนดูรา ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมทั้งดีและไม่ดีจากการสังเกตตัวแบบ ทั้งตัวแบบในชีวิตจริง และตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ตัวแบบนี้จะทำหน้าที่สร้างหรือระงับพฤติกรรม โดยเรียนรู้ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) เริ่มใส่ใจพฤติกรรมที่มีลักษณะที่เมื่อเด็กทำตามแล้วจะได้รับสิ่งที่เด็กต้องการเป็นผลตอบแทน 2) ครูควรกำหนดให้เด็กได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบเพื่อการจดจำพฤติกรรม 3) เมื่อเด็กได้ทำการจดจำพฤติกรรมของตัวแบบแล้ว เด็กจะเริ่มนำตัวแบบไปปฏิบัติ 4) เมื่อเด็กปฏิบัติตามแล้วคุณครู เพื่อนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรให้รางวัลซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กต้องการที่เปรียบเสมือนตัวเสริมแรงที่ทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตรงตามจริยธรรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยตัวแบบที่ครูจะนำเสนอให้เด็ก เพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมนั้น สามารถเลือกมานำเสนอได้หลายรูปแบบ ดังนี้

1.1 เพื่อนร่วมชั้น ตัวแบบที่เป็นเพื่อนร่วมชั้นนี้ ครูควรเลือกเพื่อนร่วมชั้นที่มีพฤติกรรมที่คุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน โดยเป็นเพื่อนที่เด็กในห้องสนใจ

1.2 พ่อแม่ และครู โดยตัวแบบอาจจะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดของเด็ก และเป็นบุคคลที่เด็กมีความนับถือ โดยบุคคลต้นแบบจะต้องมีความใกล้ชิดต่อการสังเกต และพฤติกรรมที่เหมาะสมตรงตามคุณธรรม จริยธรรมที่ต้องการส่งเสริมของเด็กปฐมวัย

1.3 สื่อ ครูอาจกำหนดตัวแบบที่เป็นสื่อ เพื่อให้เด็กได้สังเกตพฤติกรรม โดยอาจเป็นหนังสือ ภาพนิทาน เป็นวิดีโอการ์ตูนที่เด็กมีความชื่นชอบ ซึ่งสื่อที่กำหนดให้เด็กสังเกตนี้ จะต้องมีการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมตามจริยธรรมคุณธรรมที่ครูมีความต้องการที่จะส่งเสริมให้เด็ก

2. การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับรูปแบบการคิด และคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน ของเด็กปฐมวัย

การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับรูปแบบการคิดและคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย เพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการนำเสนอในรูปแบบที่สอดคล้องกับรูปแบบการคิดของเด็กปฐมวัย เช่น การ์ตูน มีภาพประกอบ เพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถมองเห็น มีสิ่งของจริง มีโมเดลของวัตถุ เพื่อให้เด็กปฐมวัย

สามารถสัมผัสหรือวิธีทัศนเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถฟังหรือมีกิจกรรมที่ได้เคลื่อนที่โดยอิสระเพื่อให้เด็กปฐมวัยสามารถเคลื่อนไหว การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตรงกับรูปแบบการคิด และคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้ (จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล, 2558, หน้า 5-32)

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน อริคสันเชื่อว่าเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ และการได้รับประสบการณ์ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองมองโลกในแง่ดี และรู้จักไว้นับถือผู้อื่น ในช่วงก่อนเรียน (3-6 ปี) ซึ่งเป็นขั้นของความคิดริเริ่มและการตัดสินใจกับความรู้สึกผิด (Initiative VS Guilt) ซึ่งเด็กวัยนี้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี และมีความสามารถในการทำสิ่งต่าง ๆ โดยครุมีหน้าที่สนับสนุน ให้เด็กพยายามแสดงความสามารถใหม่ ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดถึงการใช้ภาษา จะช่วยให้เด็กเกิดแนวคิดในการวางแผน และการริเริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็จะเป็นการส่งเสริมทำให้เขารู้สึกต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป เด็กก็จะมีความคิดริเริ่ม ซึ่งส่งผลในด้านสังคม ทำให้เด็กได้เรียนรู้การเข้าสังคมในการเล่นกับเพื่อน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตามจริยธรรมคุณธรรม และเลียนแบบผู้อื่น เช่น พ่อแม่ หรือบุคคลใกล้ชิด รวมทั้งทราบว่าการกระทำใดเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่ เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคม รวมทั้งรู้ถึงสิ่งที่ถูกและผิด การปลูกฝังจริยธรรมโดยครูเป็นต้นแบบที่ดี จะทำให้เด็กมีอุปนิสัยที่ดี ในด้านสติปัญญาเด็กวัยนี้ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัวมีความคิดริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ และชอบถามในสิ่งที่ตนเองสงสัย รวมถึงผู้ใหญ่ต้องให้โอกาสเด็กในการพูด การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรมตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการของเด็กรวมทั้งกิจกรรมการปฏิบัติของเด็กนั้นต้องสอดคล้องกับความสามารถของช่วงวัยของเด็กเอง ซึ่งจะทำให้เด็กสนุกและมีความสุข ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ กล้าแสดงออก สามารถใช้ชีวิตอยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างถูกต้องตามคุณธรรมจริยธรรม

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือทำด้านคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) คือ การให้เด็กปฐมวัยปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจ ความถนัด และศักยภาพ ด้วยการ เล่น การค้นคว้า การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และเป็นประโยชน์ที่เด็กปฐมวัยจะได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันที่ตนถนัด เด็กปฐมวัยจะสนุกสนานที่จะเรียนรู้ต่อไปมีความสุขที่จะเรียน

2.3 การจัดการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยรูปแบบการเรียนการสอนนั้นมีลักษณะที่สอดคล้อง และสอดคล้องกับการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน ที่สอดคล้องกับสังคมรวมถึงวัยของเด็กปฐมวัย

2.4 การวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการสอนเพื่อให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน ครูต้องมีการวิเคราะห์เด็กปฐมวัยอันจะนำไปสู่การสอนที่ “เน้นเด็กเป็นสำคัญ” โดยปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเด็กและให้มีกิจกรรมหรือขั้นตอนปรากฏอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับประสบการณ์พื้นฐาน และสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัยจึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ครูจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการเรียนรู้ที่จะรู้จักเด็กปฐมวัยอย่างหลากหลาย โดยใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างช่วยให้ครูรู้จักเด็กปฐมวัยได้มากขึ้น

3. การสร้างเครือข่ายในการดูแลเด็กปฐมวัย

การสร้างเครือข่ายในการดูแลเด็กปฐมวัย ครูควรสื่อสาร และทำงานประสานกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อช่วยกันดูแลเด็กปฐมวัยในด้านคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย โดยใช้วิธีการสื่อสารอย่างหลากหลายจากโรงเรียนไปยังบ้าน เช่น จดหมายแจ้ง การโทรศัพท์ e-Mail, Facebook สมุดสื่อสาร สมุดรายงานการเรียน รวมถึงการให้ข้อมูลต่าง ๆ ด้วย เช่น หลักสูตร การจัดอบรม การจัดทัศนศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ (จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, 2558, หน้า 5-32)

ดังนั้น ในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยของเด็กปฐมวัย 3-6 ปี นั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ก็คือ ครูและสถานศึกษา เนื่องจากเด็กได้เริ่มเข้าศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเสมือนการเข้าสู่สังคมของการอยู่ร่วมกันอย่างแท้จริง รูปแบบพฤติกรรมของเด็กที่ค่อนข้างคงที่ที่มีต่อการเรียนและต่อสภาพแวดล้อมในการเรียน โดยครูนั้นควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน รวมถึงการสอดแทรกจริยธรรมคุณธรรมจริยธรรมของการอยู่ร่วมกันกับเนื้อหาที่ได้เรียนโดยจะต้องปรับสภาพวิธีการสอนให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็ก ผู้สอนควรสร้างความสมดุลในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กทุกคน ด้วยการจัดรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย และยืดหยุ่นเพื่อให้ตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกัน ช่วยให้เด็กมีทักษะในการใช้คุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันที่ต้นตอ รวมถึงใช้หลักการความรู้สึกต่าง ๆ ในการสร้างเสริมพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมซึ่งสอดคล้องกับการอยู่ร่วมกันในสังคมซึ่งจะมีความแตกต่างจากสังคมของบ้าน และครอบครัว เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขตามคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเขา และสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงานชิ้นงานต่าง ๆ ตามรูปแบบที่เขามีความถนัด และพัฒนาทักษะคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน

สรุป การสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนในการพัฒนาพฤติกรรมขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันของเด็ก โดยเริ่มจากการศึกษาสำรวจทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา เพื่อการแก้ไขปัญหา อันจะนำไปสู่การพัฒนา ซึ่งใช้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันจากครูเป็นผู้คอยแนะนำสั่งสอนอย่างใกล้ชิดนำไปสู่การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบลงมือทำด้านคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน การจัดกิจกรรมการสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย และการวิเคราะห์สภาพปัญหาของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงแนวทางของกิจกรรมการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อทำให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมขั้นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การสอนที่ “เน้นเด็กเป็นสำคัญ” โดยปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับเด็กเป็นการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่ยั่งยืนต่อไป

7. สรุป

บทความวิชาการเกี่ยวกับ การพัฒนากิจกรรมโดยการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้จัดทำได้รวบรวมข้อมูลจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อนำมาสรุปตอนท้ายของบทความ มีรายละเอียด ดังนี้

คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะของค่านิยมที่ดี เป็นแนวทางประพฤติ ปฏิบัติที่ดีงาม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม เพื่อความสงบเรียบร้อยและประโยชน์ ในการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม

จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ดีงาม และมีพฤติกรรมที่ทุกสังคมยอมรับ ตัดสินตาม กฎเกณฑ์ว่าถูก ผิด ดี ชั่ว ควรและไม่ควรทำซึ่งเป็นลักษณะการแสดงออกทางร่างกาย สรุปได้ว่าคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของค่านิยมที่ดี และการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสิ่งที่ควรประพฤติ ภายใต้อารมณ์ กฎเกณฑ์ที่สังคมเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม

ลักษณะนิสัยทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนา 3 ด้าน คือ 1) การพัฒนาลักษณะ นิสัยทางจริยธรรมต่อตนเอง คือ การช่วยเหลือตนเองการรักษา ความสะอาด การมีความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัยการประหยัดอดออม การรู้จักรอคอย อดกลั้น สามารถควบคุม ตนเองได้ 2) การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมต่อผู้อื่น คือ ความซื่อสัตย์ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตาการุณา การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดีความกตัญญูกตเวที การรู้จักเล่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น 3) การพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมต่อสิ่งแวดล้อม คือ การรู้จักรักษา สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดี การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าและประหยัด

เด็กในวัย 3-6 ปี ก็ถือเป็นวัยที่มีความสำคัญในการสร้างเสริมจริยธรรม ในการอยู่ร่วมกัน กับผู้อื่นในสังคม ที่นอกเหนือจากบุคคลในครอบครัว เป็นวัยที่สถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีบทบาทในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันให้กับเด็ก ซึ่งการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม ในการอยู่กันของเด็กปฐมวัย 3-6 ปี เด็กวัยแรกเกิดถึง 3 ปี เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มต้นในการพัฒนาการในด้าน ต่าง ๆ บุคคลใกล้ชิด และเป็นบุคคลสำคัญที่สุดแลเด็ก คือ พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก แต่เมื่อเด็กโตขึ้น ในวัย 3-6 ปี เด็กมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญามากขึ้น เด็กมีศักยภาพและความสามารถในการสื่อสาร การพูด การคิดมากขึ้น และสังคมของเด็กก็ขยายใหญ่ขึ้น จากครอบครัว และเพื่อนบ้านไปสู่โรงเรียน

การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยการเล่นนิทานประกอบภาพ โดยเรียนรู้ ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) เริ่มใส่ใจพฤติกรรมที่มีลักษณะที่เมื่อเด็กทำตามแล้วจะได้รับสิ่งที่เด็กต้องการ เป็นผลตอบแทน 2) ครูควรกำหนดให้เด็กได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบเพื่อการจดจำพฤติกรรม 3) เมื่อเด็กได้ทำการจดจำพฤติกรรมของตัวแบบแล้ว เด็กจะเริ่มนำตัวแบบไปปฏิบัติ 4) เมื่อเด็กปฏิบัติ ตามแล้วคุณครู เพื่อนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรให้รางวัลซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กต้องการ โดยภาพที่ใช้ใน การเล่ามีหลายชนิด มีทั้งภาพถ่าย ภาพโปสเตอร์ ภาพจากหนังสือ ภาพวาด ภาพสไลด์ ภาพเคลื่อนไหว หรือภาพฉายที่มีภาพสวย ๆ มาประกอบการเล่าเป็นการจูงใจเด็กให้ติดตามเรื่องราวด้วยความอยากรู้ เด็กจะสนุกมากขึ้นถ้าในขณะที่ฟังเรื่องและดูภาพ ผู้เล่าจะต้องกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและร่วมกัน สร้างจินตนาการให้กับนิทานที่เล่า อันจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม ของเด็กปฐมวัยที่ยั่งยืน ต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2552). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.
- เกริก ยุ้นพันธ์. (2539). *การเล่านิทาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). การเล่านิทาน. *การศึกษาปฐมวัย*, 2(2), 10-19.
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. (2558). *การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมกับการพัฒนาทักษะชีวิตเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2543). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก. (2542). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุมจิต. (2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป. (2548). *กระบวนการสร้างนิทานเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- วัฒนา บุญญฤทธิ์. (2552). *การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการฝึกหัดครู.
- สมศักดิ์ บริบูรณ์. (2542). *นิทานความสำคัญและประโยชน์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง*. วารสารวิชาการ, 2, 47-64.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2543). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือทางจิตวิทยา เรื่อง จริยธรรมทางวิชาการ ในกระบวนการวิจัย*. มหาสารคาม: ภาควิชาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). *เอกสารประกอบการเรียนวิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย Early Childhood Education หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสกสรร สงวนนาม. (2545). *เจตคติต่อยาเสพติดและพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2534). *คู่มือการอบรมครูและแนวทางการใช้หลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรอนงค์ หมักพิมล. (2563). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญา เพื่อการเรียนรู้โดยใช้นิทานเป็นสื่อ เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมการอยู่ร่วมกัน ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกะแตแจะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

The 3rd National and 2nd International Conference on Education 2022

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 3 และนานาชาติ ครั้งที่ 2

การสร้างสมรรถนะครู สู่อนาคตในยุคปกติใหม่

**Teachers Competency Building
to the New Normal Future**

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University

☎ 0 4297 0026 | 🌐 <https://edu.snru.ac.th>